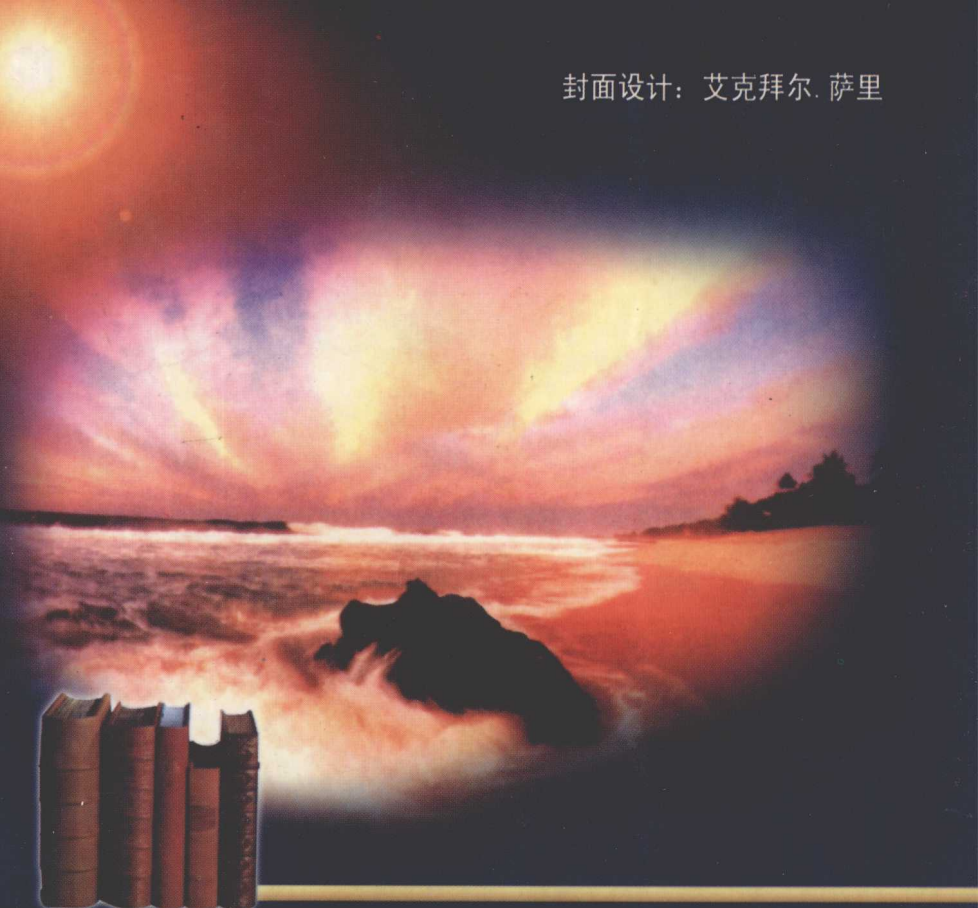
ئابدۇقادىر جالالىدىن

كۆيگەن دېڭىز

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

封面设计：艾克拜尔.萨里

ISBN 7-228-06428-3
.2369(民文)定价:10.00元

ISBN 7-228-06428-3

9 787228 064281 >

15
I227
66

ئابدۇقادىر جالالىدىن

كۆيگەن دېڭىز

(شېئىرلار)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

图书在版编目(CIP) 数据

空中阁/阿.加拉里丁著.—乌鲁木齐:新疆人民出版社,2001.6

ISBN7—228—06428—3

Ⅰ.空… Ⅱ.阿… Ⅲ.诗歌—作品集—中国—当代

维吾尔语(中国少数民族语言)Ⅳ.1227

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2001)第 028727 号

空中阁

阿.加拉里丁著

新疆人民出版社出版

(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码:830001)

新疆新华书店发行

乌鲁木齐福利印刷厂印刷

850×1168 毫米 32 开本 7.125 印张

2001 年 6 月第 1 版 2001 年 6 月第 1 次印刷

印数:1—3000

ISBN7—228—06428—3/I.2369(民文)定价:10.00 元

مەسئۇل تەھرىرى: هاجى قۇتلۇق قادىرى
مەسئۇل كوررېكتور: ئىلياس رەھمى

كۆيگەن دېڭىز

ئاپتورى: ئابدۇقادىر جالالدىن

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 №)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
ئۈرۈمچى پاراۋەنلىق باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى: 850×1168 مىللىمېتىر، 1/23
باسما تاۋىقى: 7.125
2001 - يىل 6 - ئاي 1 - نەشرى
2001 - يىل 6 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىراژى: 3000 - 1
ISBN7 — 228 — 06428—3/I.2369
باھاسى: 10.00 يۈەن

ع نابودنتادی جلالالدین

ئاپتوردىن

ئادەملەرنىڭ بىلىمى ئاشتى.

ياشاش قىيىنلاشتى.

ياشاش ئېھتىياجى مېنى تاشقى تەسىرلەرنىڭ يېغىندىسىغا ئايلاندۇرۇپ قويدى. ئىچكى ھاياتىمنىڭ تۈشلىرىغا قۇلاق سالمىغان چاغلىرىم نەقەدەر ئاز! سىرتىمدىكى ئاۋازلار مېنى كۆمۈپ تاشلىغان.

پاك كۆزلىرىمنى سىغدۇرالايمىغان بوشلۇق ئىزدەيمەن، يۈلتۈزلار يېراقلاپ كېتىشكەن. ئۇلارنىڭ غۇۋا جىمىرلاشلىرى توزۇغان شاپتۇل چېچەكلىرىنى ئېسىمگە سالمىدۇ. ئاھ، مەڭگۈلۈكنىڭ سەپىرىدىكى دۇنيا نېمانچە پەرىشان!

جىق نەرسىلەرنى ئۆگۈنۈشۈم كېرەك. لېكىن، ئۆگەنگەنلىرىم ئىچىدە ئۆزۈمنى يۇتتۇرۇپ قويدۇم، بىلىملىرىم ئىچىدە ئۆزۈمگە ئائىت نەرسىلەر ئاز قالغانسېرى، شۇنچە مۇساپىرلىق ھېس قىلىمەن. كاللام تەقدىرنىڭ ئەۋرىشكىلىرى بىلەن تولغان بىر شەھەرکى، بۇ شەھەردىن ئۆزۈمنى تاپالمايمەن.

مىسلىسىز يوقسۇزلۇق مېنى غەمكىن قىلىپ قويدۇ، ئۇچ - چېكى يوق غېرىپلىق مۇزدەك تۇمشۇقى بىلەن پىشانەمنى سۆيىدۇ.

مۇشۇنداق چاغدا شېئىر مېنى چاقىرىدۇ.

كىشىلەر ئارىسى بىر جاڭگال.

ئۆز - ئۆزۈمنى ئىزدەيمەن.

مەن شېئىر ئارقىلىق ئۆزۈمنى تاپالايمەن.

مەن شېئىر ئارقىلىق ئۆزۈمنى داۋالايمەن.

مەن شۇنداق بىر دارۋاز، قارار گاھىم كۆزۈمدىن يىراق، تاماشا-
شىبىنلىرىم يوق ھېسابتا.
تاكى ئىچكى كەچۈرمىشلىرىمنىڭ قۇدرىتى تولۇق نامايەن بولغۇ-
چە بىر تەۋەككۈلچىمەن.
مەندىكى ئارزۇ شۇ: شەيئىلەرگە چۈشكەن بىر دەقىقىلىق نەزە-
رىم مەڭگۈلۈك ھەقىقەتكە ئايلانسا دەيمەن.
ئۇنىڭغىچە كۆزلەرىمنىڭ جەۋھىرىنى شېئىرنىڭ بىلەي تېشىدا
بىلەيمەن.

2001 - يىل ئاپرىل. ئۈرۈمچى

مۇندەرىجە

قىزارغان ئۈپۈق 1
غالىپ چوققىلار 2
ناخشا 3
ئەي، يامغۇر 7
تاڭدىكى يالقۇن 8
كارۋان قەسىدىسى 9
تاش قەسىدىسى 14
ھىجران 27
بەختىمنىڭ دىلبىرىنى قۇچالامدىم 28
ئاسمان تۈتار يۇلتۇزلاردىن گۈلدەستە 29
قانات قېقىپ ئۇچتى كىچىك قۇش 31
مەن بۇ ياقتا، سەن ئۇ ياقتا يىگانە 33
تىپىرلايدۇ جۇپ يۇرەك 35
ھىجران يېشى 36
كونا قەلئە 37
ئاھ، ئاي نۇرى 42
جانانغا 44
سېنىڭ كۆزلىرىڭ 45
ئوغۇز 46
جان ئىچىدە 47
پەلەك ۋە مەن 48

قاراچاچ بەزمىسى 49
قەلەم ۋە شائىر 50
پەردە 52
مۆجىزات 54
پورەكلىدى ئۇمىدىمنىڭ لالىسى 56
قىنىا دولقۇن، مەن 57
خىياللار، خىياللار 58
ئاق لەيلى 60
غايىپ بولماس تامچىلار 62
يەنە دېگىز 70
بوران مېنىڭ نامىمدىن ئۇنلەر 71
زېمىن بىر نوتا 72
بىلەرسەنمۇ 73
سەن سەھەردە غايىپ بولدۇڭ قاياققا 75
چۇقان 76
چۇشەندىم بار ئىكەن شائىردەك كۆڭلۈڭ 77
ناخشامدا ياراتتىم قىشتىمۇ باھار 78
ئاھ، چۆل شامىلى 80
تىنىق 82
ھىجران قىسسىسى 83
تۇل ئانا 84
رادىكال ئاستىدىكى دۇنيا 86
ئەلچى 87
ئۇيقۇدىكى پەرىزات 88
زاھىد 89
بارىمەن يەنە 91

قىشتىكى خامان 92
يوپۇرماقسىز بىر تۈپ ئاق تېرەك 94
بوۋاي ۋە ئاي 95
قۇيۇن ۋە سەھەر 97
سايە 99
مۇھەببەت لەپكىلىرى 100
قەلئە 105
قۇش ناخشىسى 106
تامچە 107
ئۆلۈم ناخشىسى 108
ئەتىرگۈلدەك ئاپئاق ئاۋازلىك 109
توزغاق 111
سۈمۈرغ ناخشىسى 120
كۆكۈل گەردىشى 126
جىمجىتلىققا بېغىشلاپ 132
كېچىنىڭ تاجى 133
ئېتىقادسىز ئېتىقاد 134
مەن سېنىڭ روھىڭدا يۇيۇنغان قىرغاق 135
مەڭگۈلۈك ئىستىلىستىكىسى 137
ئۆز بېشىنى ئۇنتۇغان شېئىر 138
بەندىلىك خارابىسى 140
كۆيگەن دېڭىز 142
چۈقان بەزمىسىدىن قايتتى بىر دەريا 149
قارا بۇزغۇن 151
ئېتىز 155
توزانلارغا ئايلانغان بىر سۆز 160

كەل، مەن بۇ يەردە 163
كىچە ئەينىكى 164
بۇگۈنگە يېقىن 166
قايىم بۇلاق 168
قايتىش 170
تۇز قەسىدىسى 172
شاخ 176
كرۇران گۈزىلىگە 177
تېنگەن روھ 178
رەستە 180
تۇغۇلغان كۈن 181
ئاۋازسىز تىل 182
خىلۋەتتىكى يامغۇر تامچىسى 183
قىشنىڭ تەرجىمىسى 184
ھايات ۋە شائىر 185
ۋەتەن ۋە ئىمان 186
ئاق قۇشقاچ 188
شەھەردىكى بالىلار 189
ھاۋا قەسىرى 190
ئوت كەينىدىكى يامغۇر 195
مۇساپىر ناخشىسى 197
بۇگۈنكى رىۋايەت 198
ئۇنتۇلماس ئاخشام 199
ئاتەش 200
ساھىل ۋە ھايات 201
سېرىنگۇل 202

سەھرادىكى سۆيگۈ قوشىقى 203
جانان قىز 207
كۆزدىكى سېغىنىش 208
ئوقيا 209
بويتاق ناخشىسى 210
يارغول خارابىسى 211
سەييياھ بالا 214

قىزارغان ئۈپۈق

پايانسىز ئېكىنزارنى ئاداققى‌دەم،
ئۇخلىتار تۇننىڭ قارا پۈركەنجىسى.
مەشرىقنىڭ ئاسمىنىدا ياندى شۇدەم،
قىزىل تاڭ يالقۇنىنىڭ سەرەڭگىسى.

كېچىنىڭ قارا رەڭگى ئۆڭۈپ ئاستا،
تەبىئەت ئاچتى غۇۋا چىرايىنى.
تورغايلار چالدى شۇ چاغ زور ۋۇقاندەك،
پەس ئۈچۈپ ئويغىنىشنىڭ سۈنايىنى.

قەسىدە ئوقۇپ قۇشلار تاڭ شەنىگە،
گۈگۈمنىڭ جىمجىتلىقى بولدى غايىپ.
شوخ شامال ئۈيقۇدىكى كەڭ ئۈپۈقنىڭ
قارامتۇل چۈمبىلىنى ئاچتى قايرىپ.

كۆرگەندە ئىشقا ماڭغان يىگىت ـ قىزنى،
قىزاردى ئۈپۈق بىردىن خىجالەتتە.
پەزىلەت پەرىسىگە بېقىپ مەپتۇن
قۇياشمۇ ئاچتى چىراي كامالەتتە.

1984 ـ يىلى، قەشقەر

غالىب چوققىلار

غۇرۇر بىلەن كۆك قەرىگە ئىنتىلەر،
كەچمىشكە باي ئاقباش تاغلار دولقۇنى.
قارا بۇلۇت تاشلاپ قارا كۆلەڭگە،
كۆزىتىدۇ تىك ۋە مەغرۇر چوققىنى.

پارتلىغاندەك توپنىڭ ئوقى توساتتىن،
سادا كېلەر بۇلۇتلارنىڭ قېتىدىن.
غالىب ئۇندە جاۋاب بېرەر تاغلارمۇ،
چۈشمەي ھامان باھادىرلىق ئېتىدىن.

جاراھەتكە تولدى بۇلۇت قۇچىقى،
كۆككە يەتكەن چوققىلارنىڭ بىسىدىن.
جاھان ئىزگۈ تۈيغۇلارنى قۇچىدۇ،
جىرالاردا ئاققان پەلەك يېشىدىن.

1984 - يىلى، قەشقەر

ناخشا

كىرپىكلەرنىڭ قاراۋۇلى ياندىشىپ،
ئۇزاتماستىن كۆزنى ئۇيقۇ ئۆيىگە.
سەمە بولدى سەگەك خىيال سىلكىنىپ،
بىر يۇرەكنىڭ مىسكىن تەنها كۇيىگە.

يىراق يەردىن كېلەر ئاستا يېقىنلاپ،
كولدۇرمىنىڭ بوغۇق بىر خىل ساداسى.
ئاڭا تەڭكەش بولغان لەرزان ناخشىنى،
سۇمۇرىدۇ تۇننىڭ سالقىن ھاۋاسى.

ناخشا دىلنى ھۇزۇرىغا سۇيلەيدۇ،
مەھلىيالىق بۆشۈكىدە تەۋرىتىپ.
مانا ئەمدى شۇنچە روشەن ئاڭلىنار،
مۇڭى يۇرەك بېغىشىنى تىترىتىپ.

ئاسماندىكى بۇلۇتلار،
يامغۇر بولۇپ ياغارمۇ.
سېغىندۇرغان جانان قىز،
كۇلۇپ بىر كۇن باقارمۇ.

ھەرىكەتلىنىپ ئۇنئالغۇسى بېشىمنىڭ،
ناخشا زېھنىم لېنتىسىغا كۆچەتتى.
ئويغاق ھالدا مىنۇتلارنىڭ قاتارى،
خىيالى چۈش دۇنياسىدىن ئۆتەتتى.

ئۇزاق يوللار ياتار تىمتاس سوزۇلۇپ،
ئات ھارۋىسى بارار ئۇندا جىرىڭلاپ.
سايرىشىدۇ تۇن ۋىسالى ئىلكىدە،
ئىشرەت سۇرگەن چېكەتكىلەر چىرىلداپ.

كۆكنىڭ شايى رومالىدۇر ئاي نۇرى،
كەشتىسىدۇر ئاققۇ كەبى بۇلۇتلار.
رىشتە باغلاپ ئۇيقۇدىكى زېمىنغا،
تاشلار نەپىس تالا - تالا يورۇقلار.

توقايلىق ھەم دەرەخزارلار يىراقتىن،
تاشلىنىدۇ كۆزگە قارا سايىدەك.
قاراڭغۇلۇق مۆككەن ئورمان قېتىغا،
ئورمان ئۇنىڭ خىلۋەت پاناھ جايىدەك.

شۇتاپ غايەت سېھرى بىلەن مەست قىلىپ،
ھارۋىكەشنىڭ كۆيى قۇچار ئەتراپنى.
بولۇپ دالا ھوشسىزلىققا مۇپتىلا،
يېپىنغانچە ياتار كۆمۈش چايشاپنى.

رېتىملىق بىر مۇزىكىدەك تۇيۇلار،
كۆلدۇرمىنىڭ تىنىم تاپماس ئاۋازى.
يول چېتىدە تۇرار چۈۋۈپ چېچىنى،
تال - سۆگەتلەر، قورشاپ مۇڭلۇقنىڭ سەرۋازى.

ناخشا مۇڭى ئۆرلەپ ھەتتا پەلەككە،
ئۆڭدى تولۇن ئايىنىڭ زەرگۈن جامالى.
ئاق بۇلۇتقا چۈمكەلدى ئاي، يۇزىگە —
ياغلىق تۇتۇپ يىغلىغان قىز مىسالى.

ئايىنىڭ ئاشۇ ھالىتىنى بىرلا چاغ،
قانچە كۆللەر تارتىۋالدى سۈرەتكە؟
ئاسمان جاۋاب بېرەلمەستىن بولدى لال،
فوتو سۈرەت بابىدىكى كۆرەككە.

ناخشا چەكسىز تۇن باغرىغا تارايدۇ،
نۇر دولقۇنى ھەر تەرەپكە ئاققاندەك.
يەرۇ كۆكتە ئافۇش تۇمان لەيلەيدۇ،
زېمىن گويا مۇڭدىن ئېغىر تىنغاندەك.

ناخشا - تۇنده پەرۋاز قىلغان شۇ ئاھاڭ،
ئوتلۇق كۆڭۈل ئەسرارىنىڭ يەشمىسى.
باسقىنىدا پىراق كۈيچى قەلبىنى،
ئېغىزلاردىن چىقار كۈينىڭ چەشمىسى.

يامغۇرنىڭ تۆكمەي ۋىسال بۇلۇتى،
پالىغانمۇ تەشنالىقىڭ چۆلىگە؟
ئىستەك ئوتى ئۇچۇن، ئەمدى ۋاباللىق —
يەتكەنمىدۇ ئەقىدىڭ گۈلىگە؟

جان قوشامدۇ ئۇنىڭ مەجرۇھ تېنىگە،
نىگارىڭ كۈلگەن ئوماق نىگاھى.
ناخشا بىلەن قىلار نېچۇن ئىلتىجا،
بولمىسا قۇت كەۋسىرىدىن تامايى.

ناخشا تۇنگى تەبىئەتنىڭ ئەركىسى،
سۆيەر كۆكنى، زېمىننى ھەم باغاشلاپ.
ئايان ئىدى شۇنداق سوئال، يۇلتۇزنىڭ —
يېنىپ تۇرغان كۆزلىرىدىن چاراقلاپ.

ئات ھارۋىسى بېسىپ ئۇزاق يوللارنى،
بارار شۇ تاپ كۆزلەپ قايسى نىشاننى؟
يېتەر چەككە مېڭىپ شۇنداق قايسى چاغ،
خوجايىنى كۈيلەپ سۈمبات جاناننى؟

سىرداش بولۇپ ئاي قارايدۇ رۇجەكتىن،
تېكەر ئىدىم مەنمۇ ئويچان كۆزۈمنى.
ناخشا نىكەم كەتتى مەندىن يىراقلاپ،
مۇڭى تېخى داۋالغۇتار كۆكسۈمنى.

1984 - يىلى، قەشقەر

ئەي، يامغۇر

ھەيۋە قىلىپ گۈلدۈرۈك بىلەن
تۇن قوينىدا ياغقان ئەي، يامغۇر.
كۆزنەكلەرنى بىر خىل رىتىمدا
چېكىۋەرمە.
ئانىلارنىڭ
بالىلارنىڭ
ئۇيقۇسىنى ئوغرىلاپ قېچىپ،
چۈشلىرىنى بۇزۇپ، چىشىغا —
تېگىۋەرمە.
توختا ئەمدى،
توختىمىساڭ گەر
تۆشەكتىكى ۋىسال دېمىنىڭ
مۇزىكىسى بولۇپ قالىسەن.
كارىغا كەلمەي ئاشۇ قىلمىشىڭ،
ھالرەڭ رومال ئارتقىنىدا تاڭ،
قىزىرىپ گۈل چاناقلىرىدا،
ياپراق ئۈستىدە
خىجىللىقتا تۇرۇپ قالىسەن.

1984 - يىلى، قەشقەر

تاغدىكى يالقۇن

تىكلىپ ھالرەك ئۇپۇق چېھرىسىگە،
تۇرمەن تىك چوققىنىڭ گەجگىسىدە.
شىر مىجەز ئوغلانغا خاس مەغرۇر تۇيغۇ،
ئۆركەشلەر ئېگىز تاغلار زىممىسىدە.

بۇلۇتلار دېڭىز مىسلى ياساپ دولقۇن،
لەيلەيدۇ جىرالارنىڭ قۇچىقىدا.
خىيالىي دۇنيا كەبى بولۇپ قىشلاق،
كۆرۈنەر تۇمانلارنىڭ يوچۇقىدا.

داۋالغۇپ قاپتاللاردا بۇلۇت بەھرى،
ئۇرۇلار قىيالارغا قەھرى بىلەن.
نامايان بولدى بىردىن قانلىق جەڭگاھ،
چىققاندا قۇياش قىزىل نەرە بىلەن.

گويا تاغ غۇرۇرىنىڭ جەۋلانىدۇر،
بۇركۇتنىڭ قېقىلغان پەر - قاناتلىرى.
گۈزەل تاڭ جىلۋىسىدىن سۆيۈنۈپ دىل،
جۇش ئۇرار مەھلىيالىق بۇلاقلىرى.

1984 - يىلى، قەشقەر

كارۋان قەسىدىسى

قايىلمەن كارۋانلارنىڭ خىسلىتىگە،
جاسارەت - غەيرىتىگە، شۇھرىتىگە.
كۆڭۈي تارتماق بولدۇم بۇيۇك ئىخلاس بىلەن،
خىزمىتى، تۆھپىسىگە، تەرىپىگە.

كۆڭۈلگە ھېرىپ مۇڭلۇق تۇيغۇلارنى،
قۇملۇق چۆل غەپلەت ئارا ياتار ئۇخلاپ.
كولدۇرما ئاۋازىغا قىلىپ تەڭكەش،
تۆگىلەر بارار ئۇندا ئېغىر چامداپ.

ئارتىلغان يەلكىسىگە ۋەتىنىمنىڭ،
قاشتېشى، يېپەكلىرى، كىمخابلىرى.
ئارتىلغان نەپىس گۈللۈك زىلچا - گىلەم
(توقۇغان ئۇنى ماچىن خالۋاپلىرى).

شۇ يوسۇن قۇملۇقلاردا ماڭار تىنماي،
نىشانى رىم ھەم پارس، ئەرەب ئېلى.
قالدۇرار ھەيرانلىقتا ئۆزگىلەرنى،
ئۇيغۇرنىڭ سەنئەتكە باي تۇرلۇك ھېلى.

ئاھ! يوللار، ئەگرى - بۈگرى كۆموش يوللار،
تۇتاشقان ئۇپۇقىغا كۆك ئاسماننىڭ.
كۆرۈنمەس قاسىنىدا يېشىل بوستان،
ئارامى تېپىلمايدۇ بۇندا جاننىڭ.

شۇ يولدا ماڭار ئاستا كارۋان سېپى،
تۆگىلەر قەدىمىدىن ئىز قالمىدۇ.
قاياققا باقساڭ، قۇمنىڭ بارخانلىرى،
زېرىكىش ئازابلايدۇ، كۆز تالمىدۇ.

ئۇزاق يول جەبرىدىن چارچاپ كارۋان،
مۈگدەر تۆگىسىگە مىنگەن پېتى.
چۈشىدە كۆرۈپ ئۆسكەن مەلىسىنى،
كۈلكىگە تولۇپ كېتەر سۈلغۇن بېتى.

كولدۇرما جىرىڭلايدۇ رىتىم بىلەن،
چۆل ئۈنى تىڭشىغانچە ياتار مەسرۇر.
شامالالار لەرزان ئاشۇ كۈي - نەغمىنى،
يىراقتا ئېلىپ كېتەر ئۇچۇپ غۇر-غۇر.

كۈن پېتىپ، يوقاپ مەغرىب قىزىللىقى،
گۈگۈمۇ يايدى قارا قانىتىنى.
چاراقلاپ كۆكتە يانغان يۇلتۇز نۇرى،
چېچىلار بۆسۈپ تۇنىڭ زۇلمىتىنى.

كارۋانلار ئەتراپلارغا يېقىپ گۈلخان،
چېدىرلار تىكىپ ياتتى
يانپاشلىدى.
ۋەھىمە سېلىپ دىلغا قاياقتىندۇر،
ئاڭلىنار يىرتقۇچلارنىڭ ھۇۋلاشلىرى.

كۆز قىسىپ، كۆكتە چولپان قىلغاندا ناز،
كارۋانلار تۈرۈپ يولغا ئاتلىنىشتى،
سەھەرنىڭ ئۇزلۇقى، خۇش ناۋاسىدىن،
جىمى جان راھەت قۇچۇپ شادلىنىشتى.

قۇياشمۇ چىقتى مەشرىق قەلئەسىگە،
تىكىلدى سانسىز قىزىل بايراقلىرى،
بېزىگەچ تەبىئەتنى ھالرەڭ شەپەق،
پارقىراپ كەتتى توغراق ياپراقلىرى.

ۋاقىتلار ئۆتكەنسېرى يۈرۈش بىلەن،
داۋانلار قېلىپ
مەنزىل يېقىنلايدۇ.
تىكلىنىپ ئاسماندا كۈن ئاستا - ئاستا،
گويا چوڭ ئوت شارىدەك يالقۇنلايدۇ.

چۆل باغرى قىزىپ تەپتى ھارارەتتىن،
يىراقتا دولقۇنلىنىپ ئۆتەر سەررراپ.
چاڭقاقلىق يېتىپ، سۇغا بولۇپ تەشنا،
قۇرۇغان لەۋلەرگە گەز كېتەر باغلاپ.

ئاھ ! بۇلاق سۇيى شەربەت زەمزەم بۇلاق،
تۇرىسەن سەن قەيەردە پىنھان بولۇپ؟
تەلمۇرگەن ھاياتلارغا نىجاتلىق بەر،
قالمىسۇن يول ئۈستىدە نىمجان بولۇپ.

بورانلار گۈركىرەيدۇ شىددەت بىلەن،
كۆچۈرۈپ بارخانلارنى ھەر تەرەپكە.
كۆرۈنمەي قالدى كۈننىڭ پارلاق چېھرى،
چېكى يوق زۇلمەت ھاكىم بولۇپ كۆككە.

كۆزلەرگە ئۇرۇلغان شۇ قۇم دەستىدىن،
بىلگىلى بولماس پەقەت، يول قاياقتا.
مۇشكۈللەر ماماتلىقتىن بېرىپ شەپە،
تىرىكلىك چۆرىسىدە قۇترىماقتا.

جۇدۇنلۇق زىمىستانىنىڭ بۇلۇتلىرى،
كەيگۈزگەن ئىدى چۆلگە ئاپئاق چاپان.
يۈزلەرگە نەشتىرىنى ئۇرۇپ ھەر دەم،
شۇنىرغان دەھشەت بىلەن سالار چۇقان.

ئاق لىچەك ئارتقان قىزىل يۈلغۇن شېخى،
ئۇزىتىپ كارۋانلارنى قالار ئارتتا.
ئۆزگىچە مۆجىزە يوق زوقلانغۇدەك،
كۆرۈنەر قار جىلۇسى ھەممە ياقتا.

چەيلىنىپ غاچىلدايدۇ يەردىكى قار،
تۆگىلەر پۇنلىرىنىڭ پەنجىسىدە.
دىللاردا ئۈمىد قاياق يېتىمەن دەپ،
تەلپۈنگەن مەنزىلگە پات كەلگۈسىگە.

ئەي كارۋان ئۆمرۈڭ ئۆتەر سەپەر بىلەن،
نەچچە رەت كېسىپ ئۆتۈپ باياۋاندىن.
سەن غالىب يېتىلگەچكە مۇشەققەتتە،
تومۇزنىڭ ئاپتىپى ھەم قەھرىتاندىن.

يارىلىپ يىپەك يولى
يات ئەللەرگە،
تارالغان سېنىڭ بىلەن خەلقىم شانى.
ئىزىڭ بار ئەسرلەرنىڭ قاتلىمىدا،
سەن ئەلنىڭ مەردانىسى، قەھرىمانى.

پەزىلەت تاجىسىنى كىيىپ باشقا،
ياشايسەن باتۇرلۇققا مىسال بولۇپ.
سەپ تۈزۈپ ماڭدۇق بىزمۇ كېلەچەككە،
شىجائەت قەلبىمىزدە دولقۇنلىنىپ.

1984 - يىلى، قەشقەر

تاش قەسىدىسى

چىڭقى چوڭ
گىرىمسەن ساينىڭ باغرىدا،
يالغۇزلا باراتتىم چىغىر يول بويلاپ.
زېرىكسەم يوللارنىڭ ئۇزۇنلۇقىدىن،
ئۆزۈمچە تاشلارنى تېپەتتىم
ئويناپ.

ئازغىنا دومىلاپ توختىسا تاشلار،
ئارقىدىن بىرسىنى تېپەتتىم يەنە.
چاكاندا، شۇاقتىن ئىزلىشىپ پاناھ،
قېچىشار چۆچۈگەن كەسلەنچۈك، ئەنە.

ئۇچرىدى توساتتىن بىر تاش
شۇنچە ئۇز،
بەئەينى ئۇنچىدەك سۈزۈك ۋە ئاپئاق،
ئېگىشىپ قولۇمغا ئالدىم (بۇرۇندىن
بولغاچقا رەڭمۇ رەڭ تاشلارغا ئامراق).

يوقىلىپ جىسمىگە قونغان توزانلار،
قاشتېشى ھۆسنىدە جۇلالاندى ئۇ.

تەسەۋۋۇر كەپتىرىم ئۇرلىدى كۆككە،
زوقمەنلىك قوزغىلىپ
جۇش ئۇرۇپ تۇيغۇ.

مانا

كۆپ ئەسىرلەر بۇرۇنقى دۇنيا،
«تاش دەۋرى» دېيىلگەن ئىدى تارىختا.
ئەقىللىق ئەجدادىم چۈنكى، ئاشۇ چاغ،
تاشلاردىن قوراللار ياسىغان پۈختا.

ئەجدادلار تاغلاردا، ئورمانلاردا ھەم
ياشىغان ئۆمىلۈكتە دائىم ئوۋ ئوۋلاپ.
قولىدا كۆتۈرۈپ تاش قوراللارنى،
قېچىشسا ھايۋانلار، يۈگۈرگەن قوغلاپ.

يىرتقۇچلار ناۋادا قىلىشسا ھۇجۇم،
ۋەھىمە تارقىتىپ ھۆركىرەپ، ھۇۋلاپ.
تاش بىلەن غۇلىتىپ ئەجەل غارىغا،
ئادەملەر قېلىشقان ئۆزىنى قوغداپ.

گۈلخاننى چۆرىدەپ ھەممىسى، ئوخشاش —
بەھرىمەن بولاتتى تاپقانلىرىدىن.
تەبىئەت جانلىنار كېلىپ لەرزىگە،
دەرقەملىك ھاياتنىڭ چۈقانلىرىدىن.

تاش بىلەن پايانسىز بوزلارنى ئېچىپ،
ئادەملەر تۆپراقتا ئۇرۇقلار چاچقان.
شۇ چاچقان ئۇرۇقتىن ئېلىپ مول ھوسۇل،
ھاياتقا قۇلايلىق يوللارنى ئاچقان.

دېمەككى، ئىنسانلىق پارلاق ئەقلىنى،
تاش قورال تۈنجى رەت قىلدى نامايان.
پەن - ھۈنەر كۆكسىنى شۇ چاغدىن باشلاپ،
چاپتى تېز سۈرئەتتە توختىماي ھامان.

خىيالىم سەيلىتىپ چەكسىز دىيارنى،
يۇرۇقلاش ئۈستىدە ئەيلىدى پەرۋاز.
بوستانلار ئازغىشىپ ئوينىشار ئۈسسۈل،
زىلال سۇ ئۆركەشلەپ چالغىندا ساز.

تىنىمسىز شوخ ئاققان دەريانىڭ تەكتى،
قاشتېشى خەزىنىسى، ئۈنچىلەر كانى.
شۇ سەۋەب تونۇلغان پۈتكۈل جاھانغا،
خوتەننىڭ مۇبارەك شەرىپى - شانى.

چېكى يوق كۆمۈش رەڭ يىپەك يولىنى،
قانچە كۆپ كارۋانلار بېسىپ ئۆتتىكىن؟
شۇ يولدا جان ئۈزگەن قانچە شېھىتنى،
بارخانلار قانچە رەت كۆمۈپ ئۆتتىكىن.

قاشتېشى تۆگىدە توشۇلغان تالاي،
ھىندىستان، بەدەخشان، چاكىەن ۋە رىمغا.
قالدۇردى ئۆزگىلەر ئەقىلنى ھەيران،
تارىلىپ بارچە يۇرت، بارچە ئىقلىمغا.

ئەرەبنىڭ قىزىنى قىلدى مەھلىيا،
كۆز بولۇپ زىرە ھەم ئۇزۇكلىرىگە.
ياراشتى شۇ تاشتىن پۈتكەن بولاپكا،
ماكىدون قىزىنىڭ لەتىپ كۆكسىگە.

قانچىلاپ شاھلارنىڭ ئالتۇن تاجىغا،
مەرۋايىت جىلۋىسى بېرىپتۇ زىننەت.
چىقىپ ھەم مەلىكە، خانىش بېشىغا،
گۈزەللىك تەختىدە تېپىپتۇ ھۆرمەت.

ئالغاندۇ قانچىلاپ ئوردا - قەسىرنىڭ —
تاملىرى شۇ ئېسىل ياقۇتتىن بېزەك؟
يۈلتۈزلار ئالدىدا
قانچە كېچىلەر —
پارقىراق ھۆسنىنى قىلغاندۇ كۆرەك؟

ئاھ ! يىللار تەسۋىيەڭ تىزىلىپ قاتار،
ئۇن - تىنسىز يورغىلاپ چاپاركەن تىنماي.
قورغانلار، شەھەرۋ قىشلاقنى تۈزلەپ،
يوقلۇقىنىڭ ھاڭىغا ئاتاركەن تىنماي.

بىلمەيمەن، ئاستىغا تەكلىماكانىڭ،
كۆمۈلگەن قانچىلاپ مۇقەددەس ماكان؟
قايسى چاغ يارىلىپ زېمىن ئۈستىگە،
تۈزلىنىپ كۆزلەردىن يوقالغان قاچان؟

دەيمەنكى يېيىلىپ ياتقان بۇ دۇنيا،
ساناقسىز مۆجىزات كۆمۈلگەن قەبرە.
ئۇلارنىڭ سىرىنى ئىجتىهات بىلەن،
يېشىمسز
يېشىدۇ نەۋرە هەم چەۋرە.

قېزىلار قاشتېشى بىلەن ياسالغان،
خارابە هالدىكى قەدىمىي شەهەر.
ئەۋلادلار كۆلىدۇ ئىپتىخار بىلەن،
ئارمانلار كۆكىدە نۇر چېچىپ قەمەر.

«مەڭگۇ تاش» ئالدىغا بېرىپ خىيالەن،
تىكىلدىم ئىخلاسىم بىلەن بېتىگە.
چىگىلدى بىردىنلا زوقۇم رىشتىسى،
زاتىمنىڭ قوللانغان تۇنجى خېتىگە.

تاشلارغا ئويۇلغان پارلاق قۇرلاردىن،
ئوقۇدۇم باتۇرلار هەققىدە قىسسە.
هاياجان جامىدىن سۇ ئىچەر يۇرەك،
ئالەمنى تىترەتكەن جەڭلەرنى كۆرسە.

شاهانه تاج كىيىپ ئولتۇرار مەغرۇر،
بۇمىن ۋە ئىستەمى ئالتۇن تەختتە.
ئۆملۈكتە ياۋلارنىڭ باغرىنى تىلىپ،
ياشىغان جەمئى ئەل نۇسرەت، بەختتە.

قۇتراسا گاھىدا جۇدۇنلۇق بوران،
سولدۇرۇپ ۋەتەننىڭ گىياھلىرىنى.
تۇنيۇقۇق قولىغا ئالدى زۇلپىقار،
ياڭرىتىپ غەيۇرلۇق سادالىرىنى.

بىلگەخان ئارغىماق ئۇستىگە مىنىپ،
باربدۇ جەڭگاھقا ئۇچقاندەك چېپىپ.
كۆلتېكىن تۇمەنىمىڭ باتۇرنى باشلاپ،
باربدۇ بىلگەخان ئىزىدىن بېسىپ.

بىسلىرى پارقىراپ تۇرغان قىلىچلار،
ئۇرۇلسا
چاچرايدۇ قىپقىزىل ئۇچقۇن.
شاش ئاتلار سەكرىشىپ كىشنىشەر تىنماي،
جەڭلەرنىڭ قاينىمى ياسايدۇ ئۇپقۇن.

غالىبلار ياۋلارنى سۈردى شىددەتتە،
يوق بۇنچە تېز سۈرئەت ھەتتا بوراندا.
ياۋلارنىڭ تەرتىپسىز يانقان جەستى،
زادىلا كۆرۈنمەي قالدى توزاندا.

تاغ يۈرەك شىرلارنىڭ ھەيۋەت سۈرىدىن،
رەقىبلەر تىترىشىپ، تىزلىنار يەرگە.
ياۋلارنى زەبۇنلۇق زۇلمىتى چىرماپ،
كەڭ دىيار يۈزلىنەر قۇتلۇق زەپەرگە.

ئەجدادلار لەرزىگە سېلىپ جاھاننى،
ئادالەت تەختىدە بولغانتى ھاكىم.
شۆھرەتنىڭ تاجىنى كىيگەن ئەزەلدىن،
كۆرەشنىڭ پېچىدا تاۋلىنىپ خەلقىم.

ئاھ! ئاشۇ تاشتىكى ئوتلۇق قىسسىنىڭ،
بار ھەر بىر سۆزىدە ئالەمچە مەنا.
نۇرلىنار دىللارنىڭ ساپىيى روشەن،
يەشسە گەر شۇ ھېكمەت سىرىنى دەنا.

«مەڭگۈ تاش»، خىسلىتىڭ بۈيۈك نېمانچە،
جۇش ئۇرار سەن ئۈچۈن سۆيگۈم قىيانى،
ئەجدادىم شەۋكىتى - شانىغا قوشقان --
تۆھپەڭ دېڭىزىنىڭ بارمۇ پايانى؟

يوقاتماي مۇستەھكەم، مەزمۇت تۇرقۇڭنى،
ئۇزاتتىڭ ئەسىرلەر كارۋانلىرىنى.
تونۇتتۇڭ دۇنياغا تەنتەنە بىلەن،
تارىخنىڭ باھادىر ئوغلانلىرىنى.

مەن كوردۇم - باغىغا ئويۇلغان خەتتىن،
خەلقىمنىڭ تۇرانە يوكسەك ئەقلىنى.
شۇ ئەقىل چولپىنى چاقناپ، نۇر چېچىپ،
بېگىپتۇ ساناقسىز جۇدۇن پەسلىنى.

مەن كۆردۇم، سەلتەنەت گۈلشىنى ئىچرە،
بوۋىلار تۇرۇپتۇ رەناسى بولۇپ.
گۈزەللىك خاقانى ئانا ۋەتەنگە —
كېتىپتۇ ھۆر ھايات ناۋاسى تولۇپ.

«مەڭگۇ تاش» قىممىتىڭ بىباھا، چۈنكى —
سەن گۈۋاھ قەدىمىي مەدەنىيەتكە.
بېيىتىپ مەرىپەت خەزىنىسىنى،
سەن يەنە تۇرىسەن مەۋجۇت ئەبەدكە.

كەزگەندە مۇزارتنىڭ بويىنى تەنها،
ئۇچرىدى يەنە بىر ئۇلۇغ مۆجىزات.
باغرىغا يۇشۇرۇپ تىلسىملىرىنى،
قىزىل مىڭئۆيلىرى تۇرۇپتۇ، ھەيھات.

كېمىرلەر ئىچىگە كىردىم ئاۋايلاپ،
تاش تاملار بېتىگە باقتىم سىنچىلاپ.
توختاتتى ئورنۇمدا گۈللۈك نەقىشلەر،
كۆڭلۈمنىڭ سەييارە قۇشىنى ئوۋلاپ.

ئاتلاپ كۆپ يىللارنىڭ داۋانلىرىدىن،
يەنە بىر زامانغا قىلدىم مەن يورۇش:
مەن ئۇچۇن تەڭداشسىز غەنىمەت، شاتلىق
قەدىمىي ھاياتنىڭ پەيزىنى سۈرۈش:

بۇدخانا ئىچىدە سېلىنغان ئىسرىق،
شامداندا پىلىلداپ كۆيىدۇ شاملار.
راھىپلار تىزلىنىپ تاش بۇد ئالدىدا
ئوقۇشار بىرلىكتە ئايەت ۋە نوملار.

ئەنە، ھۆر - غىلمانلار ئۇچۇشار كۆكتە،
سىلكىتىپ ئاققۇدەك قاناتلىرىنى.
ئۇزۇشەر شەپەقنىڭ دولقۇنلىرىدا،
بۆسۈشۇپ بۇلۇتلار راباتلىرىنى.

شوخلۇقتا قىيغىتىپ ئوينىشار ئاھۇ،
ياپ - يېشىل بەرقۇتتەك دالا كۆكسىدە.
ئورمانلار قېتىدا يۈرەر تىمىسقاپ،
بۆرە ۋە يولۋاسلار ئوۋنىڭ قەستىدە.

ئۇپۇققا تۇتاشقان پاختىزارمىدۇ،
يا كۆكتىن ئاق بۇلۇت كۆچتىمۇ يەرگە؟
پەردەك كۆرۈنگەن پاختىكار قىزلار،
ئىشلىشەر ماڭلىيى چۆمۈلۈپ تەرگە.

قىز - جۇڭان چېچىنى ئۆرۈشۈپ ئۇششاق،
بىر ئەپلىك باستۇرۇپ كىيىپتۇ دوپپا.
تاجىسى باغدىكى گۈللەرگە ئەندىز،
جىلۋىسى كۆڭۈلنى چۆمدۈرەر زوققا.

ئەي، راۋاپ قالۇننىڭ تىترەك ساداسى،
قۇچۇدۇ باغرىنى زەڭگەر سامانىڭ.
بوستاندا ئەغمىچى قۇشلارنىڭ ئۈنى،
توختىدى سېھرىدىن ئويناق ناۋانىڭ.

نازاكەت گۈللىرى چۈشتى ئۇسسۇلغا،
نازۇك بوي - قامىتى مىسلى تال چىۋىق.
كەرەشمە ناز بىلەن ئەيلىدى جەۋلان،
ھەركىتى دىلرابا، ئاجايىپ سىلىق.

تارنىڭ شوخ كۈيىگە تەڭكەش ناخشىلار،
ئەللەيلەر لەززەتنىڭ بۆشۈكلىرىدە.
تىزىدۇ ئارمانلار گۈلىنى تېرىپ،
دىللارنىڭ قاغجىراق چۆللىكلىرىدە.

كۆزۈمنى ئويما ۋە نەقىشتىن ئۈزمەي،
يۆتكەيتتىم شۇ تاپتا پۈتۈمنى ئاستا.
غەيرى بىر ئالەمدە ياشايمەن گويا،
سۈرەتلەر بىر- بىرلەپ چىرايلار ئاچسا.

تامدىكى شۇ ئىسىل نەپىس سۈرەتنى،
چەككەندۇ قايسى بىر ئىنسانىنىڭ قولى؟
قېنى ئۇ، قەيەردە ياتىدۇ ئۇخلاپ،
شۇ تاپتا تىرىلسە ئىدى بىر يولى.

مۇبارەك ھۆسنىنى كۆرسەم شۇ زاتنىڭ،
خىسلەتلىك قولىنى سۆيسەم يېنىشلاپ.
ۋىسالىنىڭ شېرىن ۋە قۇتلۇق دەمىدە،
ئېگىلسەم شادلىقتىن كۆزۈمنى ياشلاپ.

خانتەڭرى كۆكىدە مەغرۇر چاقنىغان،
يۇلتۇزلار توپىدىن ئىزدىدىم ئۇنى.
ئەنە ئۇ، قولى گۈل مۆھتەرەم سانكو،
چېچىپتۇ زېمىنغا يارقىن نۇرىنى.

بولغان ئۇ مۇقەددەس كەسىپكە سادىق،
ئۆچكۈچە بىر پۇتۇن ئۆمرىنىڭ شامى،
سەنئەتتە چاڭئەنگە كۆرسىتىپ ئۆرنەك،
تارالغان «رەسسامىلار پىرى» دەپ نامى.

سانكودەك ئىنساندىن ئۆتتى قانچىسى،
بۇ بىزگە سىرلىق بىر مۇئەممما تېخى.
ئۇخلىتار ئۇلارنى ئىللىق باغرىدا،
ۋەتەننىڭ بېھىشتەك لالىزار بېغى.

كۆرۈنەر مىڭئۆينىڭ ئۈچ - چېكى يەنە،
بارچۇق ۋە تۇرپاننىڭ قۇچاقلىرىدا.
بوۋىلار مىراسى ياتىدۇ، ئاشۇ —
ھۈنەرۋ سەنئەتنىڭ ئوچاقلىرىدا.

ئۇندىكى سۈرەتلەر ئەيلىدى جاكا،
جاراڭلىق ئاۋازدا كىملىكىمىزنى.
نۇرلانغان ئۇيغۇقتەك كۆرسەتتى روشەن،
تارىخقا جان بەرگەن ئىدرىكىمىزنى.

كۆردۈمكى، سەنئەتنىڭ راۋاجى ئۈچۈن،
تاش يەنە قېتىپتۇ ئۇلۇغۋار تۆھپە.
رەسسامنىڭ، نەققاشنىڭ قەلىمى ئۈچۈن،
گىگانت جىسمىنى قىپتۇ سەھىپە.

قارىساڭ مىڭئۆينىڭ تاملىرىمۇ تاش،
قەسىرلەر ئىچىدە ئويۇقلارمۇ تاش.
مورىلىق ئوچاقلار، مەرەپلەرمۇ تاش،
مۇنارلىق گۈمبەزلەر، قەبرىلەرمۇ تاش...

مۇزارتنىڭ دولقۇنى كۆتۈرگەن شاۋقۇن،
گويا تاش شەنگە ئوقۇلغان قوشاق.
باغرىدىن ئىپتىخار ھىسلىرى تېشىپ،
ۋىلىقلاپ كۈلگەنچە سۆيىدۇ قىرغاق.

تاشلاردىن ياسالغان ئەمەسمۇ يەنە،
نى ھەيۋەت سېپىلىنىڭ ئۇزۇن گەۋدىسى.
ھەيكەل بار شەھەرلەر قوينىدا سانسىز،
پۈتكەندۇر شۇ ئاددىي تاشتىن ھەممىسى.

تاش بىلەن ياسىلار ئۆستەڭ ۋە توغان،
تاش بىلەن كۆككە باش تىرەيدۇ بىنا.
تاش بىلەن ياسالغان مىسىر مومىياسى،
تاش بىلەن كۆپ ئىشلار بولىدۇ ئادا.

تاش شۇنداق بىباھا خىسلىتى بىلەن،
قوزغايدۇ ئىلھامىم قىيانلىرىنى.
ئەرزىمەس
كۈي ئوقۇپ تاشنىڭ شەنىگە،
يازسامۇ قەسىدە دىۋانلىرىنى.

1984 - يىلى، قەشقەر

ھىجران

تاغ كەينىگە ئېلىپ ئۆزىنى،
جىمجىت، پىنھان ئۇخلار ئىدى كۈن.
يەر يۈلتۈزغا ئىنتىزار، بىراق،
ئارىسىدا تۇرار ئىدى تۈن.

1985 - يىلى، قەشقەر

بەختىمىنىڭ دىلىبرىنى قۇچالامدىم

ئۆزگىلەر شاھ تەختىدە كۈلسە قاھ - قاھ،
بىخۇدلۇق ئۈيقۇسىدا ياتالامدىم.
ئۆمرۈمنىڭ خەزىنىسىنى تاماشىنىڭ
بىمەنە كۈلكىسىگە ساتالامدىم.

تۇرمىسام سەگەكلىكىنىڭ چوققىسىدا
غاپىللار كۆزلىرىنى ئاچالامدىم.
ئۈيقۇچان تۇنلىرىنى ئەندىكتۈرۈپ،
ئۇندەشنىڭ سۈلىرىنى چاچالامدىم.

بولمىسا ئىرادەمنىڭ زۇلپىقارى،
مۇشەققەت رەقىبىنى چاپالامدىم.
ئۇمىدنىڭ ئوتقىشىنى كۆتۈرمىسەم،
كېلەچەك ۋاپاسىنى تاپالامدىم.

ئايرىلىپ جان خەلقىمنىڭ ھىماتىدىن،
ئارمانلار مەنزىلىگە چاپالامدىم.
سۆيگۈنىڭ قاينىمىغا شۇڭغۇمىسام،
بەختىمىنىڭ دىلىبرىنى قۇچالامدىم.

1985 - يىلى، قەشقەر

ئاسمان تۆتار يۇلتۇزلاردىن گۈلدەستە

ئاسمان قىزى دوراپ ھىندى قىزىنى،
تولۇن ئايىنى قىلدى ماڭلاي چېچىكى.
ئاقۇش بولۇپ ياتار مەسۇم بالىدەك،
نۇر تېگىدە دالىلارنىڭ ئېتىكى.

يەر يۈزىنى چۈش پەيزىگە ئۈندەيدۇ،
جىملىق ئارا تومۇزغىنىڭ ئەللىيى.
خىياللارنىڭ دېڭىزىدا لەيلەيدۇ،
مۇڭلۇق ھېسلار بولۇپ ئۈنىڭ ھەمرىيى.

مۇسىبەتتە ھالسىرايدۇ، يىغلايدۇ،
قەلبىم غەمسىز سەبىيلىكتىن خوشلىشىپ.
بۇلۇت بولۇپ ھاياتلىقنىڭ غۇسسىسى،
باش ئۈستۈمدە ئايلىنىدۇ توپلىشىپ.

غىدىقلايدۇ كۆزلىرىمنى گاھىدا،
يارقىن ئۈمىد چاقمىقىنىڭ جىلۋىسى.
كۆرسىتىدۇ شۇ چاغ غىل - پال ئۆزىنى،
تىمتاس روھىم دۇنياسىنىڭ جىلۋىسى.

نىزاھ ھەمدە قىقاسلىرى ھاياتنىڭ،
باستى سېھرى ناخشىسىنى تىلەكنىڭ.
ئۆرتىنىدۇ گۈزەللىكنىڭ سۆيگۈسى،
مەشئۇم رېئال قىسمىتىدەك پەلەكنىڭ.

جەۋلان قىلسا پاك ۋىجدانىنىڭ بايرىقى،
سوغۇق باقار كۆڭۈللەرنىڭ تارىسى.
تەلۋىلىكنىڭ تۇمانلىرى ئىچىدە،
چاڭلىنىدۇ ساداقەتنىڭ لالىسى. . .

يەر كىيىپتۇ ئاق شولىدىن ئاق لىباس،
بالىلىقنىڭ ماتىمىنى تۇتقاندەك.
بېرەر شۇ تاپ شامال كېلىپ تەسەللى،
يۈزلىرىمنى سىلاپ كۆڭۈل ئۇتقاندەك.

چىللىغاندەك شەپە بېرىپ تومۇزغا،
نۇر ئىچىدە پەرۋاز قىلدى ھاۋاغا.
قاراپ قالدىم، ئۆرنەك بولۇپ ئۇ ماڭا،
بەلكىم سەپەر قىلدى زەڭگەر ساماغا.

يېڭى ئارمان قانات بېرىپ جىسمىمغا،
نۇر بەھرىگە چۆمدۇم، قالدى يەر پەستە.
مېھرى بىلەن ئوماق بېقىپ كۆك قىزى،
تىزغانىدى يۈلتۇزلاردىن گۈلدەستە.

1985 - يىلى، قەشقەر

قانات قېقىپ ئۇچتى كىچىك قۇش

قەپەس ئىچرە تىپىرلايدۇ تومۇچۇق،
پەنجىرىگە ئۇرۇپ تىنماي كۆكسىنى.
تەشنالىقىنىڭ كۈچى بىلەن تەڭرىتەر،
ئېسىلغانچە تۇرغان قەپەس بەستىنى.

ئاڭا شېرىن ئەمەسمىدۇ ئەزىز جان،
مەيلىمىدۇ زەخمىلەنسە ڭۇجۇدى؟
قايسى ئارمان سىڭگەن ئۇنىڭ قېنىغا،
جۇش ئۇرامدۇ ئۇشبۇ ئارمان ئۈمىدى؟

قاچىسىدا پەڭۇس سۇ بار چاڭقىسا،
ئوزۇق ئۈچۈن تويۇنغۇدەك دېنى بار.
چىقاي دېسە قوندىقىمۇ تۇرسا تەل،
ھاياتىدا ئۇنىڭ نېمە غېمى بار؟

تۇرسا ئۇنىڭ ئۆمرى شۇنچە پاراۋان،
تەلمۇرىدۇ، ئېتىلىدۇ نېمىشقا؟
ئىنتىزارمۇ كۆك قەرىنى سېغىنىپ،
كىچىككىنە ئاشىياندىن كېتىشكە؟

قۇشنى قويۇپ بەرگىنىمدە ھاۋاغا،
ئۇچۇپ كەتتى يىراقلارغا «پۇر» قىلىپ.
قارا چېكىت غايىب بولۇپ سىڭگەندە،
كەتتى باغرىم ھاياجاندىن چىڭقىلىپ.

ئېيتىپ ۋىسال ناخشىسىنى كىچىك قۇش،
بولدى ئاسمان قۇچىقىنىڭ ئەركىسى.
قانات قېقىپ پايانى يوق دالىدا،
بولدى ئۇنىڭ قۇتلۇق ھايات مەركىسى.

1985 - يىلى، قەشقەر

مەن بۇياقتا، سەن ئۇياقتا يېگانە. . .

مەن بۇياقتا، سەن ئۇياقتا يېگانە،
ئايرىپ تۇرار بىزنى دەريا ئېقىنى.
چاڭقاق يۈرەك سۆيگۈڭ تىلەپ شىكاردا.
كار قىلمايتتى ئارىلىقنىڭ يېقىنى.

باغاشلاپتۇ يۈمشاق، مامۇق تېنىڭنى،
قىرغاقتىكى قويۇق تاللار سايىسى.
خۇسۇمەتنىڭ ئوغىسىغا تولدى لىق،
قاداق بىلەن پۈتكەن كۆڭۈل پايىسى.

خىلۋەتتىمەن، ئاستا قايرىپ ياپراقنى،
ئوغرىلىقچە تىكىلىمەن ھۆسنۈڭگە.
تەلمۈرىمەن چۈقان سېلىپ پاك ھېسلار،
ئويچان ھالدا كىتاب باسقان كۆكسۈڭگە.

ۋاراقلاردىن كۆز ئۈزمىدىڭ خېلى چاغ،
سەن ئىشقىڭنى بەرگەنمىدىڭ كىتابقا؟
مەلھەم بېرىش خىيالىڭدا يوقمىدۇ،
مەندەك ئىشق ئاۋارىسى بىتابقا؟

ئۇۋلىماقتا قۇشنى دوراپ سايرايمۇ؟
بىراق، ئۇنى قويارمەنمۇ چاندۇرۇپ؟
شۇ چاغ كېيىك بالىسىدەك ئەندىكىپ،
كېتەرسەنمۇ مېنى تەنها قالدۇرۇپ؟

1985 - يىلى، قەشقەر

تىپىرلايدۇ جۇپ يۈرەك

ئولتۇرسەن تۆۋەن ئېگىپ بېشىڭنى،
خىنە ياققان بارمىقىڭغا تىكىلىپ.
قەلبىڭ ئۈيات قەپىسىگە تۇتقۇنمۇ،
لېۋىڭ تىترەر، باقمىدىڭغۇ ئېچىلىپ.

جۇرئىتى يوق ئۆزۈمدىمۇ سۆيگۈنىڭ،
يۈرىكىم مەس، ۋۇجۇدۇم مەس، تىلسم مەس.
غەرق بولۇپ شېرىنلىكىڭ بەھرىگە،
مىنۇتلارنىڭ جىمجىتلىقى بىلىنمەس.

تەرلىدى يۈز بۇرۇقتۇملۇق ئىلكىدە،
كار قىلمىدى ئاقتېرەكنىڭ سايىسى،
تارتىنىشتىن تىپىرلايدۇ جۇپ يۈرەك،
ئۇندا مۇراد تەشنالىقى غايىسى.

1985 - يىلى، قەشقەر

ھىجران يېشى

پىنھان، مەيۈس ھېسلار مەۋجى كۆكسۈمگە پاتماي،
كەزدىم ئاپئاق ئايدىڭدىكى ئاپئاق دالانى.
تەنھالىقتا بەرھەملىكىنىڭ پەيتىنى تاپماي،
قۇچار ئىدىم بىئىختىيار، مۇڭلۇق ناۋانى.

شامال يېنىك پەرۋاز بىلەن روھىمنى بەزلەپ،
كېتەر ئېغىر دەملىرىنى توشۇپ يىراققا،
تەۋرىتىدۇ رىيازەتلىك ئىشقىمنى سۆزلەپ،
ئاي شولىسى جىلۋە قىلغان كۆلگە، بۇلاققا.

ئېڭىم ئارا زەڭگەر ساما غۇبارسىز ئەينەك،
ئاي سۈزۈلگەن خىيال كەبى دىلبەرنىڭ ئەكسى.
يۇلتۇز نازى ئۇنىڭ ئىستەك چوغىغا ئەرمەك،
ئۇ سۆيگۈگە جۇلا بەرگەن قۇياشنىڭ نەسلى.

تەلپۈنۈشنىڭ ئۇزۇن چېغى قويدى چارچىتىپ،
قۇچىقىغا ئالدى تۇننىڭ قۇۋناق بىر چۈشى.
ئالغىنىدا شەپەق مېنى ئۇندىن ئاجرىتىپ،
كۆرگەنلىرىم ياپراقتىكى ھىجراننىڭ يېشى.

1985 - يىلى، قەشقەر

كونا قەلئە

پاچاقلىنىپ كەتكەن جانسىز گەۋدىدەك،
خارابىسى ياتار ئىدى شەھەرنىڭ.
بىلەلمىدىم، نەتىجىسى ئاشۇ ھال —
قايسى چاغدا يەتكەن ئاپەت - زەرەرنىڭ؟

غۇلاپ چۈشۈپ تاملار ياتار ۋەيرانە،
قىلىپ گويا بىر - بىرىنى ياستۇقى.
كامارلارنىڭ ئەتراپىدا گاھىدا،
ئۇچراپ قالار يىلانلارنىڭ قاسرىقى.

قالغان ئىدى ئىزنا بولۇپ، ئاداققى —
چولاق تاملار (باغرىنى دەز قاپلىغان) .
چوققا مىسلى تۇرار رەتسىز مۇنارلار،
ئەسلى تۇرقى - ھەيۋىتىنى يوقاتقان.

مۇڭلۇق سادا كېلەر ئەسكەن شامالدىن،
ئۆكسۈگەندەك تىترەر غولى شىۋاقنىڭ.
چاڭ - توزانلار ئارىسىدا خىيالەن —
كۆرۈنىدۇ تاغ دالاسى يىراقنىڭ.

بەربات بولغان بۇ هاياتنىڭ دۇنياسى،
ئېچىندۇردى
باستى ھەسرەت دىلىمنى.
ۋۇجۇدۇمنى ئۆرتىسىمۇ پىغانلار،
چىشلىۋالدىم سەۋر قىلىپ لېۋىمنى.

ھەر نەرسىگە باققىنىمچە ھەۋەستە،
ئاستا كېزەر ئىدىم قەلبىم قوينىنى.
ئەسكە ئالدىم بۇندا ئىناق ياشىغان —
ئەجدادىمنىڭ ئىجاد خۇمار روھىنى.

تەسەۋۋۇرۇم ئېكراندا ئاچتى يۇز،
بۇ ماكاننىڭ مەغرۇر، ئاۋاق سىيماسى،
غەيۇرلۇقنىڭ كۈنى تۇغقان چاغدىكى،
قۇۋناق هايات دېگىزىنىڭ جۇلاسى.

ئەيلەپ نەقىش - زىننىتىنى نامايىش،
تۇرار ھەريان ئېگىز مۇنار، راۋاقلار.
باراقسان باغ - هويلىلاردىن شوخ شامال،
سۇمۇرىدۇ تويماي شىرىن پۇراقلار.

نەپىس، كۆركەم بۇيۇملىرى سەنئەتنىڭ،
بېزەكلەيدۇ رەڭدار قىلىپ رەستىنى.
چۈنكى، ھەركىم باغلاپ يۈكسەك ئەقىدە،
كامالىغا يەتكۈزىدۇ كەسپىنى.

گىرە سېلىپ يەرگە گۈگۈم تۈمانى،
بېسىققاندا قاينىق بازار چۈقانى.
دولقۇنلايدۇ قاپلاپ ساما باغرىنى،
يۈرەكلەرنىڭ سۆيگۈ كۈيى - مۇقامى.

كۈندۈزىدە قۇياش
تۇندە ئاي، يۇلتۇز،
تاپار سەنئەت بۆشۈكىنىڭ ۋەسلىنى.
كۆكتە بۇلۇت قىلار ئىدى تاماشا،
بۇ شەھەرنىڭ نازاكەتلىك ھۆسنىنى.

خىيالىمنى بۇزدى، ئۇركۈپ پاراسلاپ —
ئۇچۇشلىرى بىر توپ ياۋا كەپتەرنىڭ.
كۆز ئالدىمدا خارابىسى قاغجىراپ،
ياتار ئىدى شۇ مۇقەددەس شەھەرنىڭ.

ئارىلايتتىم شاھانە بىر باغچىنى،
سەيلە قىلىپ يۈرگەن كەبى پىيادە.
ساپاللارنىڭ سۈنۈقلىرى بىزۈڭان،
قىلار سىرلىق قىسسىلەرنى ئىپادە.

ئۇچراپ قالدى ئىككى دانە مىس يارماق،
قىيان بولدى سۆيۈنۈشى قەلبىمنىڭ.
قولغا ئالدىم ئىخلاس بىلەن، چۈنكى، ئۇ —
ماڭا قالغان مىراسدۇر ئەسلىمنىڭ.

ئۇنى دۇچار قىلالماپتۇ يوقلۇققا،
تىنىم تاپماس قارا يىللار ئاپىتى.
خىيال قۇشۇم كۆك قەرىگە ئۇرلىدى،
ئىككى يارماق بولدى بىر جۇپ قانىتى.

بىر جۇپ يارماق چاقى ئۈمىد ھارۋامنىڭ،
ئەقىل ئېتىم ئاشار سۆرەپ داۋانلار.
ئىنتىلگەندە يەنە يېڭى چوققىغا،
يىرتقۇچلاردەك ھۆركىرەيدۇ بورانلار.

تېنىم خەنجەر، بورانلارغا قادالغان،
زەربىسىدىن بوران ئاچچىق ھۇۋلايدۇ.
بورانلارنىڭ يالىشىدىن بىسلىرىم،
پارقىرايدۇ، خىرەلىكنى قوغلايدۇ.

ۋۇجۇدۇم چوغ، يۈرىكىم چوغ، كۆزۈم چوغ،
ئاتەش بولۇپ ھەر ياققا نۇر تارايدۇ.
نۇر ئىچىدە ئىقبال قىزى مەن تامان،
تاتلىققىنا كۈلۈپ ئوماق قارايدۇ.

بۇلۇت ئۆزرە باقسام زېمىن بېتىگە،
كونا قەلئە گۈل تاقاپتۇ كۆكسىگە.
تاغلار ۋەتەن شۆھرىتىنىڭ سىيماسى،
بۇركۇت ياشار ئۇۋا سېلىپ ئۈستىگە.

تەۋرىگەندەك كۆرۈنىدۇ خارابە،
ئوتتەك تومۇز قۇياشىنىڭ تەپتىدىن.
پارلاق ئەتە ئۇچۇن بۇ خىل جانلىنىش،
سېزىلىدۇ گىرىمسەن شۇ ئەپتىدىن.

1985 - يىلى، قەشقەر

ئاھ! ئاي نۇرى

نۇرۇڭ بىلەن يەرگە زىننەت بەردىڭ ئاي،
تۇن كۆكىدە لەيلەپ ئۇزاق ئەسرلەر.
بەلگە قىلىپ ئاق لەيلىدەك چېھرىڭنى،
ئۆتتى بۇندا سانسىزلىغان پەسىللەر.

گۈزاھچىسى قىلىپ سېنى ۋەدىنىڭ،
تاپقان سۆيگۈ لەززىتىنى نەسىللەر.
نېسىپ بولسا يارنىڭ نازلىق نىگاھى،
ھۆسنۈڭ ئاشىق يۈرىكىدە ئەسلىنەر.

پىچىر - پىچىر سادالارنى تىڭشاپ جىم،
بىلدىڭ قانچە كۆڭۈللەرنىڭ سىرىنى.
زېرىكمەيسەن ئاسمان بويلاپ، چۆرگىلەپ،
تاۋاپ قىلىپ مۇھەببەتنىڭ پىرىنى.

سەبىي چېغىم، ساڭا قوللار سوزاتتىم،
سەبىي ھېسلار قاينىمىدا ئىنتىلىپ.
ئارمانلىرىم ئۇچار يەنە سەن تامان،
ئىدراكلىرىم يىللار ئارا يېتىلىپ.

ئەمدى ئىنسان قەدەم قويدى باغرىڭغا،
يۇلتۇز ئاڭا چاچقۇسىدۇر پەلەكنىڭ.
ئۆرلەش ئېڭى ئۇپقۇن ياساپ تاغلاردەك،
قاناتلىرى سىلكىنمەكتە تىلەكنىڭ.

يۇز بېرەرمۇ، بىراق تىمتاس قوينۇڭدا،
ئاچ كۆزلۇكنىڭ قانخور جەڭگى - نىزاسى؟
يەر شارىدا شۇ نىزانىڭ تۇپەيلى،
ئاز بولدىمۇ پاك جانلارنىڭ قازاسى؟

ئاھ! بوشلۇقتا ئەركىن ئۇزگەن ئاي شارى،
پايخان بولۇپ، خورلانمىسۇن پاكلىقىڭ.
تەبىئەتنى زىننەتلىسۇن مەڭگۈگە،
شۇ دىلرەبا پارلاقلىقىڭ، ئاقلىقىڭ.

1985 - يىلى، قەشقەر

جانانغا

مەن كېتىپ يارىم پەرىشان بولمىسۇن،
باغلىرىدا لالە رەيھان سولمىسۇن.
كۆزلىرى باقسۇن ئۈمىدتە مەن تامان،
جاملىرى ئاچچىق شارابقا تولمىسۇن.

مەن شامال سۈمبۈل چېچىنى ئوينىغان،
بويلىرىنى نەچچە مەرتەم بويلىغان.
كۆزلىرى باقسۇن پەلەككە ناگىھان،
مەنكى يۇلتۇز يارنى بىدار ئويلىغان.

يار چىقىپ كۆرسۇن سەھەرنىڭ مەڭزىنى،
ئوتلىرىمنىڭ شۇ پايانسىز لەرزىنى.
نۇرلىرىم ئاسمان ئارا گۈلگۈن شاراب،
يار چىقىپ سۈرسۇن ئاجايىپ پەيزىنى.

1986 - يىلى، قەشقەر

سېنىڭ كۆزلىرىڭ

چۈشۈمده قۇش بولۇپ سېنىڭ كۆزلىرىڭ،
قەلبىمنىڭ شېخىغا قونۇپ ئۆتىدۇ.
سىڭدۈرۈپ تاڭدىكى سىم - سىم يامغۇرغا،
دەردىنى ئۇن - تىنسىز قۇيۇپ ئۆتىدۇ.

چۈشۈمده يوپۇرماق بولۇپ كۆزلىرىڭ،
ناتونۇن تېنىمگه سالىدۇ سايه.
داۋالغۇپ ئالدىمدا ياپيېشىل دېڭىز،
كۆڭۈللۈك باھارنى قىلار ئىپاده.

چۈشۈمده كۆزلىرىڭ سۆزلەيدۇ ماڭا،
تەلمۈرۈپ ئاڭلايمەن قېنىمدىن ئاۋاز.
ھەرياڭغا قارىسام سېنىڭ كۆزلىرىڭ،
ساناقسىز چوغ بولۇپ قىلىدۇ پەرۋاز.

1986 - يىلى، قەشقەر

ئوغۇز

سېنىڭ ئوغۇز سۈتۈڭدە ئانا،
چايقىلىدۇ قۇياش شولىسى.
هاياتىمغا سىڭدى سەن بىلەن،
بىر نۇرانە تاڭنىڭ جىلۋىسى.
سېنىڭ ئوغۇز سۈتۈڭدىن ئانا،
تۇغۇلىدۇ مىڭلاپ ئوغۇزخان.

سېنىڭ ئوغۇز سۈتۈڭدىن، ماڭا
ئۆتتى ۋىجدان، ئۆتتى مۇھەببەت.
سەن ياشىغان مۇقەددەس تۇپراق،
پەرزەنتىڭگە بولسۇن ئامانەت.
سېنىڭ ئوغۇز سۈتۈڭدىن ئانا،
تۇغۇلىدۇ مىڭلاپ ئوغۇزخان.

هاياتلىقتا بىلىپ قەرزىمنى،
ئارمانىڭنى ئالىمەن باشقا.
تەڭرىتاغدەك تىك تۇرۇش پەخرىم،
غۇرۇرۇمنى بىلەيمەن تاشقا.
سېنىڭ ئوغۇز سۈتۈڭدىن، ئانا
تۇغۇلىدۇ مىڭلاپ ئوغۇزخان.

1986 - يىلى، قەشقەر

جان ئىچىدە

مېھمىنىم بار مېھمان ئىچىدە،
ساھىبخانىمەن گۈلخان ئىچىدە.
بولسۇن دېدىم ھالىمنى ئايان،
چاينىك ئىچىدە، نان ئىچىدە.
مېھمىنىم بار مېھمان ئىچىدە،
ساھىبخانىمەن گۈلخان ئىچىدە.

بىر تۇپ رەيھان ئۆستۈرۈپ قويدۇم،
ئەلگە پىنھان ئىمان ئىچىدە.
بىلىمىڭ ئۇنى باھارىم مەڭگۇ،
تەنىڭ ئىچىدە، جان ئىچىدە.
مېھمىنىم بار مېھمان ئىچىدە،
ساھىبخانىمەن گۈلخان ئىچىدە.

1986 - يىلى، قەشقەر

پەلەك ۋە مەن

شۇنچە ئۇزۇن باقتىم پەلەككە،
كۆزۈم تالدى، كۆزلىرىم تالدى.
ماڭا باققان ئەلنىڭ ئاغزىدا،
نادامەتلىك سۆزلىرىم قالدى.

باردىم تالاي داخان ئالدىغا،
قانداق بىر جىن چاپلاشتىكىن دەپ.
پالچىلارنىڭ ئالدىغا باردىم،
قايسى قىلتاق قاپلاشتىكىن دەپ.

كەلدى كۆكتىن غايىب بىر ئاۋاز:
كېسەللەرنىڭ داۋاسى سەندە.
داۋا ئىزدەپ باقمىغىن يانغا
دانالارنىڭ داناسى سەندە.

شۇنچە ئۇزۇن باقتىم پەلەككە،
كۆزۈم تالدى، كۆزلىرىم تالدى.
ماڭا باققان ئەلنىڭ ئاغزىدا
ئەلگە بەرگەن سۆزلىرىم قالدى.

1986 - يىلى، قەشقەر

قارا چاچ بەزمىسى

قايغۇمدىن تۆرەلدى بىر گۈزەل مارجان
كۆڭلۈمدە بىر تاتلىق ياساندى سەنەم.
قارا چاچ ئىلكىدە يار يۈزى پىنھان،
مارجاننى ئويىنىتىپ نازلاندى سەنەم.

زاتىمدا بىر دەريا ئۇلغىيىپ ئاقتى،
بويىدا چايقالدى خۇشپىچىم تاللار.
مېھنەتنىڭ بۇلۇتى چاقمىقىن چاقتى،
ئورمانغا شۇڭغۇدى ئالتۇن ھىلاللار.

ئادەملەر ئىچمەكتە باشىمدىن شەربەت.
تومۇرلار تار بولۇپ ئۇنلىدى ياڭراق.
جاناننىڭ بارمىقى تەۋرىنەر ئەلۋەك
قاپقارا كۆزىنىڭ جىلۋىسى ئويناق.

1987 - يىلى، قەشقەر

قەلەم ۋە شائىر

قەلەم، قەلەمگە خاس ئىمانىمنى بەر،
ئەل ئۈچۈن قاينىغان ۋىجدانىمنى بەر.
قارىنى ئاق قىلىپ يازسام مۇبادا،
نومۇس بەكمۇ يامان، زاۋالىمنى بەر.

چىلاپ سېنى تۈندەك قارا سىياغا،
سىزاي چوغلۇق گۈلى مۇشۇلۇق دىللارغا.
ئېرىپ سەندە بوغدانىك ئاپئاق قارلىرى،
ئەگىز بولۇپ، شارقىراپ كىرسۇن تىللارغا.

قەلەم قەلەم ئەمەس، مىسالى ئەلەم،
ئۈنىك ھېكمىتىگە بويسۇنار ئالەم.
جاھان تەسۋىرىنى يورۇتۇپ ھەردەم،
ئۆزىنى قايتىدىن ياراتتى ئادەم.

ھاكىم بىلەن دېھقان تەڭدۇر قەلەمدە،
پادىچى ھەم دەنا ئوخشاش مۆجىزە.
پاشىنىك ئۆلۈمى تەڭداشسىز ماتەم،
ھايات تەرىپىگە ئەگەر ئەرزىسە.

شائىر كۆرسە توڭلاپ، تىترىگەنلەرنى
قىپقىزىل قېنىنى ئوت قىلىپ چاچار.
ئۆزگىلەرگە بېرىپ گۈزەل ئەركىنلىك
ئۆزى تۇتقۇنلۇقتا ئۆرتىنىپ ياتار.

قەلەم، قەلەمگە خاس ئىمانىمنى بەر،
ئەل ئۈچۈن قاينىغان ۋىجدانىمنى بەر.
قارىنى ئاق قىلىپ يازسام مۇبادا،
نومۇس بەكمۇ يامان، زاۋالىمنى بەر.

1999 - يىلى، ئۈرۈمچى

پەردە

تاپتىم سېنى بولۇپ سۆيگۈ گاداسى،
كۆڭۈللەرنى كەزگىنىمدە، پەردە.
ئەقىدەمنىڭ ئوتى ياندى كۆكسۈمدە،
سېنى ياندا سەزگىنىمدە، پەردە.

سەن زېمىنغا تۆرەلگەنمۇ پەرىدىن،
مۇھەببەتنىڭ ئالقىنىغا تەڭلىنىپ؟
مەڭگۈلۈكنىڭ قىزارغانمۇ، پەردە،
تاڭنىڭ ئوتقاش شەپقىتىدىن رەڭلىنىپ؟

قارا قاغا قانىتىدەك چاچلىرىڭ،
سۈمبۈل بولۇپ يارالغانمۇ ئەسلىدە؟
باغدىن شامال ئېلىپ كەلگەن خۇش پۇراق،
چاچلىرىڭدىن تارالغانمۇ ئەسلىدە؟

زېمىن چەكسىز راھەتلىنىپ مەست بولۇر،
نازاكەتلىك يۈرۈشۈڭدىن پەردە.
تال چۈنقىتەك تولغاپ زىلۋا بېلىڭنى،
شوخلۇق قىلىپ كۈلۈشۈڭدىن، پەردە.

تىترىتىدۇ شىردەك قاۋۇل بەدەننى،
بىر جۈپ شەھلا كۆزلىرىڭنىڭ جۇلاسى.
بولسىمۇ گەر خۇدا سېنى يارالقان،
بىراق، ئۆزۈڭ گۈزەللىكنىڭ خۇداسى.

قايسى ياقتا قەدەم باسساڭ شۇ يەردە،
مەڭگۈلۈككە قالار گۈزەل رېۋايەت.
ساڭا خۇشتار - مەپتۇن كۆزلەر مۇبادا،
پاك جىسمىڭگە - پاك باقمىسا جىنايەت.

جۆرە بولۇپ يەلپۈپ شۇڭا شام - سەھەر،
ئۇلۇغلايدۇ تەبىئەتنىڭ سەلكىنى.
سېنىڭ ئوتلۇق كۆزلىرىڭنىڭ شولىسى،
ئوغرىلايدۇ خىياللارنىڭ ئەركىنى.

خىيالىمدا سېنى قۇچۇپ كۆپ چاغلار،
چاڭقاق دىلنى بەزلىدىمەن، پەردە.
ئۆزۈم ساددا، ئىشقىم لاۋا، ئېيتقىنا،
سۆيۈشۈڭگە ئەرزىمدىمەن، پەردە؟

1986 - يىلى، ئۈرۈمچى

مۆجىزات

غەربنىڭ ئاسمىنىدىن ئۇچۇپ ئەڭلىك،
گۈگۈم يەر يەلكىسىگە سالدى گىرە.
تۈمانلار پەردىسىنى قىلىپ بەرباد،
شەبىستان چىراغلىرى ياندى خىرە.

ئاي ئۆرلەپ تاغ كەينىدىن مىس تاۋاقتەك،
ياپراقلا شولىسىدىن رەڭ بېرىدۇ.
سېھىرلىك تۈيغۇلارغا ئوراپ دىلنى،
ئېگىزلىك سەھنىسىگە ئىنتىلىدۇ.

چارچىماس يولۇچىمۇ يېگانە ئاي،
ئالدىراپ مەنزىلىگە تۇنەپ يۈرگەن؟
يا پەلەك هارۋىسىنىڭ چاقىمىدۇ،
ئوقىدىن ئاجراپ كېتىپ تېنەپ يۈرگەن؟

يالقۇنلار ئارىسىدا يەنە بىر چاق،
بايىلا غۇلاپ كەتكەن تاغ كەينىگە.
كائىنات تۇرۇپ قالدى ئەجەبلىنىپ،
مۆجىزات ئىلاهىنىڭ خۇيى - پەيلىگە.

پىرقىراپ كۆك قەرىگە ئۆرلىگەنچە،
كىچىكلەپ بارار گۈزەل ئايىنىڭ بېتى.
كۆمۈش نۇر زەررىسىگە تولدى پەۋەس،
مۇئەللەق لەيلىگەن سۈس تۈمان قېتى.

1986 - يىلى، ئۈرۈمچى

پورەكلىدى ئۇمىدىمنىڭ لالىسى

گۈل پەسلىدە گۈل بەستىڭنى قۇچالماي،
ئۈزاتتىم مەن تالاي تۈننى خورسىنىپ.
دېدىم بەزلەپ ئۆز - ئۆزۈمگە، چىدالماي،
— كېلەر چوقۇم پەرىزاتىم گۈل سۈنۈپ.

ئاي پارقىراق، كۆللەر سۈيى يالتىراق،
يۈلتۈز كېچە زىننىتىنىڭ دانىسى.
توزۇپ گۈللەر، تۆكۈلگەندە زەر ياپراق،
پورەكلىدى ئۇمىدىمنىڭ لالىسى.

چاچار دەرەخ ئۈستىمىزگە زەر تىللا،
بىر - بىرىگە لەۋلەر رومكا بولغاندا.
ئاق تۈندىكى دۇنيا گويا تەتىللا،
ھايات گۈزەل، دىل شادلىققا تولغاندا.

1986 - يىلى، ئۈرۈمچى

قىيا، دولقۇن، مەن

كۆن ئۇپۇق خانىسىگە كىرىپ، دۇنيا
ئاتەش رەڭ شەپەق بىلەن رەڭلىنەتتى.
يەلپۈسە شامالىلارنىڭ يەلپۈگۈچى،
ناز بىلەن دېڭىز سۈيى ئەركىلەيتتى.

دولقۇنلار چايكىلارنى بايراق قىلىپ،
مۇھەببەت ناخشىسىنى توۋلىشاتتى.
ۋىسالىنىڭ شەۋكىتىگە دۇرلار چېچىپ،
قىيا تاش قامىتىگە يامىشاتتى.

يۇلتۇزلۇق زەڭگەر ساما، ئىشرەتتىكى —
قىيا تاش دولقۇنلارنىڭ يېپىنچىسى.
پەقەت مەن تەنھالىقنىڭ ئالىمىدە،
ۋاپانىڭ تىلەمچىسى، يېتىمچىسى.

1986 ـ يىلى، ئۈرۈمچى

خىياللار، خىياللار...

خىيالىم ئۆتمۈشكە قاققىنىدا پەر،
سالىدۇ ئەسلىمە قەلبىمگە گىرە.
سەبىيلىك دەۋرىمدىن بېرىپ خۇش خەۋەر،
قايتۇردى ئۆتمۈشۈم، ئالغاندەك گۆرە.

غىدىقلاپ چارچىغان روھىمنى شۇ پەيت،
ئويغىتار ۋە قىلار شاتلىققا ھەمراھ.
ۋاقىتلىق ئۇنتۇلار جىسمىمدىكى دەرد،
ئىزگۈ چاغ ۋەسلىدە زېرەك ھەم بەرنا.

بىخلانغان ئەقلىمنى لەيلىتىپ ھەريان،
ئويىنتار تىنىمسىز خىيال ئۇپقۇنى.
كۆزۈمدىن تەقدىرنى قالدۇرۇپ ھەيران،
ئاھ! بىر رەت بالقىدى كۆلكە ئۇچقۇنى.

ئۆتۈلمىش يىللارنىڭ نازلىق نىگاھى،
ھەمىشە تەسەللى بېرەلمەس، بىراق.
كېلەچەك شامىنى ياندۇرۇپ گاھى،
ئىقبالغا ئىستەكتىن بېرىمەن بويۇق.

غۇرۇرۇم ئويغىتىپ كۆتۈردى چوقان:
خىياللار، خىياللار تېپىكلار بەرھەم.
ئۆزىنى ئالداشتىن كۈن كۆرمەس ۋىجدان،
زېھە بار كۆڭۈلگە زەپەردۇر مەلھەم.

1986 - يىلى، ئۈرۈمچى

ئاق لەيلى

ئاق كۆڭلەكلىك جانان كەلدى قېشىمغا،
ئاق كېچىدە ئەسلىتىپ ئاق لەيلىنى.
مېڭىپ ئاستا شېرىن ھېسلار مەۋجىدە،
باشلىۋەتتۇق دىل ئىستىگەن سەيلىنى.

شامال بىلەن كۆچتى ئىزگۈ پىچىرلاش،
ئاي نۇرىدا جىلۋىلەنگەن ياپراققا.
گىرە سالدىم تاشقىن بولۇپ ئەقىدەم،
نازۇك كۆڭلى چىرايىدەك ئاپئاققا.

ئار بىلگەندەك تەنھالىقنى غەمكىن ئاي،
شۇئان بۇلۇت ئارىسىغا مۆكۈندى.
كۈمۈش دۇنيا خىرەلەندى
ئۇ گويا —
ئاينىڭ داغلىق قىسمىتىگە ئۆكۈندى.

سۇلغۇن ئۆتمۈش تاشلىدى ئاھ، كۆلەڭگە،
ۋىسال يارقىن شولىسىنى چاچقاندا.

قالار ئىدى يۇرەك مۇڭدا ھالسىراپ،
ئىستەك پەرۋا ئەيلىمەستىن قاچقاندا.

ئاق زەررىلەر تولدى يەنە ساماغا،
ۋۇجۇدۇمدا يانار شادلىق پانۇسى.
ئاق كېچىدە چىگىلىپ ھەم يېشىلىپ،
تۇرار ئىدى بىلەكلەرنىڭ تانىسى.

1986 - يىلى، ئۈرۈمچى

غايىب بولماس تامچىلار

1

يورۇق رۇجەك تارتتى مەيلىمنى،
بېغىڭ ئىچرە چۇشكەندە زاۋال.
كۆيلىرىمنى توختاتتى قۇشلار،
كىرگىنىمگە بولغاندەك مالال.

ۋۇجۇدۇمنى تىترىتىپ، گويا
ئىپارىڭنى ئەپ كېلەر شامال.
چاچلىرىڭغا چىرمىلار يۇرەك،
ئۆرتىگەندە سېھىرلىك خىيال.

دېرىزىگە تەلمۇرۇپ مىسكىن،
نىگاھىڭنى تىلىدىم ئۇزاق.
يالغۇز تۇرسام بېغىڭدا، دىلدار
سەن نېمىگە تارتتىڭ ئىشتىياق؟

2

قولۇڭنىمنى توختاتسام كېلىپ،
كۆرۈنمىدىڭ ساھىلدا، جانان.
كۆتۈپ - كۆتۈپ، بولدۇم بىتاقەت،
سەن ئۆيۈڭگە بولدۇڭمۇ راۋان؟

سەن تەرەپكە ئۇرغاندا پالاق،
تىلىمىدىم دولقۇندىن مەدەت.
يۈتۈۋالدى ئاھىمنى شاۋقۇن،
تەشنا دىلنى ئۆرتىگەندە دەرت.

كۆكرىكىمگە باش قويۇپ بۇ دەم،
كىم ئاڭلايدۇ مىسكىن ناخشامنى.
بارمىقىمنى چىشلەپ نەچچە رەت،
ئۆتكۈزدۇم مەن جىمجىت ئاخشامنى.

3

مەھرۇم قىلىپ شەھرىن چۈشۈمدىن،
نوقۇپ مېنى ئويغاتتىڭ سەھەر.
لەۋلىرىڭدە يوچۇن بىر تىترەك،
بىراق، ھۆسنۈڭ كۆركەم شۇ قەدەر.

تەشۋىشلىرىڭ سېنىڭ ئاشۇ پەيت،
تىرىلدۈردى ھىجراننى گويا.
يېتىلمىگەن تۇنجى بىر سۆيگۈ،
ۋەسلىڭ ئۈچۈن بولدى كۆپ زايا.

كۈلۈمسىرەپ سۈندۈڭ گۈلدەستە،
چىللىغاندەك مېنى بىر ئىشقا.
تەبىئەتتىن ئۈزىمای باھار،
ئەتىرگۈلۈڭ سولدى نېمىشقا.

4

ياسسامۇ سەن ئۇچۇن گۈلزار،
گۈللىرىمنى قويمىدىڭ پۇراپ.
ئىشكىمدىن ئۆتۈپ، مەن تەرەپ —
قەدىمگىنى قويمىدىڭ پۇراپ.

قىزىل لېنتا تاقىغان پىكاپ،
سىگنال بېرىپ ئۆتتى قېشىمدىن.
بىلەلمىدىم، ئەيلەپ بىماجال،
نېمە قىسمەت ئۆتتى بېشىمدىن؟

تەقدىرىمگە ئۆكۈنۈپ ئۇنسىز،
كۆتۈرۈلدى كۆڭلۈمدە غوۋغا.
شادلىقىڭنىڭ ئالتۇن جامىغا،
كۆز - يېشىمنى قىلىمەن سۇۋغا.

5

سىڭىپ گۈگۈم قوينىغا شەپەق،
ياپراقلاردىن ئۆچكىنىدە ناز.
كۆيلىشىدۇ قۇشلار بولۇپ مەست،
مەن تىڭشايمەن بولۇپ ئىشقىۋاز.

دىمىغىمدا كونا بىر ناخشا،
تەڭكەش ئەمەس گارمۇنۇڭ، ئەپسۇس.
يىراقتىكى بىر ئورۇندۇقتىن،
نازلىق كۈلكە ئاڭلىنار بەك سۇس.

6

ئۇچرىغاندا كۆڭرۈك بېشىدا،
چاقچىقىمدىن رەنجىدىڭ قەستەن.
بىلمىدىڭمۇ كۆڭۈل سىرىنى،
تىترەپ تۇرسا ئالدىڭدا بىر تەن؟

جامالىڭغا ئەسىرمەن ئەمدى،
تاشلىۋەتتىم بالىلىقىمنى.
ئەيىبلىمە ئويچان ئىكەن دەپ،
بىلىپ قالغىن شائىرلىقىمنى.

7

ئۆتكەنلەرنىڭ يۈيۈلسۇن بەرى،
ئەمدى سېنى سۆيىمىدىم، نىگار.
بېرىپ بولۇپ مېھرىڭنى ئۆزگە،
كۈلۈمسىرەپ تۇرغىنىڭ بىكار.

ئەمەك ماڭا تۇنىنىڭ سەيلىسى،
ئاچچىق قىسمەت بولسىمۇ راۋا.
سۇبھىلەردە بېرىپ تەسەللى،
چاچلىرىمنى سىلايدۇ سابا.

ئۆگەيلىسە تەقدىر مۇبادا،
بولسۇن ماڭا كۆز يېشىڭ پىنھان.
بوپتۇ دەيمەن تېۋىنىپ ئەگەر،
چۈشلىرىڭگە ئەيلىسەڭ مېھمان.

8

دولقۇنلارغا كەتتى كۆمۈلۈپ،
شامال ئېلىپ قاچقان شوخ پاراڭ.
ۋاقىتسىزلا ئۆلگەن ئۈمىدنىڭ،
مەقبەرىسى بولۇپتۇ غازاڭ.

خىسلەتكە باي ئەۋرىشىم قوللار،
ئوينىمايدۇ بۇدرە چېچىمنى.
تاپالارمۇ ئاختۇرۇپ شۇ يار،
كېچىلەرگە سىڭگەن يېشىمنى؟

9

سەن يىراقتا قالغاچقا تەنها،
ئىستىمىدىم سۆيگۈمگە ئۇلپەت.
باغچە ئارا كۆرسەم جۈپ سايە،
سايە تاشلار قەلبىمگە كۈلپەت.

قولۇمدا بار پەقەت بىر سۈرەت،
قېتىپ قالغان ئۇنىڭدا كۈلكەڭ.
بولسىمۇ گەر ھەمراھ ھەر قاچان،
بولمايدىكەن ۋىسالىڭغا تەڭ.

تىنىقمدا ئېغىر ۋە ئېغىر،
لەپىلدەيدۇ ھالسىز بىر يۈرەك.
تەنھالىقىڭ ئۇچۇن مەن تەنها،
پەرىشتەم يوق سېنىڭدىن بۆلەك.

10

باراي دېدىم، بولدۇم ناتۇان،
سەن خەت يېزىپ تۇرمىغاچ يوقلاپ،
ساڭا مەپتۇن باققان كۆزۈمدىن،
قارچۇقلىرىڭ كەتتىمۇ ئاتلاپ؟

نۇر ئوينىشىپ يۈرەر بالىلار،
سەن باھاردا يۇيۇنغان كۆلدە.
مېنى مەجنۇن ئەيلىگەن كۈلكەڭ،
تەكرارلىنار پەقەت كۆڭۈلدە.

بارماقتىمەن ئالدىغا چالنىڭ،
چۈشلىرىمگە تاپاي دەپ تەبىر.
پىراقىڭغا بېرەرمۇ بەرھەم،
چىدام بىلەن ساقلىغان سەبىر.

11

بىزگە قۇچاق ئاچقان سۆيۈملۈك،
سالقىن ئورمان قالدى تاشلىنىپ.
تۇرار پەقەت كونا بىر ئۆتمۇش،
شادلىق بەرگەن چۈشتەك يادلىنىپ.

بىزگە گىرە سالغىنىدا تاڭ،
يالتىرايتتى چېچىڭدا شەبنەم.
ئۆزۈڭچىلا ئۈيلىپ مەندىن،
يەرگە قاراپ تۇراتتىڭ، ئەركەم.

12

تەيیار قىلىپ ئېيتاي سۆزۈمنى،
كۆل بويىدا كۈتتۈم سېنى يار.
نېمىشقىدۇ كۆتۈرۈپ چېلەك،
سۇ ئالغىلى چىقمىدىڭ زىنهار.

باسار ئىدىم ئۆزۈمنى زورغا،
تىنىقىڭغا بولسامۇ خۇمار.
سەن چىقمىدىڭ لاۋا ئىشقىمنى،
ئەمدى قىلىمەن كىمگە ئىزهار؟

13

سۈمبۈل چاچلىق، زىلۋا قامەت يار،
بارماقلىرىڭ نازۇك زىيادە.
تارغا يېنىڭ چېكىلسە، ئەمما،
سىرلىرىڭنى قىلار ئىپادە.

راست سۆزلىسەم سېنى مەن ئەمەس،
ناخشاڭ مېنى تاللىغان دىلبەر.
تال - تال چېچىڭ يۈزۈمگە يۆگەك،
سېھرىڭ بىلەن ئۆتىدۇ تۈنلەر.

سەبىيلىكنى كۆيدۈرۈپ پات - پات،
تۇغۇلىدۇ لەۋلەردىن چاقماق.
كۈي ئالىدۇ سۆيگۈدىن زىننەت،
ئۇستىمىزده يۈلتۈزلار ئويغاق.

14

پاناھ بولدى يەنە شۇ راۋاق،
مۇمكىنمىدى بىر كۈنگە چىداش؟
سۆيگۈمىزگە يېزىپ رىسالە،
ئاق ئايدىڭدا بولۇشتۇق سىرداش.

ئاق قۇ بولۇپ ئۇچتۇق قېشىمدىن،
ئاي ئاسماندا بولغاندا غايىب.
قەلبىم ئارا ئويغاندى تەشۋىش:
كەتكەنمىدۇ ئاناڭ بەك كايىپ.

1986 - يىلى، ئۈرۈمچى

يەنە دېڭىز

ئىزدىدىم
دېڭىزنىڭ ئاستىدىن ئۇنچە،
بىلمىدىم،
گادايلىشىپ كەتتىمغۇ شۇنچە.

1986 - يىل، ئۈرۈمچى

بوران مېنىڭ نامىمدىن ئۇنلەر

شائىرمەن،
تاڭ شەپىقى مەن سۈرگەن ئويلار.
يۈرىكىم دۈۋەت، قانلىرىم سىياھ،
قەلبىمىنىڭ ئىزىدۇر يوللار.

شائىرمەن،
قەلبىم بارچە ھېسلارغا خاقان.
ھەيۋىتىدىن چۈقانلىرىمنىڭ
تاغلار چۆچۈپ تىترەيدۇ جاھان.
پۈۋلىسەم ئەگەر
ھۆركىرەيدۇ داۋالغۇپ ئوكيان.

شائىرمەن،
يۈلتۈز —
قەبرەم ئۆزرە قويۇلغان گۈللەر،
دولقۇنلاردىن سەپ تۈزۈپ،
شاۋقۇنلاردىن خور
بوران مېنىڭ نامىمدىن ئۇنلەر.

1986 - يىلى، ئۈرۈمچى

زېمىن بىر نوتا

زېمىننىڭ بېتىدە ساناقسىز ئىزنا،
ئۇ قايسى مۇغەننى قالدۇرغان نوتا؟
قېنى ساز، سازەندە، كۈيگە ئىشقىۋاز،
ھاياتى بۇرچىنى ئەيلىسۇن ئادا!

1986 - يىلى، ئۈرۈمچى

بىلەرسەنمۇ

(تۇرسۇن ياقۇپ سايرامىنىڭ غەزىلىگە تەخمىس)

تەبەسسۇم بىرلە ئاي مىسلى يۈزۈڭنى كۆرسىتەرسەنمۇ؟
سۆزۈڭنىڭ بالىدا مېھمان قىلىپ، دىلنى كۆتەرسەنمۇ؟
ۋە يا جىسمىڭ ئارا مەندىن سىرىڭ پىنھان ئېتەرسەنمۇ؟
ۋاپاسىزلىقنى ئەيلەپ باشپاناھ تەنها ئۆتەرسەنمۇ؟
بۇ ھىجران دەردىدىن چۆللەر ئارا قانلار يۇتارسەنمۇ؟

لاتاپەت بابىدا سەندىن قالۇر ھاڭ - تاڭ بولۇپ رىزۋان،
شۇڭا، ھۆسنۈڭنى بىر شەمئى بىلىپ ھەرجان بولۇر بەريان،
تېنىڭنى كۆپ ھەشەم بىرلە بېزەپ، توزدەك قىلىپ جەۋلان،
پەرىدەك كۆرۈنۈپ بەزەن، چۈنقتەك تولغىنىپ ھەريان،
مېنىڭدەك دىلى مىسكىنگە سېلىپ دەرد، شاد كۆلەرسەنمۇ؟

قەسەمیادىڭ بىلەن بەرگەن ۋاپا لەۋزىڭ قېلىپ نەدە،
بولۇپ يالداما قالدى سۆيگۈنىڭ سوغ ئىزلىرى لەۋدە،
ئىكەن كۆڭلۈڭ ئالا، ئېيتقىن، ئۆزۈڭمۇ سېھىرگەر زادە،
«بۇ سۆيگۈم ساڭىلا مەنسۇپ» — دېيان باشتا بېرىپ ۋەدە،
قىلىپ شۇ ئەھدىگە شۇملۇق ۋىسالغا ساق يېتەرسەنمۇ؟

ئىدىم شۇنچە ئىجىل ئەسلى ساڭا مۇشتاقلىقىم بىرلە،
كۆيەتتىم ئۆرتىنىپ خۇمدان كەبى ئامراقلىقىم بىرلە،
لېكىن، ئەمدى دۇچار بولدۇم ئەلەمگە، تاقلىقىم بىرلە،
سېنىڭدە بولمىغاچ ئىنسانىي خىسلەت، ئاھلىرىم بىرلە،
كۆزۈڭدىن ئاققۇزۇپ دەريا، چېكىپ ھەسرەت يۈرەرسەنمۇ؟

مېنىڭدىن ئۆزگىگە مەخپىي بېرىپ ئەسرارۇ - مەيلىڭنى،
كۈلۈپ ئالدىمدا يالغان، كىمگە قىلدىڭ لۇتفى - خەيرىڭنى؟
نېچۈن قىلدىڭ ماڭا يۈز ئۆرىبان بۇ چاغدا كەينىڭنى؟
دەرىخ، بىلمەپتىمەن تۈلكە بىلەن ئوخشاشكى پەيلىڭنى،
بۇ پاك سۆيگۈمنى خارلاپ، سوڭ ھامان قەدرىم بىلەرسەنمۇ؟

راۋامۇ كۆز ئوقۇڭدا ھەر كىشىنىڭ باغرىنى تىلماق؟
شىپالىق مەلھەمسىز كۆكسىنى سەك ساردە قويماق؟
خىيانەت - ئىللىتىڭ، ئالىي پەزىلەتتۇر ئۇنى يۇماق؟
ئۆزۈڭنىڭ ئادىتىكەن مەيلى، دەرد ئۆستىگە دەرد قوشماق؟
تىكىلسەم كۆزلىرىڭگە بىر چىداش بەرمەي ئۆلەرسەنمۇ؟

دىلىڭنى ساختىلىققا ئۇز تۇرۇپمۇ ئاشىيان قىلدىڭ،
ئۇزۇپ رىشتىڭنى، سۇلغۇننى ستەمىڭدىن ئامان قىلدىڭ،
مالامەت ئىلكىدىن ئازاد قىلىپ، كۇننى ئاسان قىلدىڭ،
ئۇچۇرۇلۇپ دىل ۋاراقىدىن كۆڭۈلنى شادىمان قىلدىڭ،
شۇ ناپاك ئادىتىڭ بىرلە ئەگىپ سادەك كېلەرسەنمۇ؟

1985 - يىلى، قەشقەر

سەن سەھەردە غايىب بولدۇڭ قاياققا

چىققىنىمدا تاڭدا خانەم سىرتىغا،
گۈلدە سۈزۈك تامچىلارنىڭ چاقنىشى.
بولۇپ دۇچار بىرسى سۆيگۈ ئوتىغا،
تۇندە تەنھا تۆككەنمىدۇ كۆز يېشى.

كۆزلەپ دىلبەر ۋىسالىمنىڭ قۇتىنى،
كەلگەنمىدۇ دېرىزەمنىڭ قېشىغا.
خىيال قىلىپ مەنمۇ ئۇنىڭ بۇتىنى،
تۇن نىسپىدە كېتىپتىمەن ئۇيقۇغا.

سۆيۈملۈكۈم، بولۇپ شۇنچە بىتاقەت،
كېلىپ نېچۈن كۆزنەكلەرنى چەكمىدىڭ؟
ماڭا شۇنچە ئىنتىزارلىق، ساداقەت،
بىراق، تەشۋىش قۇچقىدا بەكمىدىڭ؟

شۇنچە كۈتسە ئويغانمىسا دىلدىشى،
نازۇك يۈرەك تولار شەكسىز ئازابقا.
بېغىم ئىچرە ياپراقلاردا كۆز يېشى،
سەن سەھەردە غايىب بولدۇڭ قاياققا؟

1987 - يىلى، ئۈرۈمچى

چۈقان

هایاتنىڭ تۇغنى تەخسىدەك دۇنيا،
كۆتۈرۈپ كەلگەنگە بولدى كۆپ ئۇزاق.
جىسمىمنى، روھىمنى يارانتتى يەنە،
قانىتىم ئاستىدا قالدى ئۇ بىراق.

شائىرلىق قەلبىمدە نازۇك بىر ئاھاڭ،
سېھرى بار پىرجەڭگى كۈيىدىن چەكسىز.
ئالدىمدا پىرقىرار كونا بىر مودېل،
ئىشقىم بار ئۆزگە بىر سۈرەتكە تەگسىز.

هایاتنىڭ ئانسى ئالتۇندەك قۇياش —
يۈرىكىم بوشلۇققا قالدۇرغان مۇزا.
سىمابتەك ئېرىيدۇ چوققىلار بەستى،
كۆي بولۇپ كۆكسۈمدىن چىققاندا لاۋا.

سىرلىق بىر «ئاھ» بىلەن يارانتىم قەتره،
ياسىدىم ئۇنىڭدىن يېڭى بىر ھەيكەل.
ئويغاتتى دىلدا زوق، لەۋده تەبەسسۇم،
كۆزلەرگە ئۇمايدەك تاشلىنىپ گۈزەل.

1987 - يىل، ئۈرۈمچى

چۈشەندىم، بار ئىكەن شائىرەك كۆڭلۈڭ

باغرىڭدا ياتىدۇ تالاي خاتىرە،
مەھلىيا ھېس بىلەن ئوقۇيدۇ ساما.
تىنىمسىز ۋاقىتنىڭ جىمجىتلىقىدا،
سەن نېچۈن خىيالچان، تاقىرباش دالا؟

گۈگۈمنىڭ قاناتلىق شامالىرىغا،
مىنگىشىپ دېڭىزغا كۆچكەنمۇ كۆيۈڭ؟
لېۋىمده بىر تىترەك، دىلدا ئېھتىراس،
چۈشەندىم، بار ئىكەن شائىرەك كۆڭلۈڭ.

1987 - يىلى، ئۈرۈمچى

ناخشامدا یاراتتىم قىشتىمۇ باهار

ئۇخلىسام، سۇرەنلىك هايانقا خوش دەپ،
باهارىم كۆلكىسى چۈشۈمده ئايان.
خىياللار بەهرىگه چىللايدۇ، بىراق،
رۇجەكنى چېكىشىپ قىشتىكى بوران.

سەھەرنىڭ دىلرەبا جىمجىتلىقىدا،
قار ئۆزره لاۋۇلداپ كۆيىدۇ شەپەق.
بالىلىق قايتىدىن تۇغۇلدى گويا،
ئېڭىمدا يالقۇنغا بولغىنىمدا غەرق.

قىراۋدىن يارىلىپ يەنه بىر دۇنيا،
كۆزنەكته نامايان باراقسان ئورمان.
ئورماننىڭ ئىچىده ئېرىق بويىدا،
يار بىلەن مەنىلىك ياشايمەن پىنهان.

بىر پەسته شۇ هايات، شۇ گۈزەل ئورمان،
كۆزنەكنىڭ يۇزىده ئايلاندى ياشقا.
هاياتنىڭ ئەبەدىي قۇچاقلىرىدا،
نېمه بار ناخشا هەم ئارماندىن باشقا؟

تاپماققا يارالغان لەۋلەرگە مەلھەم،
ناخشامدا يارانتىم قىشتىمۇ باھار.
ئويىنىشىپ قۇياشنىڭ ساقلى بىلەن،
ئۆيۈمنىڭ سىرتىدا پارقىرايدۇ قار.

1987 - يىلى، ئۈرۈمچى

ئاھ، چۆل شامىلى

باغرى چاك، جىمجىت چۆل ئېتەكلىرىگە،
شەپەقلەر يېپىلىدى يەلپۈگۈچسىمان.
شامالىلار چېچىمنى ئوينىشار شۇ تاپ،
دىلبەرنىڭ قولىدەك يۇمشاق مېھرىبان.

ئەسلىتىپ رەققاسلار نازاكىتىنى،
يۇلغۇنلار شاخلىرى تەۋرەر، بىتىنىم.
يۇلتۇزغا ئايلىنىپ لالىرەڭ چېچەك،
يالقۇنلار بەھرىدە يالتىرار جىمجىم.

چىغىر يول
كۆيى بىلەن تىترەيدۇ جىسمىم،
تىترەيدۇ شامالنىڭ ئاۋازى ھەتتا.
تارىخىم شەنىگە ئاختۇرۇپ نىشان،
ئالەمچە سۆيگۈدە بارىمەن يەكتا.

كەل، چۆلنىڭ سۆيۈملۈك ئۇچقۇر شامىلى،
ناخشامنى چۆللەرنىڭ بېتىدىن ئۇچۇر!
ئەسىرنى قۇچاقلاپ ياتقان ئىسكىلىت،
قېرىماس روھلارغا بېغىشلا ھۆزۈر!

ناخشىغا بۇگۈنكى مۇجەسسەم سىيما،
ئۆتمۈشكە ھەممىنى ئەيلىسۇن بايان.
بىز ئۇچۇن مىراسەن قالغان ئىنتىلىش،
يۇلتۇزلار چېھرىدە بولسۇن نامايان.

1987 - يىلى، ئۈرۈمچى

تىنىق

تىنىقسىنى قويدۇرۇپ قىستۇرۇپ
قانىتىغا قۇشلارنىڭ.
سىلكىنگەندە قاناتلار
مۇز ئۈستىگە چاچرىدى باھار
بېلىجانلار
تۇشمۇ تۇشتىن كەتتى يۇلقۇنۇپ.

1987 - يىلى، ئۈرۈمچى

ھىجران قىسسىسى

1

قېنى قىز
قونالغۇسى قاياقتا ئۇنىڭ؟
كۆز يېشىمنىڭ ئاداققى بىر تامچىسى
قېتىپ، توڭلاپ
قۇچقىدا چاقنار سۇبھىنىڭ.

2

يىگىت شەلپەر خانىسى ئىچرە
كۆتۈرگەندە ئالتۇن بېشىنى،
زەركىر پىكلەر ئېرىتىپ،
غايىب قىلدى قىزنىڭ يېشىنى.

3

قىزنىڭ يېشىدىن،
تۇپراق يۈزى كەتتى نەملىشىپ.
سانسىز يۇلتۇز تۆرىلىپ يەنە،
گۈل بەرگىدە تۇرار تەۋرىنىپ.

4

كۈندۈز قىزنىڭ چۈشىدۇر گويا،
ئۇخلار ئاڭا يۆگىنىپ دۇنيا.

1987 - يىلى، ئۈرۈمچى

تۇل ئانا

زەڭگەر دېڭىز ئاھ، ئۇرغان چۈشتە،
زەڭگەر كۆڭلەك كەيگەن بىر ئانا،
بالىسىنى يېتىلەپ،
بارار كۈل رەڭ ساھىلنى بويلاپ،
زەڭگەر كۈنلۈك تۈتۈپ قولىدا.

لەرزان شامال قۇچاقلىرىدا،
تەۋرىنىدۇ زەڭگەر رەڭ دولقۇن،
يەلپۈنىدۇ زەڭگەر رەڭ كۆڭلەك.
گاھى ئۆرلەپ
گاھى پەسىيىپ
دولقۇنلايدۇ ئانىنىڭ كۆكسى:
زەڭگەر
زەڭگەر
زەڭگەررەڭ جۇلا،
ئېيتىلىدۇ قەدىمىي ناخشا،
ئىشتىكەندە ئۆرتىنەر يۈرەك.

ئاق بۇزغۇنلار
شامالىلارغا مىنگىشىپ پات - پات،

سىڭىپ كېتەر زەڭگەر كۈنلۈككە. . .

زەڭگەر دېڭىز
كۆل رەڭ سەيلىگاھ
زەڭگەر كۈنلۈك، زەڭگەر رەڭ ساما،
زەڭگەر - زەڭگەر
زەڭگەر رەڭ دۇنيا.

1987 يىلى، ئۈرۈمچى

رادىكال ئاستىدىكى دۇنيا

پاتمىدىم
رەقەملەرنىڭ كۆزنەكلىرىگە
قاچالمىدىم ئۆزۈمدىن ئۆزۈم
تامچىلىدىم
شالغۇتلاشقان مۇھەببەتكە
مۇھەببەت ئۇرۇلىدۇ يىراقتا
يىراق قوشۇلىدۇ تاغقا.
يۆتەلدى شۇ چاغ
رادىكالنىڭ ئاستىدا دۇنيا.

1987 - يىلى، ئۈرۈمچى

ئەلچى

يېرىقلىرى سېغىزلىقتەك
ياماشماقتا دەرەخ شېخىغا
ئوت پارچىسى
بېرىپ كەتتى ئاسمان ھىدىنى
تۆمۈر تۇمشۇققا.

1987 - يىلى، ئۈرۈمچى

ئۇيقۇدىكى پەرىزات

ئۆتمۈشۈمنى ساقلاپ،
يانقىنىڭدا بەھۇزۇر ئۇخلاپ،
ئۆتۈپ كەتتى ئاي،
چىرايىڭغا كۆلەڭگە تاشلاپ.

چىرايىڭدىن
قىسمىتىمنى ئاختۇرۇپ شامال،
پىرقىرايدۇ شاپاشلاپ،
گاھىدا
ناخشا تىلەر جىمجىتلىقىڭدىن.
ھەر سەھەر
سىرلىرىمنى ئالالماي سەندىن،
كېتىدۇ چولپان
ساھىلىڭدىن گۈگۈمنى باشلاپ.

1987 - يىلى، ئۈرۈمچى

زاهىد

شېئىرلارغا ئوراپ دىلىمنى،
يۈرۈپ كەتتىم. . .
قونالغۇلار قالدى ئۇزاقتا،
چەكتىم
كۆرسەم يورۇق روجەكلەرنى،
ئالالمىدىم دەم
كۆز يېشىنىڭ قاينىمىدا تۇنجۇقۇپ.
تۇنىمەيلا خوشلاشتىم شۇڭا.
ئىلاھ سۈپەت تالانتلار
چىللار مېنى تەرەپ - تەرەپتىن.
كۆلكە
ھەسرەت
چۇقانلار بىلەن
قىزىل
سېرىق
ياپيېشىل نۇرلار
گىرەلىشىپ
كىرپىكىمگە توقۇيدۇ تورلار.
كۆزۈمدىن ئۇپۇققىچە

ئۇيۇقتىن كۆزۈمگىچە
لەپىلدەيدۇ ئەۋرىشىم يوللار.

باققىنىمدا ھەر ياققا تېنەپ
يىراق ئۇيۇقتىن
كۆتۈرۈلدى يۈرىكىم.
يۈگۈردۈم
يۈرىكىمدىن تۇرالغۇ ئىزدەپ.

1987 - يىلى، ئۈرۈمچى

بارىمەن يەنە

ئىزلاردىن توقۇلۇپ،
پۈتتى سانسىز گىرىمسەن يوللار.
قۇيۇنىغا ئەگەشتۇرۇپ ئۇلارنى
خىيالىمغا ئارتىپ قويدى شامالار.

يايدىم
بۇ تەرەپتىن ئۇ تەرەپكىچە،
بىر - بىرىگە ئۇلاپ يوللارنى...
بىر پەستىلا تۈگەتتىم مېڭىپ.

ناخشامغا قاراپ بارىمەن يەنە،
داۋامىنى توقۇپ يوللارنىڭ.

1987 - يىلى، ئۈرۈمچى

قىشتىكى خامان

كۆرۈپ ياتار تومۇز چۈشىنى،
ئاق قار بىلەن كۆمۈلگەن خامان.
قونۇپ ئاڭا توپ - توپ قاغىلار،
قار ئاستىدىن ئىزدىشىدۇ دان.

ياتار سۇكۇت قۇچاقلىرىدا،
«لاي - لاي» لىرىم سىڭىشىپ پىنھان. . .
تولۇق تەنھا يېتىپ بىر چەتتە
يەرگە قىسسە سۆزلەيدۇ راۋان.

تۇمانلارغا چۆمۈلدى ئاستا،
ئالدىمدىكى گىرىمسەن دۇنيا.
بولۇپ قالدى قاغىلار گويا،
ئاق قەغەزگە چاچرىغان سىيا.

شۇ سەھىپە ئېتەكلىرىگە،
مىسرالىرىم قوندى ھەم بېرىپ.
پىكىرلىرىم جىلۋىسى ئارا،
قارا توچكا يوقالدى ئېرىپ.

كۆكرىكىنى يېقىپ خامانغا،
بولۇپ كەتتى ئويلىرىم سىرداش.
خوش دەپ يازنىڭ ئەيياملىرىغا،
دەم ئالغاندەك ياتىدۇ بىر تاش.

1988 - يىلى، ئۈرۈمچى

يوپۇرماقسىز بىر تۈپ ئاقتېرەك

يوپۇرماقسىز بىر تۈپ ئاقتېرەك،
كەك دالادا قالدى مۇڭسىزەپ.
گۈگۈم ئىچرە ئۆتەر شامالار،
ئۇنى قىشلىق ئۇيقۇغا ئۇندەپ.

يېيىپ ئاپئاق چۈشىنى دەرەخ،
ئەتراپىغا تاشلىدى نەزەر.
كۆردى كۆكتىن ياپراقلىرىنى،
چاقنار ئىدى بولۇپ خۇددى زەر. . .

يوپۇرماقسىز شۇ بىر تۈپ تېرەك،
كەك دالادا قالدى مۇڭسىزەپ.
چۈشلىرىنى ھۆركىتەر شامال،
ئۇنى قىشلىق ئۇيقۇغا ئۇندەپ.

1988 - يىلى، ئۈرۈمچى

بوۋاي ۋە ئاي

قارمىقىنى تاشلاپ سۈغا چال،
ئولتۇراتتى ئاي كۆلگەن سەھەر.
بوشلۇق تامان سەكرىشىپ بېلىق،
سۇ يۈزىگە يايىدۇ چەمبەر.

ئاينىڭ سۈنۈق سۈرەتلىرىنى،
دولقۇنلاردىن يىغىدۇ شامال.
بېلىقچى قۇش ئۆتىدۇ بەزەن،
چال كۆزىگە كۆرۈنۈپ غىل - پال.

ئالما كەبى قىزىرىپ ئۇپۇق،
زەڭگەر كۆكتە ئېرىپ كەتتى ئاي.
نېمىنىدۇر ئېيتىپ بوۋايغا،
شامال كۆلنى ئايلىنار تىنماي.

چال ئولتۇرار ئويچان ھەم تەنھا،
كۆزلىرىنى تىكىپ قارماقتا.
شامال ئۇنىڭ كىرپىكلىرىگە،
ئاينى ئېسىپ كەتتى يىراقتا.

يېشىل چۈشىنىڭ ئىزگۈ قويىنىغا،
يۈرۈپ كەتتى بوۋاينىڭ ئېسى.
تىترەپ قوللار تۈمانلىق كۆلگە،
چۈشۈپ كەتتى قارماق دەستىسى.

1988 - يىلى، ئۈرۈمچى

قۇيۇن ۋە سەھەر

قۇيۇنلار
چىرىپ كەتكەن ماچتىلارنى
ئايلاندۇرۇپ بارماقلىرىغا
چېكىپ ئۆتەر جەننەت ئىشىكىنى.
چاناقلارنىڭ ئايلانمىسىغا
چۆكۈپ كەتكەن تىترەك يۇلتۇزلار
سۇزۇپ يۇرىدۇ
قۇچاق - قۇچاق سۇكۇت قوينىغا
قاناتلىنىپ كەتكەن قاشلارنى.

مىڭئۆي ئىچىدىن
ئۇچۇپ چىقىپ دەريا شاۋقۇنى
قۇچاقلىدى يېشىل ئورماننى
يىراقتىكى قاراڭغۇلۇقتا.
شەبنەملەرنى چۈشىگەن سەھەر
چىلاپ ئاڭا موي قەلەم
سىزىپ چىقتى ئۆزىنى
قەۋەت - قەۋەت ئاسمان شەكلىدە.

كىم ئۇ
بىر پۇژەپلا
كۆڭلەكلەرنىڭ گۈلىنى
توزغاقلارغا ئايلاندۇرغان؟

قومۇشلارنىڭ كاۋاكلىرىدا
ساناپ ياتار پادىچى
غازاڭلارنىڭ شىلدىرلىشىنى.

1988 - يىلى، ئۈرۈمچى

سایه

بوڑاینىڭ چۈشىدىكى بازار
قىمىرلايدۇ تۇمان ئىچىدە
ئوتۇنچىنىڭ قولىدىن
ھالقىپ چىققان گۈلنىڭ سايىسى
ئۈيۈپ قالدى شەھەردىكى قاراڭغۇلۇقتا.

ئىسرىقلارنىڭ تۇتۇنىگە مىنگىشىپ،
تام دەزلىرىدە قالدۇرۇپ گۈلخان
دېگىزلارغا ئۇچار قورۇقلار.

تۇنەپ قالدى
بىر توشقاننىڭ بەڭگۈش سايىسى
بۆشۈكتىكى كولدۇرمىنىڭ ئىچىدە.
ئالداپ قاچار بالىلارنى كەچلىرى
چاقماقلارنى يالاپ بەزىدە.

بوڑاي ئىيتقان ناخشىلار
ئۇخلاپ قالدى بۇرجىكىدە خامانىنىڭ
سايە
بولامدىكىن ئاڭا يېپىنچا؟

1988 - يىلى، ئۈرۈمچى

مۇھەببەت لېرىكىلىرى

«مۇھەببەتتە بىر ئىشىك ئېتىلسە، يۈز ئىشىك ئېچىلىدۇ.»
— ناۋايى

1

قار توزۇغان بورانلىق ئاخشام،
كاچكۇللارنى چارلىدى ئۇيقۇم.
بولالمىدى بېلىققا مەبۇد،
ھىلال ئايدەك ئېگىلگەن تۇرقۇم.

تەبەسسۇمۇڭ سۇكۇتلىرىمنى،
قىينىغاندەك بىلىندى قاچان؟
دېرىزەمنىڭ كىرپىكلىرىگە
ھال رومىلىڭ ئىلىندى قاچان؟

ئارمانلارغا بولماقتا يولداش
لەرزانغىنا لەيلەپ كۆيلىرىڭ.
يېتىمسىرەپ قالدى يىراقتا
سايىلەرگە ئامراق ئۆيلىرىڭ.

2

ئەلەڭزەڭنى سىپىلاپ ئاستا،
ئۆتۈپ كەتتىم ئويغاتماي تۈندە.
بوسۇغاڭدا قۇرۇق يوپۇرماق
تىپىرلايدۇ يىغلاڭغۇ ئۈندە.

ھويلاڭدىكى ئۇجمەڭدە كوزا،
قارا قۇشقاچ يوقالدى قاچان؟
مەن ئورماندا ئۆگەتكەن سۆزنى
كىكەچ تىلدا قىلامدۇ بايان؟

شەپەقلەرگە ئايلىنىپ جىسمىم،
يېپىشمىسا ساڭا مۇبادا،
ئىچ ئاغرىتىپ، بىرلا خورسىنىش —
يۈز بېرەرمۇ سەندەك زىبادا؟

3

دەريا ئۆلدى نېمىشقا بۇ كەچ
يېشىل كۆككە ئۆرلىتىپ تىترەك؟
جۈپەك ئايمۇ ئۆمىلەپ بۇ دەم
ساھىللارغا تارتماپتۇ جىيەك.

شەبنەملەردىن ئىزدەپ ئەتىگەن
تاقىتىم يوق كىرگەندە باغقا.
جىلۋەڭ غايىب، تىنىقلىرىڭنى —
ئەۋەتتىڭمۇ خىيالچان تاغقا؟

توزۇپ كەتكەن نىگاھىڭ بۇ دەم،
ئىڭراشلارغا بولىدۇ يوپۇق.
تورلىرىنى يېيىپ، بىر سېنى
كۈلۈمسىرەپ ئىزدەيدۇ ئۇپۇق.

4

مورا ئىچرە سېلىشىپ چاڭگا
قۇرغاق ماتەم ئىزدەيدۇ مېنى.
تۇندە فوسفور ئۇچقۇنلىرىدا،
جىلۋە قىلار سەھەرنىڭ قېنى.

مومام ئېيتقان چۆچەك ئىچىدە،
كەپسىزلىكىم ئۆكسۈمەس زىنھار.
تورغاي ئۇنى سەبىيلىكىمگە
يېپىشىدۇ بولۇشۇپ خۇمار.

ئىشتىسەن ئۇزۇك شۇرلاش
تاپالمايسەن ئىزدىسەڭ، ئەمما.
پەيلىرىمنىڭ سېھرى جاھانغا
تاشلاپ ئۆتەر سانسىز مۇئەمما.

5

قاپتالدىكى كەپەڭنى گۈزەل
ئالۇۋنلىرىڭ يۇرەمدۇ ئويناپ؟
بويناقلىرىڭ قاۋاپ تۇن بويى
كارۋانلارنى يۇرەمدۇ قوغداپ؟

بوۋىمىزدىن قالغان قومۇش نەي،
توغراقلارنى ئۇندەمدۇ چۈشكە؟
نەسىپ بولماي كەلدى بىر چۈشنى
ھەر ئىككىمىز تەڭلا كۆرۈشكە.

تۈگىلۈكۈڭگە قونامدۇ توزغاق،
مەن توقۇغان قوشاقنى سۈيلەپ؟
دەمدەلەرگە بېرىپ تۇرغىن دان
كۈيلەپ تۇرسۇن بۇقۇلداپ، ئۇنلەپ.

6

دېرىزەڭنى ئەۋەتتىڭ قايان؟
تاپالمىدى ئىزدەپ ئاق كەپچە.
مۇساپىرغا بولدۇڭمۇ گۈلخان
دالالاردا ھەتتا تاڭغىچە؟

يېرىقلاردا يۇرىسەن مۆكۈپ،
چاقىرسامۇ قاچتىڭ ئۇنماي.
مەنمۇ داغدا سەنمۇ ھەم داغدا
ئاشىقىڭنى قالساڭ تونۇماي.

7

ئۇركۈتمىگىن يوللارنى جانان،
مەھەللەڭنى ئەيلەپ سېھىرلىك.
پۈكلەۋېرىپ بەرمىگىن ئازار،
يوللار سېخى، يوللار مېھىرلىك.

قەدىرلەيدۇ ئىلاھىمۇ چوقۇم،
پىكىرلەشسە ئوتلۇق كۆزىمىز.
مىنىپ كېلىپ زاۋالغا ھەتتا،
كۆيلىرىنى ئاڭلىستار دېگىز.

1988 - يىلى، ئۈرۈمچى

قەلئە

بىر تامچە ياش ئاستىدا،
يېلىنجايدۇ ئاپئاق ئۇستىخان.

كۆمۈش ئۇچقۇر قاناتلىرىنىڭ
يەلپۈشىدىن سېرىق تۇپراقنى
تاش بارماقلار قالدى ئېچىلىپ.
زەيتۇن ياپراقلىرى تۆكۈلدى ئاڭا
ئۇنتۇلغان بىر شاۋقۇن قويىنىدىن.

1988 - يىلى، ئۈرۈمچى

قۇش ناخشىسى

بوغۇزلىرى قۇرۇغان بىر قۇش
يىقىلدى
ھەيكىلىگە دېگىزنىڭ.
كۆزىدىن
باش كۆتەردى يالىڭاچ ئورمان،
سەرسان بۇلۇتلار
تاشلاپ بەردى يېشىللىقىنى.

قۇشلار
تۇخۇم سالار چاڭگىلارغا
چاڭگىلار
باش قويىدۇ شاۋقۇنلارغا.

1988 - يىل، ئۈرۈمچى

تامچە

ئەسرلەرنىڭ كەينىگە
ئېلىپ كەتتىم دولقۇنۇڭدىن بىر تامچە.
پېتىپ خىيالغا
ئوت ئىچىدە ئولتۇرار تامچە
ئىسمىمنى قۇچاقلاپ
دولقۇنۇڭنى قىچقىرار بەزەن.

تامچە بىلەن
ئۇچرىشىدۇ چاناقلىرىم
چىقىپ تۇپراقتىن.
ئۇزۇپ يۈرەر تامچىدا
ئوكيانلارنى يېگەن بېلىقلار.
تامچە! . . .

1988 - يىلى، ئۈرۈمچى

ئۆلۈم ناخشىسى

بال ھەرسىنىڭ ئىزدەشلىرىگە،
قۇزغۇن سايىسىنى قالدۇردى دېسەم
بېرىپ كېتىپسەنغۇ پىچىرلىشىڭنى! ؟

ئاتەش قۇتىسىدىن چېچىلغان ئۇچقۇن،
ئالما رەڭ كۆلكەڭگە تىزاي دەپ چاڭگا.
غازاڭ دۆڭسىنى يۇرەر مالتىلاپ.
ئۇپۇق سەھنىسىدە كۆرسىتىپ سېھىر،
سەن ماڭا قالدۇرغان پىلاستىنكىنى،
كىمدۇ ئورمانلاردىن قاچتى ئوغرىلاپ.

دېرىزە ئالدىدا تۇرىمەن ئەمدى
قېنى دەپ
ئىمزاسىنى سېخىي رەسسامنىڭ،
ئالدىمدا خۇش پۇراق تەۋرەنگەي توقاي.
قۇشلار ناخشىسىدىن يوللاپ بىر مەكتۇپ،
مېنى ئېلىپ كەتتى بۇ يەردىن چىللاپ.

1989 - يىلى، ئۈرۈمچى

ئەتىرگۈلدەك ئاپئاق ئاۋازىڭ

1

تۆكۈپ يېشىنى
ئاق يانتاقتا ئىلىنىپ قالغان
ناخشام تېكستىنى ئوقۇيدۇ بۇلۇت.
ئەتىرگۈلدەك ئاپئاق ئاۋازىڭ
لەپىلدەيدۇ قەبرە ئۈستىدە.

2

ئەتىرگۈلدەك ئاپئاق ئاۋازىڭ
نوھىنىڭ كېمىسىنى ئېلىپ ئارىيەت،
مېنى سۈزمەك ئۈچۈن تاشلىماقتا تور.

3

كۆڭرۈكلىرى پاچاقلانغان
جەھەننەمنىڭ جىلغا كۆكىدە.
پەرۋازىڭدىن قالار سىزىقلار.
ئۇچۇۋېرىپ
ئۇدۇلىغا چاناقلىرىمىنىڭ

كاۋا پىلىكىدەك ياسىدىك باراڭ
چېچەكلىرى ھەرىسىز ئۇنىڭ.

4

قاراسلىدى ئاسمىنىم.
سۈنۈقلىرىدا
پىرقىرايدۇ يەنە بىر ئاسمان.

1989 - يىل، ئۈرۈمچى

توزغاق

پەلەكنىڭ چاقى تۆگمەنمۇ،
ئۇن تارتامدۇ ئادەمدە؟
ئەلەمنىڭ داغلىرى قالدى،
چاي ئىچكەن پىيالەمدە.
— خەلق قوشىقى

1

ھالرەڭ كۆك ئاستىدا ئۇچقان بىر كەپتەر
نىگاھىم بېتىگە كەشتىلەپ ئۇچقىن
يوقالدى بۇلۇتلار باغرىغا سىڭىپ.
مەن سۆيگەن دىلبەرنىڭ قۇندۇزرەڭ چېچى
ئاسمان گۈمبىزىگە يېيىلدى ئاستا
يالتىراق بىر قوڭغۇز يوقالدى ئېرىپ
جىملىقنىڭ شارابتەك قۇدرىتى ئارا.
تەقدىرى ئەسەبىي قوللاردا قالغان —
ئۇلاينىڭ توزۇغان پەيلىرىسىمان
ھەسرەتلىك بىر ناخشا تارالدى ھەريان.
ئۇشبۇ دەم ھالىدىن كەتتى نازاكەت
ھاۋاغا ئۆرلىدى سوغۇق بىر نەپەس.
تىترەڭگۈ ھاياجان قالدى كۆۋجەپ
رەسىدە كۆكسىدە يامغۇر سۆيىنىڭ

ئۇخلايدۇ چاقماقلار، ئۇخلايدۇ ئاسمان،
ئۇخلايدۇ ئەرۋاھى كۆل رەڭ بۇلۇتنىڭ،
ئۇخلايدۇ قاناتلار
قېقىلغان مەيىن
ئۇخلايدۇ تۇزلۇق ھەم سىيارەڭ پۇراق،
ئۇخلايدۇ
ئۇخلايدۇ
ئۇخلايدۇ شۇ دەم
رەسىدە كۆكسىدە يامغۇر سۈيىنىڭ.

ئېڭىمدا بىر ساھىل
ئۇندا ئىسكىلىت
تۇرىدۇ سۇلايمان ھاسىسى كەبى.
بەئەينى ئالۇۋندەك تاشلىنار كۆزگە
قۇياش ئايلىنىشىدىن قالغان سىزىقلار.
بۇ يەردە گۇلخانلار يانىدى ھەم ئۆچتى
يانىدى ھەم
ئۆچتى ھەم
يانىدى ھەم ئۆچتى.
ئۇپۇققا لەۋ ياققان دولقۇن تېنىگە
قاراپ ئېقىپ كەتتى قوي كۆز گۆھەرى،
تەنىڭ قەپىسىنى پاچاقلاپ يۇرەك
مۇستەھكەم بىر تاشقا ئايلىنىپ كەتتى.
شامالللار دېڭىزغا يازماق ئۈچۈن شېئىر
پات - پات قەلىمىنى سۇركەيدۇ ئاڭا،
تاڭلار تۇغۇلمايدۇ ئۇپۇقتىن ئەسلا

ئاشۇ تاش تاڭلارغا ھامىلدار ئانا:

ئاتتى شۇ ساھىلغا بىر خۇمرىنى
زەرلەر يالتىرىشىنى يالماپ ھەم يۇتۇپ
تىنىمسىز دەۋرىگەن زىم زىيا دولقۇن
ئويمانغا لىق تولغان يامغۇر سۇيىنى
شاللاق بۇلۇتلارنى

قاڭسىق گۈگۈمنى
سانجىق قىسمىتىگە، ئۆكسىشىگە سېلىپ،
كەتكەن جان خۇمرىنىڭ ئىچىدە
بەلكىم
ئىسرافىل نەرىسىدەك شاۋقۇنىنى بېسىپ
خۇمرىنىڭ ئىچىدىن چىقتى بىر سادا:
— ئەسلى مەن سىلەرنى قىلغان بىناۋا.

ئەنە

كۆز ئالدىمدا ئوتلۇق بىر يىلان
تەڭرىنىڭ كۆچىنى قىلىدۇ ئايان.
ئۇنىڭ تېنى گويا شۇڭى قەدىرىدەك،
پەيلەر ئۇچۇپ يۈرەر ھەربىلەرسىمان.
ئەنە

كۆز ئالدىمدا ئوتلۇق بىر يىلان
بوشلۇقتا بەھۇزۇر ياسىدى جەۋلان.
سېپىپ ئۇچقۇنلاردىن كېچىلەرگە دان،
پارلىدى چاقماقنىڭ يالقۇنسىمان.
ئەنە

كۆز ئالدىمدا ئوتلۇق بىر يىلان. . .

زەنجىر ھالقىلىرى تۆتاشقان يەردە،
تەبەسسۇم ھەم نەپەس ئاراچلىرىدا،
بالىلار ئاسلانلارغا ئۆي سالغان جايدا
لاغايلاپ
تەمتىرەپ
تېنەپ ھەم يوچۇن
ئەي ئۆلۈم، قايسى چاغ قۇچتۇڭ سەن زەپەر؟!

قۇرۇماس بۇلاقتىن باشلانغان بىر يول
مېنى ئېلىپ كەتتى يىراق بىر جايغا
سەن ئۆتەكده چېچىنى تاراپ
ناخشىلار ئېيتىدۇ يالىڭاچ ئاخشام.

2

قۇملار ئۆركىشىدىن ئاتلار كىشنىشى
ئۆرلەيدۇ ۋە كۆكتە ياسايدۇ غەلىيان.
نوقۇپ سازەندىنىڭ خىيالىرىنى
قالۇننىڭ تارىغا قونىدۇ شۇئان.
تاش تېگىپ غاردا ئۆلگەن شەيتاننىڭ
جەسەت كۆللىرىنى قوچۇيدۇ بارماق
ئۇنىڭ قارنى ئىچره قۇرئان ۋە نومنىڭ
چىرىپ ئۇۋاق بولغان ۋاراقلىرىنى
شامالار توزۇتۇپ، چاچىدۇ ھەرياق.
نېچۇندۇ، يېيىلغان ئاقۇش پەردەك

سۇبھىنىڭ جامالى تاشلاندى كۆزگە.
مۇئەللەق ئابىدە

بىر تاش ئابىدە
قورۇقلار قاپلىغان باغرىنى ئېچىپ
كىرىشتى ئىلاھى سۇكۇتلۇك سۆزگە.
گۈللەر ئۇرۇقىنى چاچتى دالىغا
كۆكۈش شاۋقۇن ئارا ئۇچقان بىر ساداق
سۆسۈن رەڭ ئېتەكنىڭ يەلپۈشلىرىدىن
بارغانچە ئۇلغىيىپ كۈندۈز يالقۇنى،
جىرا ھەم ئۆڭكۈرگە يايىدۇ قۇچاق.
پەرىلەر خۇشلۇقى يايىدۇ چەمبەر
سۈزۈك سۇ بېتىگە يېڭناغۇچسىمان
ئالەمگە تور يېيىپ يۈرگەن رەقەمنىڭ
بويلاپ ئەڭ ئاخىرقى نۇقتىسىنى كۆپ
نۇسرەت ھىدلىرىغا قويۇپ بېشىنى
ئۆچەكنىڭ دەۋرىگە كىردى بۇ ئاسمان.
ئەنە

كۆك بۆرىلەر ئىز سالغان ئورمان
قۇشلار بەزمىسىنى كىيىپ بېشىغا
كۆك بىلەن سىردىشىپ

سۆرىدۇ دەۋران.
ئالتۇن رەڭ خورازنىڭ قۇۋناق چىللىشى
شەپەقنىڭ ئىلكىدە سەمرىپ بېتىنىم
ئۇپۇقلار باغرىنى قىلىدۇ يەكسان.
تاغلاردا

باغلاردا

باياۋانلاردا

بەشىل چىملىقلاردا ھەم قوۋۇقلاردا
تۇغ - ئەلەم لەپىلدەپ قالدۇرغان سايە
كۆڭۈللۈك ئايەمدىن قالغان ئىبارە.

ئەجدىھا دەرەخنىڭ غازاڭلىرىدىن
يوللىدى چىلان رەڭ تۇپراققا سالام
ئۆرلەپ ھەم تەرەپتىن ئوسما رەڭ جۇلا
پەلەكنىڭ تېنىگە بولۇپ قالدى ھەل
قېقىپ قان تامچىغان قاناتلىرىنى
بوشلۇقنىڭ باغرىدا ئەۋجىدى شامال
تۇمانلار شەھرىدە تۇتۇشتى ماكان
قانلاردىن يىلانلار تۆرىلىپ دەرھال.

ئابىدە

ئابىدە

غايىب ئابىدە

پەرىشان بولۇشقان سارغۇچ گۇل بەرگى
كارۋان ئىزى ئۆچكەن دالانى بويلاپ
ئېيتقىنا

ئۇن - تىنسىز بارار قاياققا؟
بۇ يوللار خىزىرمۇ ماڭمىغان يوللار
تەڭرى ئوك كۆزىنى سالمىغان يوللار
يوق شۇڭا ھېچقانداق خىسلەتلىك بەلگە
شەيتانلار پۇتىغا باغلىشىپ پىچاق
نوھ كېمىسىنىڭ ئىزنالىرىنى

دەسسەپ

ئەيلىشىدۇ زەررىلەرسىمان
ھەم يولنى ياسىشار كوھىقاپ تامان.

ئولىغا تىك تۇرغان شۇ ئابىدىنىڭ
دۆۋىلەپ سەھەرنىڭ سۆڭەكلىرىنى
كەتتىم مەن ھېچقاچان كۆرمىگەن جايغا،
توساتتىن ئۇچرىدى، ئەنە
تاش ئورمان
ئۇندا بىر كەپە بار مەزمۇت ھەم ئامان
ئورمانچى ئولتۇرۇپ كۇلۇڭ ئالدىدا
تىلەر ئاۋازىنى ئۆتمۈشتىن ھامان.
ئەنە
قونۇۋاپتۇ تاش ئەتىرگۈلگە
ھۇۋلاشتى ئۈيۇغان كۈمۈش رەڭ مارجان.

3

ئۇخلىتىپ كۆزەتچى چىراغلىرىنى
سوزۇشۇپ بويىنىنى كۈل رەڭ رەستىلەر
تۆشەكنىڭ ھىدىدىن بولۇپ كېتەر مەست
قىرلىق سايىلەرنىڭ قەۋەتلىرىدە
ئاپئاق قۇرت كەبى ئۆمىلەر چىشلار.
رەڭگى ئۆڭۈپ كەتكەن دىسكو ناخشىسى
يۇمشاق پەنجىلەرنىڭ ئاستىدىن قاڭقىپ
قونىدۇ تاملارنىڭ دىۋارلىرىغا
كەيپ بولۇپ قاڭسىق قۇسۇقتىن
پۈتلار ئارىسىدىن ئۆتىدۇ ئىتلار.

سىرلىرى تۆكۈلگەن ئېگىز مۇناردىن
كۆچۈپ كەتتى يىراققا
تىترەپ - تىترەپ كۆپچىگەن بەدەن
ماشىنا ئۇنىنىڭ يېپىنچىسىدا
تولغىنىدۇ چاڭلانغان ناۋا.
بارماق ئارىسىدىن سىرغىپ چىققان ياش
بولۇپ بۇ سەدپارە ئالەمگە قاداق
ياپراق سايىسىدە ياتىدۇ بىھوش
بىراق
كۆكنار ئىسلىرىنى يوپۇتۇپ ئاستا
ئۆي - ئۆيلەرگە توشۇيدۇ سىملار
تۇن شۆلگەيلىرى
سارغۇچ رەڭ داغلارنى قالدۇرار تاڭغا.
چىڭقالغان بەدەن
ئۇدۇلىدا بىر كۆزنىڭ
مىس رەڭگىنى قىلىدۇ ئايان.
مەنزىلگە چوكا مۇز قەغىزى
ماركىسىزلا باربدۇ بۇ دەم.

«بوغدا» ماركىلىق پىۋا كۆپۈكى
رەيھان دانىسىنى ئېلىپ يۇزلەردىن
ئەرش تۇپرىقىغا تىكىدۇ بىر - بىر،
ھاۋا ئانىنىڭ ئېتىدىكى نۇر
باغچە ھاۋاسىدا ئايلىنىپ پىر - پىر
سىڭىپ كېتەر خۇش پۇراق بۇدۇر چاچلارغا.

بۇندا كۆرۈنمىگەچ قۇشلار پەرۋازى

چانقال ئارىسىدا تۇرغان يالقۇننى
پىكاسسو سىزمىسىغا ئوخشىتىپ بىرسى،
قۇش دېگەن ماۋزۇدا چىقىپتۇ سىزىپ،
سىم - سىم يامغۇر ياغقاندا بەزەن
دەسسەپ تاشلارغا
ئۆتۈپ قالار قەدىمىي رىۋايەت
شۇندا نەم تۇپراقنىڭ ئىزگۈ پۇرىقى
كىرىۋالار بىر شائىرنىڭ ئويىغا
ئاقساپ - ئاقساپ
لېۋىنى چىشلەپ،
ھاۋاغا ئىبلىسنىڭ قاناتلىرىنى
پۇركىگەندە تۇرخۇنلار
خۇدانىڭ ئالدىدا يىغلايدۇ تۇپراق:
— خۇدا،
نېمە قوشقان ئىدىڭ ئادەم لېيىغا؟!
ۋاقىتنىڭ پايانسىز خارابىسىغا
قاسراقلار تاشلىنار
چىرىپ ھەم توزار
شۇڭا
تەبەسسۇمنىڭ قۇيرۇقلىرىدا
لەپىلدەپ تۇرىدۇ ئاپئاق لېنتىلار
ئاپئاق ئاي نۇرىدەك نەي ساداسىدىن
خىيالچان بىر دۇنيا يېيىلدى ئاستا
ئۇندا ئۇپۇق تامان ئاققان بىر دەريا
دولقۇنلار شېھىتلەر قەبرىسى گويا.

1989 - يىلى، ئۈرۈمچى

سۈمبۈرغ ناخشىسى

1

نەگە ئېلىپ كەتتى يوللار تايغان بېشىمنى،
توزان ئىچرە قالدى مىسكىن قوڭغۇراق ئۈنى.
پارە - پارە بۇلۇتلارنىڭ سوغۇق يېشىنى،
يوشۇرماقتا تۈندە ئۇچقان كۆزنىڭ سەلكىنى.

ئىزدەپ كونا چاڭگىسىنى كۆچتى يالقۇنلار،
مەلەمدىكى قورام تاشقا ئېيتىمۇ سىرىنى.
خوش، دەپ ئاستا تاغ كەينىگە كەتكەن ئورمانلار،
چۈشلىرىمگە ئۆتمەكتە ياپراقلىرىمنى.

خۇشبۇي ئەتىر قۇتىلاردىن سوزۇپ بويىنىنى،
قارلىقلارغا تىكىلمەكتە زىيادە سۈمبات.
كەلكۈن سۈيى يىراقلارغا ئېپ كەتتى مېنى
ئاق قۇشقاچنىڭ ئىزلىرىنى ئەتكىنىمدە ياد.

2

كۆكسىمىزگە ئۇرۇپ قات - قات يېشىل دولقۇنىنى،
نېچۈن كۈندۈز يالقۇندا ئۆچتى يۇلتۇزلار؟
شەپەقلەرنىڭ دولقۇندا ئۇچار كىرپىكلەر،
كۆرسەتمەيدۇ قارچۇقىنى نېچۈن شوخ قىزلار؟

ئاچ قىرغاقلار بىر - بىرىگە پۇلاڭلاتسا قول،
چاقنار گۆھەر بىھوش گۈگۈم ئىتەكلىرىدە.
بال ھەرىسى كەتكەنمىدۇ تۇنەشكە بۇگۈن،
شەبىستاننىڭ تىترەپ تۇرغان چېچەكلىرىدە؟

باغلار ئۇنتۇپ كەتتى نىكەم تاغلار خورىنى،
ياتار سەررىاپ دولقۇنىدا چاك - چاك سېغىزلار.
كۆپكۆك نۇرنىڭ زۇمرەت ئىچرە قىلغان نازىنى.
پەس ئاۋازدا ماختىشىدۇ ئويماق ئېغىزلار.

3

ئەرۋاھىنى كۆرسەتمەيدۇ نېچۈن، نېمىشقا،
مېنى تىرەپ تۇرغان چەكسىز كۈلنىڭ دۆۋىسى؟
قايسى چاغدا قىلغان ئىكەن كۆزلەرنى ۋەتەن،
ئۇچقۇنلارنى كىيىپ تۇرغان ھايات سۆيگۈسى؟

توپان سۈيى پاكلىمىسا دۇنيانى ئەگەر،
يالتىرامدۇ ئىلاھ نۇرى ئىچىدە ئىمان! ؟
كۈن كۆرمەكتە پاتقاقلارغا مىلىنىپ بۇ دەم،
قۇرت يېگەن يۈرەكلەردىن زەرىككەن ۋىجدان.

4

كۆموش تاغلار شاۋقۇن سېلىپ ئاققاندا دىلغا،
ئۇچقۇر روجەك جىلمايغانچە چاچار كۆلەڭگە.
كۆك قەردە ئارغامچىدەك سىلكىنگەن چاقماق،
ھارارەتلىك گەۋدىسىنى تاشلايدۇ يەرگە.

چاناقلارنىڭ بۇرجىكىدە ياتقان ئۆمىدلەر،
قاراسلىغان مۇز ئوستىدە ياسايدۇ گۈلخان.
تۇمانلارغا سىڭگىنىدە زەيتۇنگۈل ھىدى،
ئېلىپ قاچار يۈلتۇزنى ئېگىزگە ئاسمان.

چۈشۈپ يامغۇر تامچىلىرى توختىماي ئۇدا،
تېشىلمەكتە تاش ھەيكەللىنىڭ كۆل رەڭ ئالقىنى.
ئۇ دۇنيانىڭ يۈرىكىنى چېتىپ ھاياتقا،
يىلتىزلارغا يۈگۈرمەكتە ئۇمايىنىڭ قېنى.

5

خىيالىمدا بارخانلارنى يۆتكەن قۇيۇنلار،
يۇرۇپ كەتتى مېنى كۆتۈپ تۇرغان لەھەتكە.
بارماقلاردا لەپىلدىگەن پەرەڭ ياغلىقلار،
جىلۋىسىنى تاشلىماقتا تەرەپ - تەرەپكە.

ئۇنتۇلماقتا مانانلاردا خارابە شەھەر،
قىشلاقلارغا بارماقتىمەن ۋىسالىڭ ئىزدەپ.
ئاسفالت يول، تەنھا ساراي، ئاپئاق پىيالە،
ئىچەلمىدىم شارابىمنى قوللىرىم تىترەپ.

بولۇپ گويا بايۇاننىڭ قۇۋناق يۈلتۇزى،
سۈمۈرمەكتە ئاي نۇرىنى خىيابان تاشلار.
شۇئاقلارنىڭ ھىدلىرىدىن بولۇپ قەلبىم مەست،
ياستۇقۇمغا تېمىپ كەتتى كۆزۈمدىن ياشلار.

6

مەن ياتاقتا تەنھالىقتا ئۆتكۈزگەن تونلەر،
سىيرىلەمدۇ جېنىم ئانا، قولۇڭدا تەسۋى؟
ئىبادەتتە كۆزلىرىڭگە بېغىشلامدۇ نۇر،
داۋانلاردىن ئېشىپ بارغان بالاڭنىڭ رىشتى؟

ئاپئاق كۆڭلەك جىلۋىسىنى كۆرەرسەن چوقۇم،
يىغلارسەنمۇ ئاڭلانغاندا نەۋرەڭنىڭ ئۈنى؟
سېغىنىشلىق سالامىمغا قوشۇپ ھەر قېتىم،
كونۇپرتلارغا قاچىلايمەن رەيھان ھىدىنى.

بەخت ئۈچۈن دۇئا قىلغىن، ئەيلەپ ئىلتىجا،
باغرىمىزنى تىلغىمىسۇن بىھۇدە ئويلار.
ئۇلۇغ خۇدا تەلىپىڭنى قىلىدۇ بەجا،
سېمىز بولسۇن ماڭا ئاتاپ بېقىلغان قويلار.

7

قۇملۇقلارغا ئېزىز نامىم يېزىلدى قاچان،
تاپالمىدىم شامالدىن سوراپ مەن ئۇنى.
قايسى تىلدا سۆزلىدىكىن سىرىنى توغراق،
چۈشەنمىدىم ياپراقلارنىڭ شىلدىرلىشىنى.

بۇلۇتلارنىڭ كۆرپىزىگە كۆچكەن ئاق قۇلار،
تاشلاپ ماڭا پەرلىرىنى يوقالدى قايان؟
شۇنچە چەكسىز بۇ دۇنيانىڭ جىمجىتلىقىدا،
مېنىڭ نامىم ئاستا - ئاستا بولماقتا ئايان.

سۈزۈك سەھەر گىرۋەكىدە ئۇنگەن چوغلۇقنى،
كۆرەلمىدىم، ئەكەلسىمۇ ئۇزۇپ ئۇنى شام.
ئىككى ھايات چېگرىسىدا تۇرىمەن يالغۇز،
تونۇش زاۋال ئېتىكىنى ھۆللەيدۇ ناخشام.

8

شاۋقۇنۇڭنى ئىزدەپ كەلسەم قەتره يېشىڭدىن،
تولغاپ زىلۋا بەللىرىنى چايقالدى گۈللەر.
قاپتۇ خۇشبۇي ئاۋازىڭغا چۆمۈلگەن لېنتا،
ھەسەن - ھۈسەن جۇلاسىدا تىترەيدۇ لەۋلەر.

سېنى قۇچۇپ يىراقلاردا ئويىناتقان قولۇاق،
كۆرۈنمەيدۇ جىمىرلىغان كۆلنىڭ يۈزىده.
شەبنەم باسقان چىملىقتىكى تۇخۇم شاكىلى،
بۇ سەھەرده قىلىۋەتتى كۆڭلۈمنى زىده.

غاپىللىقنىڭ دولقۇنىدا كەتكەن شۇ كېچە،
چۈش كۆرۈپسەن يۈمشاققىنا ئاينىڭ ئىلكىده.
چاچلىرىڭنىڭ شامالارغا تۆكۈلگەن مۇڭى،
قېتىپ قاپتۇ يۈلتۈزلارنىڭ چىم - چىم كۆزىده.

9

كۆڭلۈم نۇرلار دەستىسىگە ئۇزاتقاندا قول،
ئالبومۇمدىن كۆتۈرۈلدى سېھىرلىك كېچە.
كۈنلۈك ئېلىپ مەھەللەڭگە ماڭغاندا ئۇدۇل،
مۆلدۈرلەيتتى گۈڭگا چىراغ تۇمان ئىچىده.

بۇتۇن شەھەر بولغىنىدا قاراڭغۇ مۇنچا،
يالقۇنلىرىم يۇيۇنماقتا پاكلىنىپ ئاستا.
يالۇڭ رىمەن قىمىرلىماس بىرلا پەردىگە
دېرىزىلەر چەكچەيسىمۇ ماڭا ھەر ياقتا.

تۇغۇلدۇممەن، سەھەر بىلەن بولدۇم قوشكېزەك،
ئانام بولدى شۇندىن بېرى ماڭا شۇ كېچە.
كۇنلۇك تۇتۇپ قايتقىنىمدا مەلەمگە ئاستا،
مۆلدۈرلەيتتى يېشىل چىراغ تۇمان ئىچىدە.

10

كۇتۇۋېرىپ، كۇتۇشتىنمۇ زېرىكتىم زىنھار،
كېلەر ئىدى ئۆلۈملەرنىڭ بولسام ئېسىدە.
چارچاپ كەتتىم
سايىسىنى تاشلىسۇن ئاسمان،
ئويغاتماڭلار
ئۇخلاپ قالسام قىلىچ بىسىدە.

باغرىمىزنى ھايات ئۇچۇن ئېرىتكەن خۇدا،
ئوينىتماقتا ئەرۋاھىمنى دېگىز بېتىدە.
ھايات ئىدىم، ھەمراھ ئىدىم سىلەرگە ئەسلى
ئۆلۈپ كەتتىم
تىكلەنگەندە ماڭا ئابىدە.

1990 - يىلى، ئۈرۈمچى

كۆڭۈل گەردىشى

1

كۆرۈنمەيدۇ پاچاقلانغان تاش ھەيكەللىرىڭ كۆكرىكى،
لېكىن، ھەيكەل ئاشۇ تاپتا ئەمەس ھەرگىز يۇرەكسىز.
ئاخشام مەزمۇت تۇرار ئىدى سۇلغۇن ياپراق ئىچىدە،
نېمىشقىدۇ غايىب بوپتۇ يۇرەك قىسمى دېرەكسىز.

تاپالمىدىم ئىزدەپ ئۇنى قاناتلىقلار سېپىدىن،
(يۇرەك قۇشقا ئوخشىمايدۇ، قاناتسىزمۇ ئۇچىدۇ)
روھ پەرۋازى خىيالدەك كەڭ بىر ئالەمنى قۇچىدۇ
يۇرەك قۇشقا ئوخشىمايدۇ، قاناتسىزمۇ ئۇچىدۇ.

يۇرەك ۋاقىت بوشلۇقىنى يىرتالماستىن ئاۋارە،
چاقچاق قىلىپ، يۇرەكلەرنى قاتۇرمىغىن تاش قىلىپ.
ھەيكەللەرنىڭ خۇداسىنى ھەيكەل قىلىپ قاتۇرساڭ،
مۇسىي چوقۇم جازالايدۇ ھۇنىرىڭنى پاش قىلىپ.

2

تېخى ئۆچۈپ كەتمەپتىغۇ شامال ھىدى لېۋىڭدىن،
ئايىغىڭدا پارقىرايدۇ مۇھەببەتنىڭ قىياسى.
تىنىقىڭدىن پاكلانماقتا ئېسىمدىكى غازاڭلار،
ئەسلىمەمنى كۆيدۈرمەكتە غازاڭلارنىڭ جۇلاسى.

جىتلاقلارنىڭ ئارىسىدا ئۇزۇملەرنى تىترىتىپ،
بىخسىق قانىنىڭ دولقۇنىغا قۇياش پاتتى قانسىراپ.
لېۋىڭ ماڭا بەردى نېچۈن ئاشۇ تىنجىق گۈگۈمنى،
ئەنە جىمجىت پېشايۋانغا بىر قۇش قوندى‌هالسىراپ.

بىخلانماقتا تاش ئاستىدا قالغان ئاپئاق ئاي نۇرى،
سەن دەسسىگەن تاش ئۈستىگە شەپەق قوندى هالسىراپ.
قاياقتىدۇ كۆللەر توزۇپ يېيىلغاندا دالاغا،
ئاي نۇرىنىڭ چېچەكلىرى جىلۋىلىنەر يالتىراپ.

3

يېتىم بوۋاق ئويناپ يۈرەر يورۇق، ئاپئاق سارايدا،
ئالقىنىدىن يېشىل مەرمەر غايىب بولدى قاياققا؟
سۆسۈن رەڭلىك باغ ئىچىدە قۇشلار بەزمە قۇرغان چاغ،
بوسۇغىدىن چىقىپ بوۋاق يېقىنلىدى بۇلاققا.

شوخ ئاۋازدا چايقىلىدۇ مەرمەر هۆسنى بۇلاقتا،
جىمجىتلىققا ئايلىنىدۇ كۆلەڭگىلەر يىرتىلىپ.
توۋلار ئانا يېشىللىقنىڭ قۇچىقىدا يىراقتا،
كەتتى بوۋاق يېشىل شولا قاينىمىغا ئىنتىلىپ.

4

مۇزلىماقتا ئوتتا كۆيگەن ئاپتاپپەرەس نالىسى،
ياش تۆكمەكتە كۇلۇڭ ئىچرە قۇياش پېتىپ پانىقاقا.
يوللار تامچىپ خىيالىمغا داتلاشتۇرار چۈشۈمنى،
ئېچىلماقتا تىنىقلارنىڭ دەرۋازىسى چاقچاقا.

تۇندەك قارا سۇ قىنىدا ئۇخلاپ قالدى چاقماقلار،
قۇرلار شۇڭغۇپ يۇلتۇزلارغا بىلدۇرمەكتە ئېھتىرام.
چىرىپ كەتكەن بىلەكلىرىم قىلار سېنى ئىشارە،
ئارىمىزدا كېسەكلىرى چېچەكلىگەن يېشىل تام.

5

تىرىكلىكتە زەئىپ جىسمىم يالماپ يۇتتى روھىمنى،
چىغ قوينىنى غىلاپ قىلىپ، ياتتى نۇرىنىڭ يېڭىسى.
ئۆلگىنىمدە جىسمىم ئېرىپ كەتتى روھىم مەۋجىدىن،
سۆڭىكىمدىن تېيىلماقتا ئەزرائىلنىڭ چانىسى.

ئۇچار قەبرە قانىتىدىن ياڭراز سائەت ساداسى،
چاقنار ئۇيقۇ ياپرىقىدا كۆيۈپ پۈتكەن نامىلەر.
تۆكۈلمەكتە سارغۇچ شامال قۇچىقىدا ئېسىمگە،
تىترەپ تۇرغان غەم ئاناري لېۋىدىكى دانىلەر.

سەرسان قۇشلار سايىسىدىن تاپتىم ئېزىز سايىۋەن،
چىقالمىدىم تىنىپ قالغان ھەسرىتىدىن بۇلۇتنىڭ.
قاراپ باقسام، ئاۋاق ئۆلۈم بولۇپ قاپتۇ ئىككىقات،
بىر تۇخۇم بار قانىتىدا بەزگەك چىراي ئۇپۇقنىڭ.

6

تەبەسسۇمۇمنىڭ سېھرى ماڭا گۈلى نەركەس كۆرۈندى،
تىنىقلىرىم قارەك لەيلەپ، ئىزەر ئۇنى زاۋالدىن.
مۇھەببىتىڭ كەرەشمىسى زىلال سۇدا يۇيۇندى،
تۇنلەر ئىچرە بىدار بولۇپ تېرىۋالدىم شامالدىن.

دېرىزەمدىن غايىب بولدى شەجەرىسى تۇمانلىق،
قاقشال بولۇپ قالدى ئاسمان توزۇپ يۇلتۇز گۇللىرى.
بىر قۇش بولۇپ ئۇچتى چۈشۈم ئەينىكىدە تۇرغان تاش،
پەرۋازىدىن كېيىنلىمەكتە مويتۇڭزىنىڭ يوللىرى.

تەبەسسۇمۇڭ چۆكتى تەقدىر دولقۇنلىرى ئاستىغا،
خىيالىمدا بۇزغۇنلارنىڭ كۆلكەڭ مىسلى جۇلاسى.
نەملەپ ئۆتتى زەررەڭ ئاينىڭ كىرپىكىنى بىر ناخشا،
نەملەندى ھەم بۇ ھاياتنىڭ زېرىكىشلىك ساماسى.

7

دېرىزەمنىڭ كۆزىنىكىدىن كىردى دات رەڭ يوپۇرماق،
تولۇپ خانەم مۇردا بىلەن بولدى جىمجىت قەبرىستان.
تاشلاپ كۆيۈك چاتقاللارنى كەتتى ئاسمان يىراقلاپ،
ئۆگزەم ئۆزرە غاراسلىتىپ يۇگۇرمەكتە بىر ئىنسان.

سۇرەنلەردىن كۆيگەن قۇشلار يىقىلماقتا ئۆگزەمگە،
سورۇلماقتا كەڭ ھاۋانىڭ بوغۇزلانغان يوللىرى.
خالتىلاردا پەيلەر تىترەپ چۈشەر جىمجىت ئورمانىي،
شۇڭغۇماقتا ئورمانلارغا دىيانەتنىڭ چۆللىرى.

8

سايدا سوۋۇپ ياتتى نۇرغۇن بەندىلەرنىڭ مۇشتۇمى
ئەپسانىگە ئايلانماقتا كۈندۈزلەرنىڭ دولقۇنى.
ئوچۇمۇمدا قالغان پەقەت كىشنەشلىرى ئاتلارنىڭ
لىپىلدايدۇ قەبرى غازات ئىلاھىنىڭ ھەلقۇمى.

ئالقىنىمغا تىلىم تېگىپ، مەڭگۈ - مەڭگۈ لال بولدى
تىترەتمىدى قورغانلارنى قەسىدەمنىڭ ئالۋۇنى.
ئاسمان، ئاسمان قىسمىتىمنى سىغدۇرالمايدۇ سۆكۈلدى،
غايىب ئاتنىڭ كىشنەشلىرى بولدى ماڭا قالغىنى.

مۇزبىلارنى بېيىتماقتا ئاپتاپلارنىڭ سۇرىتى،
جىرادىكى كەسلەنچۈكلەر سۇرەتلەرگە مەھلىيا.
پېچەتلەنگەن ئىشكىلەرنى چېكىپ ئۆتتى بەك ئاستا،
قىرولارنىڭ ئېزىقىدىن قېچىپ چىققان نۇر - زىيا.

9

بەلكىم سېنىڭ ئارسىزلىقىڭ رېلىس بولۇپ يېيىلدى،
قالدى شېھىت مازارلىرى تۈتۈنلەرگە قاقلىنىپ.
يىراقتىكى ئۈپۈقلارمۇ كەلدى ئاستا دېۋەيلەپ،
سۇزۇك تۇرغان يوچۇن بەستى يانتاق بىلەن پاتلىنىپ.

شەھەردىكى بىنالارنىڭ رەڭگى ئاپئاق زىيادە،
ھىلال ئايمۇ ئۇچار بەزەن مۇنارلارنى ئارىلاپ.
بۇلۇڭلاردا كۆزلەر ئېرىپ تامچىغاندا تۇيۇقسىز،
كۆرۈۋالار رەستىلەرنىڭ چىراغلىرى مارىلاپ.

10

يۇرەكلەرنىڭ بازاردا يۇرەك تولا نېمانچە،
بىراق ئۆزۈم بېرەلمىدىم يۇرىكىمنى قايتۇرۇپ.
يۇرەك شەيتان بەزمىسىدە ئاپقۇرلارغا چىلاندى،
نېمىشقىدۇ كېتەلمىدى شەيتانلارنى ئازدۇرۇپ.

ئاخشام سالغان ئىسرىقىمدا شەيتانلارنىڭ جەستى،
يۈرەك مېنى تاشلاپ
ئەپسۇس
جەسەتلەرگە يېپىشتى.
يۈرەك ماڭا ئەزرائىلدۇر
شەيتانلارغا مەسىھا،
بىلەلمىدىم
بۇلار ئەسلى قايسى چاغدا تېپىشتى.

1990 - يىلى، ئۈرۈمچى

جىمجىتلىققا بېغىشلاپ

قارلارغا ئىز سالغان توپ - توپ قاغىلار،
ئېرىنچەك ئاخشامنىڭ پۇچەك ئۇرۇقى.
ئىبادەت مەۋجىدىن ئۆچمىدى تېخى،
بىر تەنها يۈلتۈزنىڭ غۇۋا يورۇقى،

يوللارنىڭ بېشىدا بىر غىجىم رومال،
ئىزلاردىن بىر مېڭە پۈتمەكتە ئاستا.
رومالغا كەشتىلەپ قويۇلغان يوللار،
چۈشلەر مازغىپىدا ئۆچمەكتە ئاستا.

جىرالار ئاققىنا ئايدىڭغا خۇمار،
دەريالار ئۇزايدۇ ئايدىڭنى ئېلىپ.
بەڭگۇاش بىر شولىسى يوقالغان ئاينىڭ،
تۇرىدۇ توڭلىغان ئەۋرەزدە يېنىپ.

1991 - يىلى، ئۈرۈمچى

كېچىنىڭ تاجى

زۇۋانسىز ئېچىرقاش پەرىشتىسىنىڭ،
سۈسىمان كۈلكىسى لەيلەتتى مېنى.
تاڭلارنىڭ لېۋىدىن تامچىلاپ ئاققان،
ئاسىيلىق شەرھىگە ئەۋەتتى مېنى.

ئېرىمەس قان قۇيما مۇزلار دولقۇنى،
بۇركۈتنىڭ پەيلىگە بولدى قەبرىستان.
تاپار ئۆز تۇغمىنى، ھالاكىتىنى،
بۇ يەردىن تېيىلىپ ئۆتكەن ھەر ئىنسان.

قاتىللىق ئۆزۈمدىن قالغان رىۋايەت،
يوقىلىش باغرىمدا ھاياتتىن بىر ئۇن.
ئالقىنىم چاقماقلار تۇغۇلغان زېمىن،
چاقماقلار بەھرىدە يۇيۇنار بىر تۇن.

تۇنەيمەن روھلارنىڭ ئالتۇن شېخىدا،
تېنىمنى مەست قىلسا سۈررەڭ بىر ناۋا.
ساقايماس جاراھەت پاتقاقلىرىدىن،
چىقالماي تۆكۈلۈپ يىغلايدۇ ساما.

1991 - يىلى، ئۈرۈمچى

ئېتىقادسىز ئېتىقاد

ئاينىڭ قېنى ئاققان توتېم كوچىسى
باشلارنى چېتىشتۇرغان چۈشلەرنىڭ كۆكسى
ئىلاھلار چىرىغىنىڭ ئەگرى شولىسى
ئۆلگەن قۇشلار كۆزلىرىدە چىگىلىپ
يورۇتار يىقىلىشنىڭ تەۋرەشلىرىنى.

ھەي، سەن ياۋايىلىقنىڭ قالدۇق تۇۋرۈكى
لەھزە ياشاپ
خاتالاشقان شان - شەرەپ
پەرھىز پەسىللىرىنىڭ رامىزاندا
قىلاي ئىپتىدا
بىر سۆيۈش بەر زەھەرگە چىلاپ.

1991 - يىلى، ئۈرۈمچى

مەن سېنىڭ روھىڭدا يۈيۈنغان قىرغاق

سەن بار يەرنى كۆرسەتسەم سەن يوق
مەيۈس نىگاھلاردا لاي بولۇپ جاھان
پۈتۈپ چىقار چەكسىزلىكنىڭ قاتىلى
بىر دەريا
باشلاپ بىر جىنايەتنى
ئۆچۈرەر دېگىز شەھرىدىكى قۇشلارسىمان چىراغلارنى
قۇشلار ئىشقىۋاز قۇياش تامچىسى
ياندۇرۇپ قان ھالقىۋىدا
ئارمانلارنىڭ —
جان كۈلىگە قوقاس يوشۇرغان خائىن ئاتەشلەرنى.
داتلاشقان زىقلارنىڭ ئېللىپسسىمان دائىرسىگە
سىغداپ كىرگۈزىدۇ
سۈيۈق سۈرىتىنى قۇياشنىڭ.

قاناتسىزمىكىن تۆكۈلگەن شۇ يوپۇرماقلار
يۇلالمىدى بىر قېتىم
دەملەر ئىشكىنىڭ يوچۇقىدىن سوزۇپ قول
تەقدىر ئالۋاستىسىنىڭ مۇڭگۈزسىمان چېچىدىن
تەڭرى ھەسرىتىدىن باشلانغان بىر يول
قالدۇرۇپ مۇئەللەقتىن سادالار

ئىگراش ئورمىنىدىن ئۆتتى ساداقتەك.

تاشلاپ كەتسەڭ،
توڭلاشلىرىم پىرقىرايدۇ شۇڭا قەدىمدەك
ئالەملەرگە تېرىلغان ھۆجەيرىلىرىم
«0» دەك بۇيۇك نەزەرگاھىڭدا
بىر ئۇچۇم ھاۋانىڭ دولقۇنلىشىدا
جەڭلەر قىلار ئەتىرگۈلىدەك.

جەسەتلەر جىمجىتلىقىدەك بىر توپ دەرەخ
كۆيگەن مۇنارلارنىڭ يېشىل شوئارى
قىرولار سوغۇقىدىن ئۆرلىگەن تىترەشلەر
ئۇچار كەرەشمىلەرنىڭ ئاتەشىدە
قاياپ ژاراقلىغان تومۇزلار سارى.

1991 - يىلى، ئۈرۈمچى

مەڭگۈلۈك ئىستىلىستىكىسى

ئالەمنى بىر ئالغان سۆيۈق تەرجىمە،
داۋامىڭ باشلىنار ئۆلۈم قېشىدا.
ئاسمان بىخلىرىنى چىقارغان قانات،
يەلپۈنەر جارانلىق ئۇپۇق تېشىدا.

شاللاق تۇن ئاستىدا ئاقىدۇ بىر كۆي،
ئېقىنلار ئېقىنىڭ قەبرىنامىسى.
مەن باشلىق بىر بېلىق ئۇزىدۇ لەرزان —
تەقىپىڭ يادلاشقان سوغۇق بالىسى.

ئەرۋاھلار يامغۇردا قالغان چۈچۈلە
ئېيتقىنا، ئېسىڭگە بولدى كىم خۇمار؟
سەن كۆيگەن ئوچاقنىڭ ئالدىدا شۇ تاپ،
بىر بوۋاق دېڭىزنى قۇچۇپ ئولتۇرار.

گاچىلىق ئىلكىدە يېتىلەر سايەم،
سايەمدە يۇلتۇزنىڭ جىمجىتلىقى بار.
كۆز يېشىم يانغىندىن ئېچىلغان چېچەك،
سۆزۈك بىر ئۇيقۇنىڭ شادلىقى يانار.

1991 - يىلى، ئۈرۈمچى

ئۆز بېشىنى ئۇنتۇغان شېئىر

كۆتۈپ ئۆز پەيتىنى شۇنچە ئاۋارە
چاچلار ئارىسىدا يۇلتۇزلارنىڭ تۇخۇمى
شورلۇق ئېغىزلارنىڭ تىترەشلىرىدە
رەزىللىك مېۋىسىنىڭ خۇشبۇي تۇغۇمى
بىر رەت كۆلدۈم، پەقەتلا بىر رەت
شۇ ۋۇجۇك كۆلكەمدىن ئىزدەپ نېسىۋە
تولدى شۆلگەيلەرگە قۇملۇق ھەلقۇمى.
شامالالار ئېلىپ كەتكەن مىياڭلاشلار
كۆۋۈكلارغا
سېلىپ يەنە يوقالدى تىرناق ئىزىنى.

يوقلۇق گىردابلىرىدا
قەتلە قىلسام يوللار بەلگىسىنى
چاقلار سۈرئىتىمدە يەنە دوقال بار
تورلار مەھشەرىنىڭ ئارغامچىسى
پۈلاڭلىسا ئالدىمدا پات - پات
سەۋەنلىكىنىڭ سالماق قەدەملىرىدىن
يەلپۈگۈچتەك يېيىلار دىشۋار
دىشۋار
دىشۋار

هەي سەن هاياتنىڭ ئاپقۇرسمان بېسىشى
كۆكەرسە ئىدى دەيمەن
سەندىكى تۇغمەس خېمىرتۇرۇچنى.

1991 - يىلى، ئۈرۈمچى

بەندىلىك خارابىسى

ئۇچرىدىم
قاناتسىز تىنىقىدا دىلبەرنىڭ
ماڭا يېقىنلاپ كۆز يېشى قىلغان —
ياخشىلىقنىڭ بىباھا يۈلتۈزلىرىنى
تۇغلار سادا بەردى رەڭدار ئۇن بىلەن
قىسقىنىدا مەست بولغان بوشلۇق
يەڭگىل - يەڭگىل ئالقانلىرىنى.

بىر تومۇر
تۇيغۇ ئوتلىرىغا چىلاپ بېشىمنى
كۆرسىتىدۇ ئەيسانىڭ
ئەڭ ئاخىرقى كەچلىك تامىقىنى
يۈلتۈز يىرتار ئالەملەرنىڭ قېپىنى —
غايىبلىقىدا يۈلتۈزلارنىڭ
ئالەم خارابىسىنىڭ جىمجىتلىقىدا
ئىزدەپ شادلىق قۇتۇبىنىڭ يۈلتۈزىنى
ھالسىرىدىم قۇچۇشىدا نىقابىمنىڭ
ھەي، سەن پەلەكنىڭ
ياۋاش، تىترەڭگۈ چېچەكلىرى
ھەي، سەن ئازغۇنلۇقنىڭ قىمارۋازلىرى

ئارىمىزدا
ئۆلۈملەرنىڭ سانسىز پەنجىسى.

قاسراقلىرىم ئۈچۈمىدا
كۆيەر يىلتىزسىز قۇياش بەرگىدىن
تۆكۈلۈپ قەسەمياداڭلىرىڭ قاياق قېنىغا
ئۆزگىچە رەڭ ئالغان باغاق ھەم خەتلەر.

يارىلىشىڭ ئەپسانىسىنى
ئۇرسام تاشقا
قۇلاقنى گاس قىلدى ئەكس ساداسى
نېمىشقىدۇ ياسالدىم قايتا
ئۆلۈم گۈلخانىڭ تۈتۈنلىرىدىن.

1991 - يىلى، ئۈرۈمچى

كۆيگەن دېڭىز

1

بىر ئىجادچان مېۋە بەرگەن ئەي، شېئىرنىڭ ئىلاھى
سالقىن كېچە سېنىڭ تاتلىق ئۇخلاۋاتقان ھۇجەيرەڭ
مۇئەللىقىدە توختاپ قالغان قەترە يېشىم شۇ كۈندۈز
ياكى تاڭدا بەرگەن قەسەم يەڭگىل پەرۋاز ئەيلىگەن.
قارىغۇ بىرلەھزىسىدە پارە قىلدىم ئەينىكىمنى
نەسلى ئۆچكەن گۈل ئۇچقۇنى ئېزىپ قالدى كەڭلىكىمدە
زېمىن تۈسلىك قولۇڭ بىلەن قىلدىڭ ئىشارە ئوقۇ دەپ
ئىچىمدىكى ئېچىرقاشنىڭ نامى يۈتكەن شەكلىنى.
قانداق تىلسەن لۈغەتلەردىن يىقىلغاندا يۆلىگەن
بەردىڭ ناماز كەشتىلەنگەن ئىبلىسلىقىم ئەركىنى.

2

گۈڭگا تەبەسسۇمۇڭدا تارىنىڭ تۈيدۇرماي ئۈزۈلۈشى
چېچىلغاق باشلاشلارنىڭ ئاراچلىرىدا،
كۆپۈكلەرنىڭ چاقناپ - چاقناپ يېرىلىشى،
سۈنسىڭ قولۇڭنى
چىنلىق شۇبھىسىگە ئايلىنىدۇ يالقۇنلارنىڭ قىيپاش گىرادۇسلىرى
بۇلۇتلار بەرباتلىقىدىن ئۇنگەن شامالىلارغا يۈزلىنىپ —

ئەقىلدەك تەن تىنچلىقىدا ئاقار چەكلىرىم
يوقىلار چىنلىق شۇبھىسىدىن تۇزۇلگەن پرىنسىپ.
دېڭىز بىلەن كۆك ئارىسىدا جىم بولۇشنى ئۇنتۇيدۇ جىملىق
كېچىنىڭ سىرلىرىنى ساقلاش بىلەن چاقنىغان.
ئەسلىرىم ئويناپ ئولتۇرىدۇ قاڭقىپ چىققان بۇزغۇن تاشلىرىنى

سۇنىڭ ناشۇدلۇق تېگىپ چاچراپ كەتكەن شۇ كۆزلىرىنى.
كۆرسەم ئىدى كۆز يېشىنى رەقىبسىز شۇ ئادەمنىڭ
ئاقسام مەنمۇ سەرخۇشتلۇقتا نام - نىشانسىز شۇنىڭدەك.
ئويناتساڭچۇ مۇزەپپەر سۇپۇرگەڭنى زەرتاللىق
قىرسىز دەرگاھلارنىڭ يۇمىلاق رەستىسىدە يۇرەي ئايلىنىپ.

3

كىم ئىكەن تاڭ ئارىمىزدىن گەپ - سۆزسىزلا يوقالغان
تۇگۈلمەكتە ئەسسىز تاشلار ياتقۇزۇلغان بىر رەستە
ئېسىڭدىمۇ ساڭا چۈشكەن كۆلەڭگىسى جانلارنىڭ
ئۆچكەن پانۇس
ئەي يەردىكى بەربات بولغان سەييارە،
نۇرۇڭ قېنى
ئەگەشتىمۇ شۇ قۇيرۇقلۇق يۇلتۇزغا
رەسەتخانا ئەينىكىدە يەم بولدۇڭمۇ تومۇزغا؟
ئەڭ ئاداققى چاقىرىشلار ئۇچقۇنلىدى قار بولۇپ
چىقار ئەمدى چوغلۇقسىمان قەسىدەڭنى بوشلۇقتا
ئايەت ئېيى
شولىسىدا قايرىۋەتسۇن كېپەننى،
ئۆرتىنىشنىڭ كۈيى ئاقسۇن دەريا بولۇپ تاشلىقتا.

4

ماي قوڭغۇزى، قارغىش تېگىپ شۇنداق ئۇچار چوغ بولغانسەن
ئالۋاستى چۆچىكىدە ماڭا ئېتىلغان كىچىككىنە تاش ئىدىك ئەسلى

كىرپىك بۇرۇقتۇملۇقىدا شەبنەم بولدى پېرىخۇن چۈشىدىكى قوي مەرىشى
قورقۇش قەھرىتانىنىڭ زەھەرخەندە مېۋىسى
بولدۇم شۇڭا مۇگدىشكىدە « يۇلتۇزغا تولۇپ يېرىلغان ئانار »
كۆتۈرۈپ گۈل تىكەنلىرى مېنى خېرىدار چاقىرىدۇ ساما يولىدا
ھۇۋلاش زۇمرىتىگە ئەۋەتتى مېنى مەڭگۈلۈك قولى
نۇسرەت جىلغىسىدا مەرسىيە شامىلى كېزەر، باقسام
ئاسانلىق تۈيۇقىدىن چىققان بىر ئۇچقۇنغا ئايلاندى پىراقلىرىم
چوقۇلاپ قۇت داغلىرىنى بولۇپ كەتتى ياپىلاق
ۋەسىيەت قوندىقىغا قونغان خوراز تۇمشۇقى
ئۇپۇق ئەينىكىدىن قېچىپ كەلگەن چىللاشلار
قانىتىنى باتىنىغا يۆتكىۋالغان قۇشلار سەن.

5

مايىاك تۇمانىدا غايىب بولدى رەڭدار قولۇاقلىرىم
شەبىستان بارمىقىدىكى ئالتۇن گۈلنىڭ تۆكۈلگەن بەرگىدەك
سۇت شىرنىلىكىگە چۆكمەكتە ئاستا ئۆزەكلىرىم
تۇمانمۇ سەن، يالقۇنمۇسەن سۇ يۇزىدە تەرلەتكەن
قارچۇقۇمدا قولۇڭنىڭ خوشلاشقان دەمدىكى پۇلاڭلىشى
يۇتكەن مەرمەرلىرىڭ سۇ ئاستىدا بولدى سوراقلار. . .
بېلىق
سۇغا كىرىپ تىرىلگەن مىشەك.

ئىنتىلىش شۇڭلىرىنى ئېلىپ بارار مۇز دەۋرىنىڭ چېكىنىشىگە
ئەنە، دەھرى قوللىرىدىن چۈشكەن ئاپقۇرلار
ئۇچقۇر مېھراب پەيزى بىلەن كۈتۈشلەرگە ئايلانسا
سوزۇلۇشنىڭ بىر چېكىتى يوللىرىمنى قۇچىدۇ.
شۇنداق كۈيمەن، نوتىلىرىم توزۇپ كەتكەن گۈل رەڭلىك
تېكىستىمدۇر، شۇ قارايغان چايقىلىشى شارابنىڭ
ئۈپۈشلەرنىڭ تەختىگاهى يىقىلىدۇ، قوپىدۇ
نېمىشقىدۇ، سۇ لەھزىدە شېھىت ماڭا ئايلاندى.

6

ئوت يالمىدى مەن تۇغۇلغان ئۆينىڭ ئېسىنى
تۆكۈلدۈم سۈمۈرغ بايرىمىغا كۆك ئاسمانىنىڭ ئۇرۇقى بولۇپ.
ئورکىستىر تەكلىرىدىن رەڭگى ئۆڭۈپ چىققان تومۇزغىلار
قوندى ئوچاق ئالدىدا يىغلاۋاتقان چىڭقى چۈشىنىڭ بېشىغا.
دىل تەكتىدە چېكىپ بىر پەس قىشنىڭ دەردلىك سۆزىنى
سەزمەپتىمەن گۈلدەستەڭنىڭ كېتىشىنى يىراقلاپ.
نەم سەھەرنىڭ يۈمرانلىقتا يانغان يېلىڭ كۆكسىگە
شالى ئېقىپ هارارەتنىڭ، باستى كەپسز ئالۇۋنى
ئاتەش، ئاتەش

مەيدەڭ قىزىل سوقۇشنىڭ رەيھانى
يۈمشاق، جاهىل پۈرىقىڭدا رىتىملارنىڭ ئىمانى
كەل، دوستلىرىم ئوت ئىچىدىن سۈزۈپ بېرەي قوڭغۇراق
چال خاراب مەپىسىدە، شەپەق يايسۇن ئىشتىياق.

7

خەنجەر غازاڭ تىلىپ ئۆتتى سەزگۈر هاۋانىڭ باغرىنى

ئۇيۇپ كەتكەن ۋەھىمىلەرگە ئاقتىم مەنمۇ قان بويلاپ
چاقماق يوچۇن رەنجىش بەلكىم قىيىن ۋىسال دەملىرىدىكى
ئۆكسۇشلەر قالدى بۇلۇتنىڭ چوغىدا تەقدىر بىلەن تەڭ ئويناپ
كىملەر بىلسۇن تىكىلىشىمنى ياقىسىدىن قۇچۇشلارنىڭ
تىكىلىشىم شاش بىر ئاتتەك غايىب بولۇر دۆڭلەردە
ئېيتقانلىرىم شۇنچە ئىتتىك قۇرۇپ كەتكەن ئەي، شەھەر
چىللاپ كەتتى سادالارمۇ ۋاقىت ئۆچكەن بېكەتكە.

8

كۆزنىڭ قۇيرۇقلۇق يۇلتۇزى ئارا كۆيدى يېزىقلىرىم
يوقلۇق ئاسمىنى بولۇپ چىقتى قۇرۇپ چىققانلىرىم
سۇندۇم چاقناش ئىچىدە دۇنيا سىرتىغا قوللىرىمنى
ئېزىش بولدى يەنە ئىزلار ئىچىدە ئۇنتىلىرىم
لەۋلەر تىترەيدۇ، لەۋلەر — تۇغۇلۇۋاتقان روھ
شەبنەم ھەستىدىن تەملەنگەن تەر بولدى يۇتقانلىرىم
يۇرەك كېتەر چاغدا ئېيتالمىدى ئاخىرقى سۆزىنى
تۇۋرۇككە ئويۇلغان كېپىنەك بولدى سۇكۇتتىن ئۇققانلىرىم
كېچە تاش بولۇپ قاتقان چاناق ئىسىملىك پلانىتا
كۆيدى ساداق ئۇچۇن تىككەن قويۇق ئورمانلىرىم
گىياھلىرىڭ دەرگاھىڭدا چايقالغاندۇ ئەي، ئوغۇز
ئىزدەپ يامغۇر نەملىكىنى ئۇچۇرما بولدى جىرالىرىم
خاتا ئوقۇپ تاش دەۋرىگە پۈتۈلگەن بىر سەدىرىنى
تاتلىق تىكەن ئۇچلىرىدا چېچەكلىدى گۇناھلىرىم.

9

ياشار ۋاھىز ئىبادىتى زامان قۇرتىنىڭ زۇۋانىدا

يامرىماقتا قەسەم ئوتلىرى پەرھىزكارنىڭ تامامىدا
كىم بۇ يەردە قانات قاققان، ناخشىنىڭ جەۋھىرىگە سايە تاشلاپ
بىغۇبار تادۇ ئىچىدە تىڭشاۋاتسام ئۆزۈمنى
قارا، تاشنىڭ قاناتلىرى چاۋاكلار ئارا ئېرىپ يوقالغان
يېتىم ئەرۋاھنى ئەسلىتىدۇ مۇڭلۇق ئۇچقان سايى شامالىرى
يىرتىلغان تارىخ ۋاراقلىرى، تۆكۈلگەن ۋەدە ياپراقلىرى
ئېيتىڭلار سىلەر ئۇچىسىلەر كىملەرنىڭ شادلىقى ئۈچۈن؟
قۇرۇق گەپنىڭ جېۋەك مۇشۇكلىرى، پانۇس قەغىزىدە
تىرناقنىڭ ئىزى
يورۇپ تۇرغان قانداق تەسىرات، نېمە قىلىسىلەر ئېلىپ
ئۇنى؟
مېتىئورىتنىڭ يۈتكەن نۇرى بىلەن گىرىم قىلسا قىش هارغىنلىقى.

قونار گۈل دەپ قەبرىستانىنىڭ تېرىلگەن كېپىنەكلىرى
ئۆڭكۈر تاشلىرىغا سۈنسا ئۇرۇلۇپ —
پال ئۆيىنىڭ ئويۇقلىرىدىكى پارقىراق ئەينەكلەر
تۇنجى گۈلخان ئەلەڭگىسى بەردى هارارەت.

10

دېڭىز تامام ئۇنتۇپ كەتتى ناخشىسىنى، ئېھتىمال،
ئىزدەپ ئۇنى يىراقلىدى قاردەك يارقىن دولقۇنلار.
ئەپسانىۋى بىر شەھەرنىڭ خىلۋىتىگە چۆكۈشەر،
چىملىق ئارا كۆيۈپ تۇرغان كۆزدەك ئالتۇن بېلىقلار.
سوراپ باققىن، شاۋقۇنلارغا ئىكەك سالغان كىم ئىكەن
قۇم باغرىدا تارلار چېكىپ، ئەسلەر غايىب نىكاهنى

بارماقلارنىڭ خىسلىتىدىن كۆيەر بۇلبۇل پەيلىرى
تەن ماگمىسى لەيلەتمەكتە چۆكۈپ كەتكەن نىگاھنى
ساكيامۇنى، روجەكلىرىڭ تاشلاپ كەتتى نېمىشقا
كۆرمەكتىسەن قەترە سۇنىڭ سىرغىشىدىن داغلارنى
داغلار سېنى بېشارەتنىڭ سايىسىگە چىللىدى
كۆرمەي قالدى ئاسىلىقىڭ چېچەك ئاچقان باغلارنى.
بىر زەررە نۇر ئىزھار قىلار دېگىز ئارا مەۋجىنى
ۋەھىي پۈتكەن ۋاراقلىرىڭ يەلكەن بولدى ياشلارغا
قىرغاقتا بىز
روھىمىزغا يول ئالمىدۇق تېخىچە
پەرھىزلەرنى قويماقچىمىز بىراق، ئاشۇ قاشلارغا.

1991 - يىلى، ئۈرۈمچى

چۇقان بەزمىسىدىن قايتتى بىر دەريا

بۇ يەردە دەريانىڭ ئۆرىدەشلىرى
ئۆلگەنلەر نامىغا سۇنۇلغان قوللار،
بۇ يەردە دالانىڭ لۆمۈلدەشلىرى
پەلەككە يۈزلىنىپ، يىقىلغان يوللار.

بۇ يەردە كۆزنەكلەر بىر جاھاننەما
تەڭرى ھەم بەندىنىڭ مەيلىگە تۇتاش،
بۇ يەردە كوۋۇكلار پەرۋازنىڭ ئۆيى،
ھارغىن خىياللارنىڭ قۇيمىسىدۇر تاش.

قاقماستىن كۈللەرنىڭ توزانلىرىنى،
قورغان سايىسىدە يېتىپتۇ ناخشا.
دات باسقان مىشەكنىڭ غەيۇر ساداسى
خارابە كۆكسىدە ئوينار كەڭتاشا.

خۇمار تۇتۇنىگە چۆمۈلگەن دالا،
ياتىدۇ تەقدىرنىڭ مەشئۇم تېگىدەك.
چىغىر يول گويا بىر قامچىنىڭ ئىزى،
دالا گۆدەكلىكىنىڭ بىھوش تېنىدەك.

سارغايغاز ئوتلاقنىڭ تىمتاس قوينىدىن،
ئاتلارنىڭ كىشنىشى كېلىدۇ ئۇچۇپ.
چىرىمەس جانلىرى، ئۇزىغانلارنىڭ
سەندەل ئۈستىدىكى قىزىل ئۇچقۇندەك
زېرىقنىڭ شېخىغا قونىدۇ ئوقچۇپ.

دەريا، سەن ئاقسەن ئىزدەپ نېمىنى
يول بويى جىگەررەڭ زېرىق ئۇنچىسى
تۆكۈلەر نەرەڭگە ھىجران كۈيىدەك
شاۋقۇنىڭ ئۇزۇلمەس بىر ئەكس سادا
ئۇنتۇلغان شېھىتنىڭ سەركە ئۇنىدەك.

قارا، توقايلاردا ئۇششۇگەن ياپراق
تۆكۈلدى يۇلتۇزلار ئىسمىنى يادلاپ.
شاخلارنىڭ تىنىقلار ئارا جەۋلانى،
پەسىللەر دەۋرىنى تۇرىدۇ ئاقلاپ.

ئەي، ئورمان، توپانغا ھامىلدار ئانا
باغرىڭدا دەريالار ئاقىدۇ ئەگىپ.
چۇقان بەزمىسىدىن قايتتى بىر دەريا
بېلىقنىڭ جۇلالىق چۈشىدىن سەگىپ.

1991 - يىلى، غۇلجا

قارا بۇرغۇن

چاناقلىرىمدىن
خەيرلەشتى زامان قۇشلىرى
يېيىپ ئاۋاز رەستىسىنى قاناتلىرىدىن.
كېتىپ بارار سۇنىڭ يىلتىزى
خىيال تۇپرىقى قۇچقان زۇلمەكتە.

ئوتتا كۆيلەۋاتقان شامال
بەڭگۈش نۇر مەركىزىدىكى بىر دەھرىنىڭ دۇئاسى
ئۇرتىنىش دېگەن بۇ تەقدىرنىڭ ئىسمى
شامال ئەسلىرىدىكى دېڭىز چېچەكلىرىگە قوندى
شەبنەم بولۇپ.
قانات ئۇستۇرىسى
قىرقىپ تەلمۇرۇش دۆڭلىرىدىكى قاراقاتنىڭ
خۇنرەڭ مېۋىلىرىنى
جەھەننەم تۆڭلۈكلىرىدىن چۈشۈردى
كەبىرە گۇناھ ئەھلىنىڭ نېسۋىسى قىلىپ.

قىرتاق تەم
مەيخانا تاملىرىدىكى شەھۋانە سۇرەت.

گىياھلار ياپرىقى
دەريا ھەققىدە چۆچەك
بېلىقلار ھەققىدە چۆچەك
ھەسەن - ھۈسەن، ناخشا، كۈنلۈك —
چىغىر يول ھەققىدە چۆچەك
شامال ئەسلىرى
تاملىرى غۇلىغان ئەسكى خەزىنە
قويدى يوقىتىپ
ئۆتمۈش دېگەن چىپار قانات ناۋا كەشنى.

دەھرىنىڭ دۈئاسى شۇنداق مۇزىكا
قۇم تېكستلىرى
نوتا بۇرجەكلىرىدە ياسايدۇ دولقۇن
قۇرغاق تاڭنى مىنگەشتۇرگەن توۋىنامە
داملىتار سايە ئاتلىق ئىككىنچى ئۈسسۈلۈقىنى
شەھەر ئاسمىنىدا ئېغىر تۇمانەك.

توۋىنامە تۇلۇمەك نەرسە
بەندىنىڭ يادنامىسى ئۇ، بۇ ئېنىق،
مىنىپ ئۆتسەڭ بولىدۇ،
ھايات دېگەن قارا دېڭىزدىن.
ئادەم تەڭرىنىڭ ھىدىغا بۆلۈنگەن بوۋاق
چاڭقىساق قانىمىز دەۋر قېنىدىن
ئاڭلىساق
تەڭرىمۇ چاڭقارمىش پات - پات

قانارمىش ئادەمنىڭ بوۋاقلىقىدىن،
دوزاخ ۋە جەننەتنىڭ قاينىق جېكىدىن.

جەننەت
تۇلۇم قارىندىكى تۇز جەۋھىرى
جەۋھەردە يېشىل بىر دەرەخ يىلتىزى
دەرەختە چاقنايدۇ ئارمان مېۋىسى
چىرىگەن تەنلەرنىڭ
جان دېگەن سەييارە يورۇق يۇلتۇزى.

ئەي، تۇز
تۇلۇمنىڭ ئىچىدە قالسۇن جەۋھىرىڭ
ئاۋاز رەستىسىدە زىلال ئېقىنىنىڭ
يىلتىزدەك كۈچ بىلەن ماڭسۇن تىۋىشسىز.

ئۇچماقتا ھەممە
تىپتىنچ داشقالدۇر كۆرگەنلىرىمىز
تاش
يامغۇر تامچىسى
چاقماق
قىلىچ شەكىللىك ئوت چاڭگا
شامال ئايال كىيگەن كەرەشمە كۆڭلەك
بېشارەتنىڭ رەڭدار تۇغلىرى.

شۇنداق بىر زۇۋان
دەھرى ئۇيقۇسىدىن كۆكلىگەن توزۇشلىرى:
جەننەت قاچان يالىڭاچلايدۇ ئۆزىنى
مونافتەك كىيىنگەن قەبرى پاھىشە؟

1991 - يىلى، غۇلجا

ئېتىز

ئەزەلدىنلا ئۆز نېسىۋەمسەن
نازاكەتكە بىر تىلىكى
ئەينەكتىكى سۈزۈك جىمجىتلىقنىڭ
ناشۇدلۇقتەك مازغىپىدا ئىزھارسەن
توۋلايسەن گېئومېتىرىك شەكلىڭ بىلەن
ساقىنىڭ مەڭگۈلۈكتەك ئىسمىنى
كۆيمەكتە
«ھە» دېگەن جاۋاب
ئۆرتەپ گاسلىقنىڭ چېچەكلىرىنى.

ھەئە، جىمجىتلىقنىڭ
غايىپلىقنىڭ يوچۇن دېڭىزى
دىن يەلكەنلىرى
ئۇسسۇل ئوينار پۈشتەك كۆيىگە.

شاراب، سەن شاراب
ئەزەلدىنلا ئۆز نېسىۋەمسەن
پەقەت ماڭىلا بىر خىلۋەتتە —
كۆپ سۈلكەتتە سۆزلەيسەن.

ئىچىمەن
گۈلخان ھەققىدىكى بىر رىۋايەتنى
يادلاپ تۇرۇپ ئىچىمدە.
مەست ئېتىزغا لەۋ ئالقانلىرىم
چاچتى باتىنمىنىڭ ئۇرۇقلىرىنى.
كىم شارابنى ئېتىز دەپ بىلگەن
ئېتىزدۇر شاراب.
سۇنار داتلاشقان ئېتىقادنىڭ چوماقلىرى
ئۇندۇرسەم تەڭرىنىڭ ئارخىپلىرىنى
ئاسىيلىق باغلىرىغا ئۇچۇپ چۈشكەن سەييارىلەر
ئوخشايسىلەر
ماغدۇرسىزلانغان مۇشتلارغا
پارقىراقلىقتىكى ياۋا چۆپلەرگە.

سەييارە ئىزى
ئاتەش تارلارنى
چېرتىپ، يورۇتالايدۇ قېنى كىم
گۈناھ كېسەكلىرىدىن پۈتكەن قارا قەلئەسىنى؟
قېنى كىم،
بەزمە ئۆجمىدىكى پەرىشتىنىڭ خۇش پۇراق تەرلىرى
بىلەن
يۇيۇپ پاكلىيالايدۇ كېسەكلىرىنى؟
قېنى، كىم
قىلالايدۇ ئىبادىتىنى
يېڭى بىر گىياھنىڭ يوپۇرمىقىدا؟

قېنى، كىم. . . ؟
قان تېرىپ ئالالامسەن ئېتىزدىن قۇياش
ئېتىز تومۇرىغا يۇگۈرسە قېنىڭ
ئېتىز سەندەك يىغلارمۇ چوقۇم
يوقىتارمۇ ساپلىقىنى
ياش يۇلتۇزىنى قۇچقان شۇ ئېتىز؟
قان لەھەتلىرىگە كۆمسەڭ ئېتىزلارنى
ئوت ئالارمۇ ياۋۇزلۇق ياغلىق قاپاقتەك
نېمىدەپ توڭلىشار ئادەملەر شۇ چاغ؟
ئۇنتۇلۇشنىڭ يىراق توقايلىقىدا تېنەپ يۈرگەن
قان كۆمۈۋەتكەن بىر زەررە نۇر
چاقىدۇ روھلارنى ئۇششۇك ھەربىدەك.

ياۋۇزلۇق
بىز توڭلىغان ئاخىرقى ناخشا
ئىبادەتخانا تاملىرىدا يۈرەر ئۆمىلەپ
ئاقارغان بىر دۇنياغا ھامىلدار چوقۇم
تاملارغا ئۇيۇغان قىپقىزىل قانلار.

شۇڭغۇپ كىردى ئېتىزغا
كىتاب جاڭگىلىنىڭ بىر كەسلەنچۇكى
باشلاپ كەلدى كۆيۈكنىڭ ھىدى
قۇياش ئۆرلىشىدىن قالغان سادانى
ئاتەشپەرەس بىر سۇ تامچىسى
ئوينىتار ئۆزىدە قانىنىڭ رەڭگىنى.

شاراب

ئەزەلدىنلا ئۆز نېسىۋەمسەن
ئالىمەن رەسۇللۇق بۇرچۇمنى سەندىن
سېخىيسەن
جاۋابخور سۈيۈق ئېتىزسەن.
تېرىيمەن ساڭا بالىلىقىمنى
تېرىيمەن غۇبارسىز ساددىلىقىمنى
ياۋا گىياھنىڭ ياپراقلىرىدىن
پۈتىدۇ يېڭىچە مۇقەددەس كىتاب.

شەپەق بولۇپ تېرىلدى ئەنە
تاشلار جاۋغىيىدا ئۇيۇغان خىتاب
بوزرەڭ بولۇپ كەتتى كېچە تاملىرى
گىپنوز كۆزۈمنىڭ نوغۇچسىمان نۇرىدا
كۆيگەن تاشلار ھاكقا ئايلىنىپ.

شەپەق دولقۇنى
كۆزۈم بېلىقلىرىنى ئوينىتىپ
ئاپىرار تورسىز
قارماقسىز بېلىقچىنىڭ ئالدىغا
قارا ھەر ئىككىمىز بېلىقچى
تۇغلار كۆكسىدە
باشقىچە ئوردىنلار قالىدۇ چاقناپ.

جىق نەرسە ئۇ بىر دېگەن
ياق

چەكسىزلىكتىن پەقەت بىرسى بار
ئىزدەيمىز
تىرىلىشنىڭ قۇتلۇق دەملىرىنى
ئىشكنى ئاچ
قېنى ئۇ؟
كۆردۇق رەڭدار ئوتلارنى
كىيىم ئۇ بىراۋ قالدۇرۇپ كەتكەن
كىيىملەر يەنە
كۇن تىك بولغاندا.
تېرىيمەن
تېرىشنى.

1991 - يىلى، ئۈرۈمچى

توزانلارغا ئايلانغان بىر سۆز

چاقىرماقتا بىر ۋەھىي
يېلىنجىغان شەبنەم ئىچىدە
خورسىنىقنىڭ پاتقاقلىرى يىراقتىن
سۈمۈرمەكتە ئىسلىرىمنى ئۆزىگە.

تار ئۈزۈلگەن شۇ بىر دەقىقە
ئۈچۈپ كەتتى
ئەڭ ئاخىرقى پۈركەنجىسى ھىجراننىڭ
چىراغ ئاستىدىكى سارغۇچ مۆھلەتنى
كىيىپ ئۈچىسىغا زامانىنىڭ ھۆسنى
مۇزلىغان رەستىدىن ئۆتتى پەم بىلەن
رېتىملار
تەڭرىنىڭ جىسمىدىن ساقىغان قەترە
قەترىلەرنىڭ ھالرەڭ ئۆچۈشى
كۆرسەتەر شامانىنىڭ ئۆيىدىن قاچقان
بىر تۇتام ئوتتىكى مۇزنىڭ قەلبىنى.

مۇز ھەيكەل
ئېرىش ناۋاسىغا چالدى نەينى
يان - يېنىدا ئىشكىلەرنىڭ
يۈمشاق بىر ئىمادىن پۈتكەن كىرئالغۇ

يۈدى مۇھەببەتنىڭ كىرلىكلىرىنى.

پاتقاق
ھارامنىڭ قېنىدىن پۈتكەن ئەي قەلئە
قاندىمۇ خۇمارىڭ ئىسىمدىن مېنىڭ؟
ئۆزىنى پارچىلاپ كۈللى جاھانغا
يوقالدى بىر جۈلا باغرىڭدا سېنىڭ.

توزاڭلارغا ئايلانغان بىر سۆز
تىندۇرار سەنئەتنىڭ قەبرىستانىنى
ھىلال ئاينىڭ يېپىشقاق نۇرى
يىلتىز تارتىپ ئايلىنىشىنىڭ يېشىغا
ئېچىلدى ياقۇت رەڭ يىغلاڭغۇ چېچەك.

ئوخشاش بىر گەپ
ئۈزۈلۈش، چىگىلىش، توزۇش دېگەنلەر
قۇياشنى مەن ئۈنتۇشتىن بۇرۇن
قۇياش مېنى تەرك ئەتتى بازاردىن
يېگەن بولاي بىر تال گۈرۈچنى
گۈرۈچمۇ مېنى ھەم ئەيلىدى ئۇزۇق.

چېچەك...
سەن نۇرغۇن كۈندۈزنىڭ لېۋىگە سۈرۈخ
مۇزلىغان شورلۇق بىرتەبەسسۇم چېچەك.
ئادەم
سەن رەسسام

تېنىڭگە كۆچۈرگەن ئۇنى سەن قاچان
بەرگىدە قانلىرىڭ ئاقىدۇ ھامان.

1991 -يىلى، ئۈرۈمچى

كەل، مەن بۇ يەردە

سەن ئۇچۇن ئۆتتۈم مەن قومۇش كۆزىدىن
قانىتىڭ ئاستىدا قىل مېنى ھىمات.
ئۆتكەندە لاۋۇلداپ زەررەڭ يالقۇنۇم،
تىرىلىش گىردابى تاپىدۇ نىجات.

كۆشكىڭ يوقالسا ئۆزىنى ئۇنتۇپ،
ئاۋازىم يول باشلار قۇشۇڭ شەكلىدە.
قېنىم بىر ساماغا ئاقىدۇ ئۇنسىز،
ئۇيقۇچان مۇشۇكتەك ئۇقۇم تەكتىدە.

كېچىگە تىقىلغان كۆزنىڭ رەڭگىدىن
كۆرۈنەر ئەزرائىل قۇرغان ئايروپورت.
چېچىلىپ ئۇرغاندا مەستلىكىمگە باش،
قىبلىگە تۆتىشىپ يالقۇنجايدۇ ئوت.

تاشلارنىڭ ئۇنىدىن سىقىلغان دەڭدە،
خوشلاشقان سايەمدىن ياسىلار شامدان.
بۇزغۇنلار لەرزىگە چىگەر قوڭغۇراق،
ئاھ، تۇنجى ئەھدىدە تۇغۇلغان كارۋان.

1992 - يىلى، ئۈرۈمچى

كېچە ئەينىكى

شۇ كېچە مەن ئۇچۇن ئاپئاق بىر بۇلۇت،
يامغۇرى يولۇمدا كۆرۈنەر چاقناپ.
ئىستېلا لېۋىگە كېتىمەن سىڭىپ،
ئۆرتەنگەن نەرگىسنىڭ گۈلىدەك ياشناپ.

بەختىنىڭ «ئەجەم» دەك يىغلاڭغۇ كۆزى،
كەتتىكىن ئىزىمنى قەيەرگە باشلاپ.
ياتلاشقان ھۇۋلىشىم بولۇپ قارچۇغا،
قويۇپتۇ كۈل رەڭ بىر سەھەرگە تاشلاپ.

ھاۋانىڭ شىرنىسى تۆكسۈن مەن تامان،
كەپتىرىم
كۆكتىكى پىنھان سىرىڭنى.
ئالەمنىڭ مەھشىرىَ بىلسۇن بىر لىباس،
تۇمانىنىڭ چۈشىدە كۆرسەت قېنىڭنى.

يەنمۇ ئەۋجىسۇن دېڭىزىم رەققاس،
قىيانى شۇرلاپ ئۇزات سەلكىنىم.
سىڭىشكەن تۇز كەبى ئۇنتۇلار بارى،
ئاختۇرۇپ ئۆزىنى ئۆزسە يەلكىنىم.

كەپتىرىم

بۇ كېچە بەرگىن ئاق بۇلۇت
جۇدالىق ئوتىغا ئۆندۈرەي ئانار.
گۈگۈمنىڭ مەستۈرە شەبنىمى ئۆچۈن،
يېزىقىم چۆل ئارا ئەيلىسۇن شىكار.

1992 - يىلى، ئۈرۈمچى

بۇگۈنگە يېقىن

ئالدىمدا سۈزۈلۈپ بارماقتا ئاسمان،
ئۆلۈكنىڭ ئاداققى قىمىرلىشىدەك.
جىمجىتلىق رەيھىنى چاچىدۇ ئەتىر،
باھارنى چۈشىگەن ئاينىڭ قىشىدەك.

پاتمىدى شۇنچە زىچ سۈچۈلغان نىدا،
قېشىدا سۇ يالاپ ئۆتكەن شېغىلنىڭ.
قەقنۇس سايىسى ئۆتتى لەپىلدەپ،
ئەرشتەك پايانسىز كەينىدە تىلنىڭ.

ئۈيقۇنىڭ قولۇنقى چىرىگەن كۆلدە،
يۇلتۇزلار چېچىكى بېرىشەر نېمە؟
غازاڭلار
زامانىنىڭ زىنىقى بولمىش،
قارا سۇ بېتىدىن سۈزۈشەر نېمە؟

كەتكىنىم ئېسىمدىن چىقتىكىن قاچان؟
زۆھەلنى ياقىلاپ بارىمەن يەنە.
ئىسرىقىم تۇتۇنى يۆگىشىپ ماڭا،
ھېكمىتىم ۋەسلىگە بولىدۇ سەمە.

چىللايدۇ باغرىغا پەسىللىرىنى،
ئۆرۈلگەن قەدەھنىڭ ئىلكىدە ئاسمان.
تۆكۈلگەن شارابنىڭ ساقىغان ئىزى،
تومۇرغا ئايلاندى بوشلۇقتا شۇئان.

ھاياتتا سەزگىنىم پەقەت بىر نەپەس،
نەپەستە ئالەمنىڭ خۇش پۇراق ھىدى.
قايتىشىم قايتىشقا ئوخشىماس بەلكىم،
ئۆچۈپتۇ قوغلانغان بەندىنىڭ ئىزى.

1992 - يىلى، ئۈرۈمچى

قايسم بۇلاق

ئالۋۇنلار كۆيىدىن تامچىغان بۇلاق،
ئېقىشىڭ تەڭرىنىڭ ھۆكمىگە تىمسال.
زاھىدلار سۈيۈڭدە ئۆتتى پاكلىنىپ،
ھۆسنۈڭدە شۇبرلاش كۆرۈنەر غىل - پال.

خىلۋەتتە ئەكسىڭنى سىزىپ پەلەككە،
چالىسەن ئايدىڭنىڭ قوڭغۇرقىنى.
سەن توقاي باغرىدا كەزگەن پەرىشتە،
پەرلىرىڭ كۆزۈمدە
يايغىنا قېنى.

ئايان قىل سىرىڭنىڭ بۇرچىنى بىردەم،
يىللارنىڭ ھالقىسى كۆرۈنسۇن چاقناپ.
يامغۇرنىڭ روھىدا قاتاي مۇز بولۇپ،
ئېلىشسۇن تىلسىملار رىتمى يادلاپ.

لەھزىلەر
كىرىچى تارتىلغان ئوقيا
ئوخچۇسام تەكتىڭگە ئولتۇرار سايەم.

سەن بىلەن ئاقىمەن جىلغىلار تامان،
شەكىللەر گۈلىگە كېتىمەن بىغەم.

1992 - يىلى، ئۈرۈمچى

قايتىش

ئۆچمەكتە قەدىمىي كۆۋرۈك ئاستىدا،
ئالماستەك كۆرۈنگەن شەھەر شاۋقۇنى.
زىلزىلە قالدۇردى گۈگۈم تەختىگە،
سۆيگۈنىڭ يالتىراپ كۆيگەن ئاققۇنى.

تىپتىنچ سۇلاردىن كۆرسىتىپ ئاتەش،
لەۋلەردە يېلىنجار ئۆپۈكنىڭ ئىزى.
شامالنىڭ خۇيىغا ئايلىنىپ تاڭدا،
چېكىدۇ ئىشىكنى ئاللاقچى سۆزى.

گۈلخاندەك كۆرۈنسە كەكلىكنىڭ ئۇنى،
ئانامغا خوش دېمەي كەتتىم مەن يىراق.
ئالدىمدا بىر دەريا
ئورمانغا تۇتاش،
ساھىلدا ئوقيالار تۇرۇپتۇ سانجاق.

سىمابتەك قەلبىمدە ئويغىتىپ غەليان،
دالادا نىشانسىز چاپىدۇ قۇيۇن.
دېمەكتە پەلەككە سورۇلۇپ تۇپراق:
ئوت قانىنىڭ جىسمىمدىن تۇغۇلغان بۇرۇن.

ئۇيۇقلار چېھرىنى سۈزۈلدۈر، ئەزان،
قانىنىڭ تۇغۇمىنى كۆرەي كۈندۈزدە.
راكېتا مۇنارى كۆرۈندى غىل - پال،
يۇلغۇنلار شاخلىرى تەۋرىگەن كۆزدە.

تۈرمەن سۈكۈتتە چىلىنىپ قانغا،
يول يولنى بوغۇزلاپ يانقان ئۆتەڭدە.
ئېدىرلار شۇناپتا سەرخۇش بىر دېڭىز،
چايقالسا كۆرۈنەر زەيتۇن رەڭگىدە.

1992 - يىلى، ئۈرۈمچى

تۆز قەسىدىسى

1

باشقىچە كۆيلەيدۇ ئالۇۋن مەپىسى،
شاخلاردا تۇنىگەن قانداق بىر ئانار؟
كېلىپلا يوقالدى سىياھ پەنجىسى،
پەنجىلەر كۆكىدىن يوپۇرماق ياغار.
تۇغۇلدۇم خىيابان قۇشنىڭ رەڭگىدە،
شاخلارنىڭ ئەۋجىدىن يۇكسىلەر ئاسمان.
چۆكۈپ يەر يوپۇرماق قاينىمى ئىچرە،
قۇتۇرغان ئوت كەبى ئۇزىدۇ ھەريان.

بىلسەڭلار باغلاردىن باشلىنار يولۇم،
قېنىمغا ئىبادەت ئەيلىدىم ھەريان.
يوقالغان چاقماقنىڭ ئېغىر تېشىدا،
ئاھ! مېنىڭ جىملىقىم قىلىپتۇ جەۋلان.
توزۇتسام ئۆيۇمنىڭ كېسەكلىرىنى،
ئۆيلىرىم ئىزدىدى
تۇرۇشتى يوقلاپ.
ئېسىمدە، «خوش» دېدىم ئاداققى بىر رەت،
يەنىلا شۇ يەرگە كەلدىم دۇدۇقلاپ.

2

هەي، قېنىم تەرتىپلىك قۇشلار سەپىرى،
قانىتىڭ مەۋجىدە يالتىرار ساباھ.
چاقنىسا دېڭىزنىڭ قولىدا سەدەپ،
قىلدىكمۇ ئۇنى سەن تەۋرەڭگۈ نىشان.
كۆرۈنۈپ كۆزۈڭگە شۇنچە دىلرابا؟

سەدەپ!
تۇز ئارا چايقىلىپ سۈزۈلگەن ئالقان.
قەيەرگە كۆچتىكىن بەزمىسى كۈزنىڭ،
ئاقىرىپ كۆرۈنەر شۇ تاپتا جاھان.
ئاق!
ھاۋارەڭ يامرىغان بابىل مۇنارى.
ئاقنىڭ قىيامىغا چىقتىم يامىشىپ،
تەجەللى بولماقتا سۆيگۈم تۇمارى.

نېمە دەيمەن جەۋھەر رەڭگىنى؟
نېمە دەيمەن سەدەپ رەڭگىنى؟
نېمە دەيمەن تۇزنىڭ رەڭگىنى؟
ئاق؟
نېمە دەيمەن ئاقنىڭ رەڭگىنى؟

دېڭىزدا خارامۇش ئۇزگەن ئاق يەلكەن
يىراقتا ئەپكەتتى تۇزنىڭ رەڭگىنى.
ساھىلدىن كۆرۈنگەن ئاتەش ئۇپۇق،

ئاق قىلىپ تاۋلىدى تەنىنىڭ بەرگىنى.

3

نۇرلارنى سۈمۈرگەن يامبۇنىڭ چەرخى،
ئۆچمەكتە تۇندىكى تويىنىڭ ئەۋجىدە.
كۈي ئۆرلەپ بىر يۈتۈم تۇزنىڭ تەپتىدىن،
ئوتلارغا سىڭمەكتە زېمىندا زېدە.
تەقدىرنىڭ تىترەڭگۈ تارىنى بويلاپ،
تۇزلارنىڭ قۇيۇنى باردۇ ئاققا.
ئاي نۇرى قىراۋغا ئايلىنىپ تاڭدا،
چېچەكنى چىللايدۇ يېپىشىپ شاخقا.

ئەي، دەرەخ پەسىللەر دەۋرىگەن دەمدە،
بىر ئوچۇم ئاق تۇزنى سورۇدۇڭ كۆككە.
قاناتلار پەرۋازى تۇزلار ھىدىدىن،
يېتىدۇ كۈچلىنىپ ساماۋى چەككە.

قېنى، تۇز ئايان قىل ئەرشىڭ پايانى،
رىشتىنىڭ نېگىزى باشلايدۇ قايان؟
لەززەتنىڭ يېلىنجاپ تۇرغان قاق چۈشى،
ۋەزنىمنى كۆرسەتەر ئاچچىق تۇزسىمان.
كۆزلەرنىڭ شىرنىگە يىغىلغان دەرەخ،
سۈخەنساز ۋەزنىمنى قىلماقتا كۆزنەك.
مەڭگۈگە ئوت ئالغان يۈمران لالىنى،
قۇچماقتا توك بىلەن تويۇنغان چۆنەك.

4

ئۇيقۇچان تېنىمگە تۆكۈلۈپ ژولقان،
ھۇجەيرەم سانىدا ئېچىلار روجەك.
سۈكۈنات شەكلىدە ئوقچۇدۇم زىنھار،
بەھرىمدىن چۆللەردە ئېچىلار چېچەك.
لەھزىدە ئەسلىمدىن غايىبمەن —
ياتمەن،
قىشالىق قەبرىگاھ بەزمىگاھ ماڭا.
قەسەملەر تىغىدا چاپچىغان ئاتمەن،
ئۇنتۇلغان قەتىرە تۇز نەزمىگاھ ماڭا.
ژەھدەتتە ئۆزۈمنى ئەيلىدىم تەقسىم،
ئېيتىدۇ سىرىنى ماڭا ھەر نېمە.
ھايانقا ھامىلدار قەتلىگاھ ئىچرە،
ئەي، كەپسىز يېزىقلار ئۆڭىسەن نېمە؟

1992 - يىلى، ئۈرۈمچى

شاخ

بىر بۇلاقنىڭ ۋەسلىنى كۆزلەپ،
تەرك ئەتتىڭ قونغان شېخىڭنى.
ئورمانلارغا غەرق ئەتتى كىم،
چوغلۇق كەبى ئاتەش چېغىڭنى؟

شاختىن يەنە تۆكۈلدى ياپراق،
قالدى شاخمۇ يېگانە كۆيلەپ.
ئايلانماقتا دەريا‌غا شامال،
شاخنى بۇلۇت ئەۋجىگە سۆيلەپ.

قىلالامسەن ماڭا سەن بايان،
قايان كەتتىڭ قۇش ۋە يوپۇرماق؟
شاخلار قىلىپ يىلنى پايانداز،
پىراقلارغا چەكمەكتە زىناق.

1992 - يىلى، ئۈرۈمچى

«كروران گۈزىلى» گە

قەدىمكى «كروران گۈزىلى» جەسىدىنىڭ ياپونىيىدە
كۆرگەزمە قىلىنغانلىقى مۇناسىۋىتى بىلەن

ئۇزاق قىسمەتلىرىڭ قۇم ئاستىدىن ئاسمانغا ياماشتى،
چېچىڭ سۇمبۇللىرى قۇش سايرىغان ئورمانغا ياماشتى.

نازاكەت شەبنىمىڭ يىللار شېخىدا پارقىراپ كۈلدى،
ۋىسال چاقماقلىرىڭنىڭ شولىسى ھىجرانغا ياماشتى.

ۋۇجۇدۇڭ جىملىقى باقي ھاياتنىڭ نەغمىسى گويا،
تومۇرلار بىزدىكى دولقۇنلىغان ساپ قانغا ياماشتى.

گۈزەللىك تاجىنىڭ زەر جىلۋىسى ئۆچكەنمۇ تارىختا،
رەزىللىك تۈلكىسىنىڭ پەنجىسى قاپقانغا ياماشتى.

نىگاھىڭ يۈلتۈزى خىلۋەت روجەكتىن خۇش كۈلۈپ باقتى،
ئەسرلەر ئالۋۇنىغا مىنگىشىپ بۇ جانغا ياماشتى.

ئۆتۈپ تار رەستىلەردىن بارىسەن دىللارغا مېھمانغا،
ئۇنۇڭنىڭ ساز، تونۇش زىل تارىسى ئىمانغا ياماشتى.

تېنىگەن روھ

رەستە تولا شەھەردە، لېكىن
ئېلىپ بارالماس سۈزۈك شەھەرگە.
قوشنىلار ئۆيلىرى ئاجايىپ يېقىن،
تونۇمايدۇ بىر - بىرىنى
دەردلەر تەنھا، ئوخشاش مەھشەرگە

سانجاق - سانجاق بىنالار
تاش ئورماندەك شاۋقۇنسىز
مۇزلاپ كەتكەن ئادەملەر قەلبى
ئاقار ھاۋالاردا دولقۇنسىز
قۇشلار تىنىپ قالغان سۈرەتلەردە
دەرەخلەر چۈش بولۇپ ئوينار تۇنلەردە
قىزلارچۇ، قىزلار
ماڭار سېغىز چاينا‌پ
كۆلۈپلارغا
يالماپ يۇتار ئالدىراشلىق
سەبىيلىكنى، شېئىرنى
گېزىت ئوقۇيدۇ ئەپەندىلەر
چاي دەملىشىپ ئىشخانىلاردا
كىيىپ ئالپازىغا كىيىرىنى

شائىرلار ھارغىن
نۇقۇپ قويۇپ ئۇلارنى
يىراقلارغا ئاقار شېئىرلار
جۇدەپ كەتكەن بىمار كۆچەتلەر
شۇرغانغا تۇتۇپ قەددىنى
يالغۇزغىنا تۇرۇپ شۇرلار
يېنىدىلا
تاش ھەيكىلى ئارسلاننىڭ
ھۇۋلاشلار نەدە؟
ھۇۋلاشلار
تۇنەكلەردە
غۇزمەك - غۇزمەك پانۇسلاردا
مۇنچىلاردا
ئەۋرەز كۆيلىمەكتە، ئادەملەر قورقاق
شامال ئاقماقتا، ئىشكلەر تاقاق.

1998 - يىلى، ئۇرۇمچى

رەستە

بوران — ئاشكارىلانغان ساماۋى رەستە. زېمىن ئۈستىدىكى ئىز-لار ۋە چاتقاللار توزان شاۋقۇنلىرى ئىچىدە پەلەككە يۈكسىلىدۇ.

پەلەكنىڭ ئۇلۇغلۇقى ئۇنىڭ ئېگىزلىكىدە ئەمەس، ھەممە نەر-سىنى سىغدۇرۇپ كېتەلىگەنلىكىدە. بەزىدە پەلەكتىنمۇ ئېگىز نەرسە-لەرنى كۆرۈپ قالىمىز. ھاۋادىكى قۇشلارنىڭ پەس ئاۋازى، چاقماق، زېمىنغا سىڭىپ كەتكەن يامغۇرنىڭ ئەرۋاھى، بوران تەرىپىدىن سو-رۇلغان ئاياغ ئىزلىرى — مانا بۇ قىسمەتنىڭ رەڭگارەڭ ھالقىلىرى.

ناخشىلار ئېگىزلىكتە سۈزۈلۈپ قالغان، ئۇنىڭ ئۈستىدە ناخشە-لارنىڭ پەرۋازى، يىراقلارغا كەتكەن. قوڭغۇراق جىرىڭلىشىدەك جىلۋىلەر ئىچىدە زېمىنغا قاراپ ئاققان ئىلاھى جۈلا، قەدەم تەۋرىشى.

. .

بوران — رەستە. ئىزلار بۇ رەستىدىن پەلەككە ئۆتىدۇ. قاراس-لىغان ئاۋازلار رەستىلەرنى قاپلىغان. يولۇچىلار ئۆز يولىدا كېتىپ بارغان.

ئەتراپ رەستە، ھەممە يەرگە بارغىلى بولىدۇ.

1993 - يىلى، ئۈرۈمچى

تۇغۇلغان كۈن

قارەك يۈمشاق ئاپئاق كېچىنى
سايەڭمىكىن دېدىم، ئالداندىم
ئۈنۈڭ ئىزدەپ ياقتىم سەرەڭگە
گاھ ئالدىمغا، كەينىمگە ماڭدىم.
بۈگۈن سېنىڭ تۇغۇلغان كۈنۈڭ
سەن يىراقتا، مەن داغدا قالدىم.
بولسا ئەگەر لەۋلىرىڭ ئوتلۇق
شام ئورنىدا مەن ئۆزۈم ياندىم.
پۈۋلە مېنى سانجىپ قەلبىڭگە
ئۆچەي، ساڭا تېپىلسا شادلىق
يۈلتۈزۇڭمەن، ھىجراندا مېنى
ئويلاپ تۇرماي كۈلسەڭ بىر تاتلىق.

1995 ـ يىلى 12 ـ ئاينىڭ 4ـ كۈنى

ئاۋازسىز تىل

(ئايالىمغا)

ئېسىمدىكى شۇ بىر تۇپ دەرەخ،
بەك تونۇيدۇ سوغۇق كەچكۈزنى.
قاردىن يىراق تىترەپ بۇ زاۋال،
سۇ ئاستىغا چۆكمەكتە ئۇنى.

سايىسىنى تاشلاپ چۈشۈمگە
قورۇنماقتا تاشنىڭ دۈمبىسى
مۇھەببەتتىن ئۈستۈمدە چاپان
ھارارىتى قەلبىمگە نېسىپ.

چاڭچۇن دېگەن بەكمۇ يىراق جاي
بارالمايدۇ مەن تىنغان ھاۋا
ھەر ئويغانسام روجەكتە كۆزۈم
تالا قارا، ئۆيۈمۇ قارا.

ياپون تىلى ئىچىدۇ ئاستا
كۆزلەر تامان ئاققان رېڭىمنى
كىم ئۆگىنەر مېنىڭ تىلىمنى
سۈرۈشتۈرسە مەنمۇ بىر لۇغەت.

1995 - يىلى، ئۈرۈمچى

خىلۋەتتىكى يامغۇر تامچىسى

غايىب بولدۇڭ رەستىلەرنى ئۆچۈرۈپ ئۇنسىز
ئالقىنىمدا قالدىڭ ئەمدى كۆل رەڭ نۇر بولۇپ
كۆيدۈردۈم - دە، ئىسلىرىمدىن ماردىم سېنى
گۈگۈم ئارا ئەخلەتلەرگە كەتتىم تۆكۈلۈپ.

بارماقلىرىڭ يۇمشاق، شۇڭا تىرناقلىرىڭ ئوت
چاقىرماقتا قار ئاستىدا ياتقان ئاخشامنى
جىمىپ كەتتىڭ چۈشلىرىڭدە ياتسام ھالسىراپ
ئىزدىمەكتە نىگاھلىرىم چېقىلغان جامنى.

ئۇنلىمەكتە خىلۋەتتىكى يامغۇر تامچىسى
سۇ يۈزىدە بىر رەت ئايان بولدى بۇ ھايات
مەن سايەڭنى قوغلاپ يۈرۈپ ئاققان قىزىل قان
سەن دېڭىزىڭ رەڭگى بىلەن يۇرىسەن ھەيھات.

1995 - يىلى، چاڭچۇن

قىشنىڭ تەرجىمىسى

تاغ بويلاپ يىقىلغان چاقماق غوللىرى
ئاتەشلىرى قار جىلۋىسىگە ئايلانغان
شاخلار ئارا تەنها قۇشنىڭ ناخشىسى
مېھراب ئىچىدە يېنىۋاتقان شام كەبى
قېرى ئاسمان سۈمۈرىدۇ ئاپئاق جەۋھەرلەر
شېئىر يازدىم:
«ئىسمىمدۇر بەلكىم
ئېرىش بىلەن يوقالغان»
ئايلىنار شېئىرىم قەترىلەرگە
قەترىلەر سىڭىپ كېتەر كۆڭۈللەرگە
ئايلىنار بىرىپ يەنە چېچەكلەرگە

ئۇخلاپ قالغان چاقماقلارغا ئوخشار تاغ يولى.

1996 - يىلى، نەنسەن

هايات ۋە شائىر

1

بىزنى ئېلىپ ماڭار بىر كىچىك قولۇاق
دېڭىزنىڭ سۇلىرى پايانسىز ئوينىاق
كۆڭۈلده بىر سادا، ئېيتىدۇ شۇنى —
پەلەكته يۇلتۇزلار بولۇپ قوڭغۇراق.

2

يۇلتۇزلار شائىرنىڭ قەلبىگە كۆچتى
شائىرنى ياندۇرۇپ ھەم ئۆزى ئۆچتى
پەسسلەر لېۋىده ھەمىشه بىر ئوت
ئوت نېمە، ئېيتىڭلار بۇنى كىم يەشتى؟

1996 - يىلى، ئۈرۈمچى

ۋەتەن ۋە ئىمان

— ۋەتەننى كۆپ كۆيلىگەن بىر شائىرغا

ۋەتەن دەپ توۋلىدىڭ ئىمانىڭ قېنى؟
قەلەملەر تەۋرەتتىڭ، ۋىجدانىڭ قېنى؟
تاغلارنىڭ ئىشقىدا گۈلخانمەن دېدىڭ
كۆڭلۈڭ ئاسماندا چولپانىڭ قېنى؟
قەلەمنى مەشئەل دەپ مۇدۇرۇپ ئۆتتۈڭ
ئۆپكەڭمۇ يوغىناپ، يۆتىلىپ ئۆتتۈڭ.

ۋەتەنگە ئىخلاستا باقساڭ ئېڭىشىپ،
قوۋمىڭنىڭ يىلتىزى ياتار چىرمىشىپ
چاقنايدۇ مازاردا فوسفور يالقۇنى
كۆكتىكى يۇلتۇزلار بىلەن سىردىشىپ.
بۇ يەردە بۇغرا ھەم ئوغۇز ياتىدۇ،
قوقاسقا ئايلانغان يۇلتۇز ياتىدۇ.

سەپ تۇزۇپ ھەررەكدە پەسىللەر ئۆتتى
«ۋەتەن» دەپ باھادىر نەسىللەر ئۆتتى.
ئەۋلادقا پەقەتلا ۋەتەن قالىدۇ
باشلاردىن نى ئەقىل

نەقىللەر ئۆتتى.
ۋەتەن چۆچەك ئەمەس، سەجدىگاھىكۈۋر،
ۋەيا ئەرمەك ئەمەس، باشپاناھىكۈۋر.

«ۋەتەن — جانان» دېدىك، جانان تېپىلار،
ۋەتىنىك بولسىلا ھامان تېپىلار.
غۇربەتتە تېنىگەن سايا‌قلارغىمۇ،
شاھانە قەسىر ھەم ئايۋان تېپىلار.
بەزىدە ۋەتەنسىز سۈلتان بولىدۇ،
ئۆزىنىك گۆشىگە ئوتۇن بولىدۇ.

ۋەتەن ئەسقاتىدۇ ئۆلگەنلەرگىمۇ،
نەپسىنىك ئوتىدا كۆيگەنلەرگىمۇ.
ھەتتا، ئوسمىسىنى سېتىپ خوتۇنىنىك،
بىر ئۆمۈر تاماشا كۆرگەنلەرگىمۇ.
لېكىن ھاقارەتتە قالدى قەبرىسى
تالاي ئاھانەتتە قالدى نەۋرىسى.

ۋەتەن ئىمان بىلەن بىر تەن ئەمەسمۇ؟
ۋەتەن ئىمانسىزغا ماتەم ئەمەسمۇ؟

1999 - يىلى، ئۈرۈمچى

ئاق قۇشقاچ

قېچىپ دائىم ئاق قۇشقاچ،
كۈن ئالىسەن دالدىدا.
بۇگۈن ئەجەب كۆرۈندۈڭ،
دېرىزەمنىڭ ئالدىدا.

پاكىزە، ئاق پەيلىرىڭ،
بۇلغىنىپتۇ تۇماندا.
ئوماق، كىچىك كۆزلىرىڭ،
باقار، تەشۋىش گۇماندا.

چۈشەن مېنى ئاق قۇشقاچ،
ساڭا تۇزۇك مېھرىم بار.
يۇرىكىڭگە سوزۇلغان،
ھەسەن - ھۈسەن رىشتىم بار.

تاپالمىدىم سەن بىلەن،
سىر داشقۇدەك ئىمكانىنى.
قەدىرلەيمەن سېنىڭدەك،
كۆڭلى نازۇك مېھمانىنى.

1999 - يىلى، ئۈرۈمچى

شەھەردىكى باللار

يېشىل، يېشىل ئورمانلار
نەگە كەتكەندۇ؟
ئاسمان تۇتۇق، نېمە دەرد
ئاڭا يەتكەندۇ؟

ئېگىز ېنا كەينىدىن
چىققاندا قۇياش،
ئاپام بولار ئالدىراش،
دادام ئالدىراش.

ئاڭلىمايمىز پۇتۇن ياز
قۇشلار سازىنى،
كۆرەلمەيمىز پاقلاننىڭ
ئوماق نازىنى.

ئۆتۈپ گۈزەل باللىق
بولماقتا ئادا.
تونۇمدىكىن بىزلەرنى
تەبىئەت ئانا.

1999 - يىلى، ئۈرۈمچى

ھاۋا قەسىرى

مەن سېنىڭ قولۇڭنى يۆتتۈرگەن شۇدەم،
ئاھ، مېنى باشلايدۇ قايسى مۇھىتقا؛
چاقماق شولىسىغا قىلارمۇ تەرك
مىندۇرۇپ قويارمۇ كۈل رەڭ بۇلۇتقا؟
تىنماستىن ئۇرىمەن تاشلارنى تاشقا
سۇرەنلىك دېمىمدىن ئۇنسە سۈكۈنات
ئوتلار بىر دەقىقە كۆرسىتىپ جامال،
رەڭسىز بىر دەرگاھقا قاقىدۇ قانات.
كۆر، ئەنە ساھىلدا تۇرغان گىياھنى —
ياپرىقى ئىجازەت بولمىغان دۇئا.
ئۇنىڭ شۇ پۈكۈلگەن ئاجىز جىسمىنى
بىر رەتمۇ يوقلىماي كەتتى شوخ شامال
تۆگىدى پەسىلدىن كۈتكەن مۇددىئا.
ئالدىمدا بى تەھقىق كۆرسەتەر زۇمرەت
شۇنچە تېز مۇزلىغان سۈپسۈزۈك ھاۋا.
يېڭىلگەن بىر ئەلنىڭ پۇللىرىسىمان
شامالدا سورۇلغان غازاڭلار ئارا،
لاماكان يۈرىدۇ يوچۇن بىر ناۋا.

ساھىل

ئۇ ئەرشتىن شۇڭغۇغان سايە
ئىزغىرىن ئاي بىلەن يۇيۇنار ئەلۋەك.
ساھىل
ئۇ سۆزلەشكە تەمشەلگەن بىر لەۋ —
ساناقسىز ئىز بىلەن تويۇنغان گىرۋەك.
شاۋقۇنلار ئەلىمى كېلىدۇ دەۋرەپ
ۋاقىتنىڭ تامچىسى تامغاندا ئاڭا
ئەمالىق ئىچىدە قالار ئۇ مەڭدەپ
ئەۋرىشىم گىيالار قالغاندا ئاڭا.
ئاھ، ئاشۇ مۇز دەۋرى قالدۇرغان مۇزا
ئېرىيدۇ قاناتىنىڭ يەلپۇشلىرىدىن
ئاھاڭلار ئەيۋەشكە كېلىدۇ قايتا
قىيانىڭ شامالدا چالغان نەيىدىن.

2

يوپۇرماق
سەن نېچۈن تىترەيسەن ئوماق؟
بىلگىنىڭ قايسى سىر، قايسى بىر بۇلاق؟
تىترەڭگۇ سايەڭنى ئېپكەتتى شامال
كېزىدۇ باغرىڭدا قانداق ئىشتىياق؟
ۋۇجۇدۇڭ ياپيېشىل بالقىغان يۇلتۇز
سازلارنىڭ ئەۋجىدە كەتتىڭ سەن يىراق.
ئاداققى كۆيۈڭدە يانغان گۈلخانىنىڭ
تاۋۇشى ئاڭلانماس سالسامۇ قۇلاق.
سەزگۈلەر كۆكسىدە يوقمۇ ئىزلىرىڭ
قالدىم مەن ھىدىڭنىڭ پەيزىنى سۈرمەي.

مەڭگۈلۈك قالامدۇ تېڭىرقاپ شۇنداق
شەپەڭنىڭ لەھزىلىك بېغىدا يۈرمەي.

3

ئۈيقۇ
سەن كېپىنەك ئۇچقان گۈلىستان
بىلمەيمەن، نېمىشقا يۈلتۈزۇڭ پىنھان؟
تىترەيدۇ تۈيغۇدەك غۇبارسىز بىر كۆل
كۆل ئىچرە نەرگىسنىڭ پورىكى يەكسان.
تاڭدىكى ساباداك سىيپاپ ئۆتسە جان
قالامسەن پەلەكنىڭ پەيلىنى يادلاپ؟
چۈچىمەل ھەم سىلىق تەرنىڭ تامچىسى
قاپقارا تېرەڭدە قالامدۇ چاقناپ؟
ئۈيقۇ
سەن سايىلەر ياسىغان جەننەت
ئادرىسىڭ كۆيدىكىن قايسى ئۈپۈقتا؟
يول ئالسام دانچىلىك قۇشنىڭ كۆزىگە
كۆرۈنمەس سېھرىڭدە سالىسەن نۇقتا.
دىدارىڭ ۋەسلىدىن بالقىغان لەززەت
ئۈيۈدى قېنىمنىڭ خىلۋەت جايىدا
مانانلىق مېڭەمنى ئورايسەن قات - قات
ۋىنوداك رەڭگىدىن پۈتكەن شايىدا.
ئاھ، ئۈيقۇ، قىشلاقنىڭ قەدىم ئۇلپىتى
چىراغلار نۇرىدا ياسىدىڭ قۇيۇن
خىلمۇخىل تاش ھەيكەل قاپلىغان رەستە
ئىلكىڭدە ۋاقتىنچە توختىغان ئويۇن.

4

بۇ كۈنمۇ شۇنداقلا ئۆتتى، ئېھتىمال
توزۇدى ئىزىدىن ئېچىلغان مامكاپ.
ئىلاھى رومكىدىن تامدى بىر قەترە
شۇ قەترە رەڭگىدىن رەڭ ئالدى ئەتراپ.
چېچىلغان ئۈپۈككە پۈتلىشىپ ئەنە
نىكاھنىڭ ھارۋىسى باردۇ ئاستا.
قوڭغۇراق
مېتالدىن ياسالغان ياڭاق
زىل ئۈندە چېقىلار ھەر بىر مىنۇتتا.
گۈگۈمنىڭ شەھىرىدە كەزسە بىر تىنىق
قاشتىكى مەجنۇنتال ياسىدى دولقۇن
ئومۇمىي ئېقىنىنىڭ كونا لەرزىگە
بېلىق بوپ تومۇردىن سەكرىدى يالقۇن
ئېيتقىنا، پەنجىدىن چىققان گۈلدۇراس
شۇ يىغا ۋە كۈلكە چىققانمىدۇ راست؟
نېمىشقا بىر ئۇچۇم ھاۋا ئىچىدە
ھاياتنىڭ ماگمىسى يانىدۇ تىمتاس؟

5

ئوينىتار ھاۋادىن پۈتكەن بىر قەسىر
يۈلتۈزنىڭ لېۋىدىن تامغان قەتىرىنى
كىم ئېتەر يېڭى بىر داستىخانغا قۇرباش
قەتىرىنىڭ سىپاتى بولغان سەتىرىنى.

شېئىرىم — سالالماي كەلگەن بىر لىباس
قايسى كۆچ بەخشەندە ئەتتىكىن ئۇنى؟
روھىمنى كۆچۈرۈپ قويغانمەن سۈغا
يوق بەلكىم بىر كۆرەي دېگەندە ئۇنى
ئەي، شاراب، ياندۇردۇڭ ئىلكىمدە بىر جان
ۋە لېكىن، تەشۋىشتە ياشىدىم نىمجان
شۇرربىدە ئاقماقتا پىكرىمنىڭ شامى
بەرمەسەن شائىرغا تۇزۇك بىر ئىمكان!

قايتۇرۇپ ئال مەندىن ئاچكۆز بەدەننى
سالايمەن ئۆزۈمگە ھاۋادىن قەسىر
شېئىرىم مۇنەججىم ئەينىكى بولسۇن
ئاجىزلىق پىكرىمنى قىلمىسۇن ئەسىر.

1992 - يىلى، ئۈرۈمچى

ئوت كەينىدىكى يامغۇر

يوللىرىڭدىن ئۆتتى ئاي مېڭىپ
داغلار قالدى ئورمان قېتىدا
سايەم ئاپئاق ۋەسلىڭنى قۇچۇپ
بولدى شورلۇق جىسمىدىن جۇدا.

شەپقەت كۈلۈپ ئۇچقان پەرىشتە
ياغار ئۇندىن خۇش پۇراق گىيا
لەۋلەر بۇلۇت يوچۇقلىرىدىن
ھىممەتلەرگە باقىدۇ قىيا.

گۈگۈم ئارا ئىمانسەن، ئىمان
دىدارىڭدىن پاكلىنار كۆزلەر
ئۆچۈپ قالغان گۈلخان قېشىدا
جىمجىتلىقىڭ ھاياتنى كۈيلەر.

تاڭ لېۋىدىن تومۇچۇق ئۇنى
چۆچۈگەندە چۈشۈپ كەلسەگەر
خالىڭ ئانار شەربىتى ئارا
«مانا مەن» دەپ بېرىدۇ خەۋەر.

ئايلاندىڭ سەن شۇاق ھىدىغا
شىلتىپ قويۇپ بىلەكلىرىڭنى
كۆز پەسلىدە ئالدىم مەن تېرىپ
چېچىۋەتكەن بېزەكلىرىڭنى.

ئىزدەپ بارسام ھويلاڭغا تاڭدا
گۈل سېۋىتىڭ تۇرۇپتۇ تىمتاس
ئايلاندى ئاھ مەيىن شامالغا
قەلبىمدىكى تاتلىق ئېھتىراس.

1993 - يىلى، ئۈرۈمچى

مۇساپىر ناخشىسى

تاشلاپ كەتمە، قالدۇرما تەنها،
مۇساپىرمەن يۈرتۇڭغا ئەي يار.
يوقلاپ كەلسەڭ قېشىمغا رەنا،
نېمىشقىدۇ كۆز يېشىم تەييار.

قىينار مېنى بۇندا بىر سەۋدا،
تۇندە تەنها ئايلىنىپ باقتىم.
ئاڭلانغاندەك سەندىن بىر سادا،
كەينىمگىمۇ قايرىلىپ باقتىم.

ئاي يېگانە، مەنمۇ يېگانە،
ئېلىپ كەتتى دەردىمنى شامال.
تۇرار گاھىم بولدۇم غەمخانە،
كەلگىن رەنا، كەل كۆڭلۈمنى ئال.

1994 - يىلى، بۇگۇر

بۈگۈنكى رىۋايەت

ئويناپ - كۈلۈپ بىر گۈزەل باغدا،
ئالما بىلەن ئازغان ئىكەنمىز.
قېلىپ كېيىن ھەسرەتتە - داغدا،
دەردىمىزنى يازغان ئىكەنمىز.

يارىم ماڭا بەرگەندە ئالما،
ھەزەر ئەيلە دېگەنلەر بولدى.
دەپ شەيتاننىڭ كەينىدىن ماڭما،
ئۆزى ئېلىپ يىگەنلەر بولدى.

ئېزىپ قالماق ئادەمگە راۋا،
ھەزەر ئەيلەپ قىلدىم مەن خاتا.
قەدىرلەيمەن ئەمدى رىسقىمنى،
ئەسلى بىردۈر شەيتان ۋە خۇدا.

ئۇنتۇلماس ئاخشام

تۇتۇپ قولۇڭنى سۆيمەن دېسەم،
تىترەپ ئاۋازىم بوغۇلۇپ كەتتى.
سەنمۇ ھەم يىغلاپ دەردىڭنى تۆكسەڭ،
يۈرىكىم ئاغرىپ مۇجۇلۇپ كەتتى.

ئۆتتى نۇرغۇن چاغ قىلماستىن گەپ - سۆز،
يار سېنى ئاخىر باغرىمغا ياقتىم.
ھەممە ياق جىمجىت، تىنجىقتۇر ھاۋا،
نەپەسلىرىڭدىن سۇ بولۇپ ئاقتىم.

تاڭ ئېتىپ، ھەسرەت ياماشتى بىزگە،
خوش دېسەم تەستە، قالدىڭ سەن يىغلاپ.
خوش دېسەم دىلبەر، ئاخىرقى بىر رەت،
قارا كۆزۈڭدە باقمىدىڭ قىيداپ.

ئاتەش

چاقىرىپسەن بىر قەدەھ مەيگە،
ئوتلىغاندا بولدۇم بىر ئاتەش.
لېكىن، چوغلۇق ئۇنىمىدى لەۋگە،
قايتقىنىمدا بولدى كۆڭلۈم غەش.

ئاتەش، ئاتەش تومۇردا ئاتەش،
بۇ شەھەردە سەن ماڭا دىلكەش.
ئارىمىزدا ئۇزۇن بىر رەستە،
باردىم شۇنچە تەشۋىشتە، تەستە.

كۆزلەر بىزدە، ھالىمىز خەستە،
دېگەنلىرىڭ شۇ پېتى ئەستە.
ئاتەش.. ئاتەش دىللاردا ئاتەش،
بۇ شەھەردە سەن ماڭا دىلكەش.

ساھىل ۋە ھايات

مىڭ جاپا - ئەلەمدە ساھىلنى تاپسام،
سايىۋەن يوق بولدى، كۆيدۈردى ئاپتاپ.
پۇشايمان ئىچىدە كەينىمگە باقسام،
كۆرۈنمەس يولۇممۇ بۇلۇتلار قاپلاپ،
سايىۋەن يوق بولدى، كۆيدۈردى ئاپتاپ.

تاپىنىم ئاستىدىن ئۆتتى ھارارەت،
ئۇنتۇلغان بىر ناخشا ئاڭلاندى يەردىن.
ناتۇۋان تېنىمگە تولدى جاسارەت،
ۋىجدانىم يۇيۇنۇپ پاكلاندى تەردىن،
ئۇنتۇلغان بىر ناخشا ئاڭلاندى يەردىن.

ئۇپۇققا سوزۇلغان ساھىلنى بويلاپ،
قارىسام بەك ئېگىز كۆرۈندى ئاسمان.
ھاياتىمنىڭ بىپەرۋا خۇيىنى ئويلاپ،
ئالدىراپ ھەر ياققا يۈگۈردۈم چاپسان،
قارىسام بەك ئېگىز كۆرۈندى ئاسمان.

1994 يىلى، بۇگۈر

سېرىنگۈل

ۋىسال ئىزدەپ قان يىغلىغان ئاشىقلار،
سېرىنگۈلگە تۆككەن ئىمىش دەردىنى.
شۇڭا سېرىن چىن مۇھەببەت - سۆيگۈ دەپ،
بىلەر ئىمىش سىم - سىم يامغۇر قەدرىنى.

ئېيتقىن ماڭا نازاكەتلىك سېرىنگۈل،
گۈلۈڭ گۈزەل، گۈلۈڭ قاچان ئېچىلغان؟
ئاشكارىدۇر شېرىن ھىدىڭ باغلاردا،
گۈلۈڭ گۈزەل، گۈلۈڭ پىنھان ئېچىلغان.

ئەي سېرىنگۈل باردىم سېنىڭ قېشىڭغا،
سۆيگۈ ئوتى يانغان تۇنجى ئاخشامدا.
بىر ناخشىنى ئېيتىپ بەردىڭ شۇڭىرلاپ،
شۇ ناخشىنى توۋلاپ ماڭدىم قايتقاندا.

1994 - يىلى، بۇگۈر

سەھرادىكى سۆيگۈ قوشىقى

1

بەلكىم، قىلدى قوللىرىمنى كىر،
كېلىپ كەتكەن ئەشۇ ئاق ئايدىك.
ئاھ، سەن جۈدەپ كەتكەن خىلۋىتىم،
مېنى تاشلاپ نەلەردە قالدىڭ؟
شاقىراتمام ئوخشاشلا ئۇنلۈك،
تاللار بىر كۈي ئەۋجىدە لەرزان.
تىترەيمەنكى، تىترەيمەن ئۇزاق،
يۈگۈرەيدۇ يول - يوللاردا جان.

2

بۇگۈن يەنە چۈشتۈڭ ئېسىمگە،
تۇنمۇ بەلكىم ئۆگزەڭدە كەپتەر.
سۇلار ئاققان جىمجىت بېغىڭغا،
كىرەلمەيدۇ نېمىشقا مەھشەر؟
گۈل ئېچىلدى دەيدۇ بېغىڭدا،
كىرەلمىدىم بولۇپ بىر كاككۇك.
ئوچىقىڭدا كۆيۈشنى ئىستەپ،
جاڭگىلىڭدا بولىمەن سۆكسۆك.

3

هويلاڭدىكى چىگە تانىغا،

يېيىلمىدى ئەتلەس كۆينىكىڭ.
ياشاش ئۇچۇن ماڭا گۈل كېرەك،
كىر كۆينىكىڭ، ئاچچىق تەر ھىدىڭ.
بۇ ئاشۇنداق خىسلەتلىك سەھرا،
تەر ھىدىگە بولغانمەن شەيدا.
تەر پەقەتلا، پەقەت سەندە بار،
تەشۋىشىڭدىن بولغان ئۇ پەيدا.

4

قاراپ تۇردۇم دادامنى خاماندا،
تاشلىماقتا شامالغا توپان.
چىقمىدىڭغۇ توشۇپ نان، قېتىق،
كەزدى مېنى ئەندىشە گۇمان.
ئۇنتۇپ مېنى بەلكىم، بىر چەتتە،
زېمىن قاينار تومۇز ئىلكىدە.
قاياشلىرىم ئۆزۈمگە ئېنىق،
سوغۇلمەن سۇكۇت چېكىدە.

5

بىزنىڭ ئۆيدە بولۇندى بۇگۇن،
غورا سالغان ئېشىڭنىڭ گېپى.
ئانام ماختاپ دەپ قويار بەزەن،
ئەشۇ قىزنىڭ بار ئىكەن ئېپى.
قاچانىڭكى قانداق دىمىدە؟
ئانام شىپا تاپتى كېسەلدىن.
بىلسەڭ، كېسەل باستى مېنىمۇ،
غىزا - تاماق ئۆتمىدى گالدىن.

6

ماڭدىم بويلاپ خالتا كوچاڭنى،
گۈللۈك ئىشىك تېخى كۆرۈنمەس.
ئاناڭ قىلغان زەردىلىك گەپىڭ،
يۈرىكىمدە چېڭى كۆرۈنمەس.
قاچان بارسام يوغان بىر قۇلۇپ.
سەن ئۆيۈڭدە بولساڭمۇ دىلدار.
يەنە قايتتىم لېۋىمنى چىشلەپ،
سىرلىرىمنى قىلالماي ئىزھار.

7

مانا، ئاخىر بالاڭنى كۆردۈم،
ساڭا ئوخشاپ قاپتۇ بالاڭمۇ.
ئاڭلانماقتا قۇلاققا ئەمدى،
مەن توغرۇلۇق ئۆسەك پاراڭمۇ.
ئۆتۈپ كەتتى شۇنچە ئاي - يىللار،
شەرمى - ھايا ئېچىرە بېقىشىپ.
ھايات قىزىق، بالىلار ئەنە،
بىر ئېرىقتا ئوينار قېنىشىپ.

8

ئەي، تەشۋىشتە تۇرغان ئانىلار،
مۇھەببەتكە بارمۇ ھۆكۈمران؟
مۇھەببەتتىن سۆز ئاچار پۇتۇن،
مىنۇتلارنى كېزىپ يۈرگەن جان.
قەلبىڭگە باق، چۆرەڭگىمۇ باق،
ئۇنلىمەكتە مۇھەببەت پىنھان.
پات - پات پۇژلەپ تۇرمىسا بىراق،
تاۋلىنالماس قورقاتسا ۋىجدا.

9

قىلما نەسى، ھەر قاچاندا سۆيۈ،
زېمىستاندا، ئەتىيازدا سۆيۈ.
چېقىن چاققان بۇلۇتلاردا سۆت،
دالىلاردا، كۆلۈبلاردا سۆيۈ،
نېمەتلەرگە تولغان يازدا سۆيۈ.
ھايات بەرگەن ھەر بىر دەقىقە،
مۇھەببەتكە ئاتالغان زامان.
سۆيۈ
رەنجىتىپ قويمىساڭلا، سۆيۈ،
مۇھەببەتتە ياشايدۇ ئىمان!

10

ھىجران، پات - پات چىرمىغىن كېلىپ،
مۇھەببەتنىڭ كۆچى ھىجراندا.
ئاسماندىكى يۇلتۇزنىڭ كۆچى،
باشلىنىدۇ پەقەتلا شامدا
ناۋايىمۇ كۆرگەن يارىنى،
پەۋەس شاراپ قۇيۇلغان جامدا.
سەنمۇ پات - پات يوقلىغىن ۋىسال،
قويۇۋەرمەي مېنى پىغاندا.

1994 - يىلى، ئۈرۈمچى

جانان قىز

ماڭا دائىم تەلمۇرۈپ،
قارايدىغان بىر كۆز بار.
بەلكىم، ماڭا كۆڭلىدە
دېيەلمىگەن بىر سۆز بار.

كەلدى باھار، سۈنۈشقا
گۈلدەستىسى يوقمىدۇ؟
ئاچچىق - چۈچۈك ھەم شىرىن،
جىنەستىسى يوقمىدۇ؟

ئايمۇ كەتتى يىراققا،
يۈلتۈز قالدى ساماڭا.
تۈندەك قارا بىر كۆز بار،
كۆڭلۈم قالدى تاماڭا.

1994 - يىلى، بۈگۈر

كۆزدىكى سېغىنىش

سۆيدۈم يار سېنى بىر تىترەش بىلەن،
كۆرۈندى باقسام لەۋلىرىڭدە قان.
تىپىرلاشلىرىڭ ئاجايىپ لېۋەن،
جان بېرەي دېسەم چىقماي قالدى جان.

ئىككىمىز يانداش ئولتۇرغان جايىنى،
كەلگەندە كەچكۈز كۆمدى يوپۇرماق.
ئەسلىتىپ ماڭا دىلرەبا ئايىنى،
مەست قىلدى سەندىن قالغان خۇشپۇراق.

شېرىن سۆيگۈگە ھىجرانلار ھەمرا،
گۈزەل بىر چۈشكە ئوخشايدۇ ھايات.
سۆيي نىگارىڭنى قالمىغىن داغدا،
ئامەت بىۋاپا، چەكمىگىن پەريات

1994 - يىلى، بۈگۈر

ئوقيا

قۇش بولۇپ كۆكته قاناتلار قاقتىم،
بېلىق بولۇپ هەم دەريادا ئاقتىم.
بىلەلمەي ئاخىر تەقدىر پەيلىنى،
خىيال ئىلكىده هايانقا باقتىم.

تەقدىرىم گويا ناتونۇش بىر يول،
مەنزىلنى ئىزدەپ هالىمدىن كەتتىم.
هايات ئەلەمده ئېتىلغان ئوقيا،
سۆيگۈدىن چىقىپ سۆيگۈگە يەتتىم.

قۇملۇق باغرىدا كېزىمەن تەنها،
بىر كۈن باشىمدا ئايلىنار هامان.
چۈشتى لېۋىمگە بىر تېمىم يامغۇر،
تېتىپ بولالماي ئۆتمەكته زامان.

1994 - يىلى، بۇگۇر

بويتاق ناخشىسى

جاراھەتكە ئوخشاپ زاۋالدا،
رەستىلەردە ياندى چىراقلار.
نۇر قوينىدىن يامرايدۇ سايە،
كۆرۈنمەيدۇ كۆزگە يىراقلار.
تەنھا بولدۇم تىمتاس ئۆيۈمدە،
دېرىزەمدىن مارايدۇ ئاخشام.
كەلدى سەرسان، سوغۇق بىر ئاۋاز،
كارۋىتىمدا مەست بولۇپ ياتسام.
خىيالىمدا ئۆگزەمگە ئاستا،
قونار ئاپئاق قارنىڭ ئۇچقۇنى.
ئاڭلانغاندەك بولدى بىر چاغدا،
پەشتاقلاردىن بىر قىزنىڭ ئۈنى.

1994 - يىلى، بۇگۈر

يارغول خارابىسى

قېنى، سەن راۋاق،
تىترەشلەرگە غۇلاپ كەتكەن قوڭغۇراق؟
كەتتى پۈتاقلار
بىر نامەلۇم ئاسمان كەڭلىكىدە. . .
بىزمۇ شۇنداق كېتىمىز.

كەلدى بىزگە
بىر ئىشىكتىن ساسلىقلار ئېقىپ
تورلارسىمان كېچەيگەن توزان ئەۋجىدە
ئۆتكەندە شۇ تۈز قاشالىرى
خەت ئوقۇپلا قالدۇق بىز

گۈگۈمدىكى شال پاخىلى ئۈستىدە.
ياندى ئوتلار
ئوت شۇنىرلىشىدىن
ياندى سايە
ئەينەكلەرنىڭ سوغۇلىشىدىن
ياندى مەھشەر
قەدەھلەرنىڭ ئۇرۇلۇشىدىن
يانىدىم مەن

بۇ شەھەرنىڭ بۇزۇلۇشىدىن
ياندىم مەن بۇ شەھەرنىڭ
دات رەڭ دېڭىزلارغا قۇيۇلۇشىدىن
دات رەڭ دېڭىزلارغا قۇيۇلۇشىدىن.

قوراللارنىڭ قولىدىن
ئېپ كەت مېنى سەرسان شاراپ تامچىسى
ئىزدەلمىگەن جىسمىمگە تولسۇن
تولسۇن ئاشۇ چاناقلارغا ئوخشىغان،
كۆكرەكلىرى ئۇچۇما بولغان بۇت تەكچىسى.

كېلىڭلار، قىزلار
مېڭىپ باقايلى بىزمۇ،
راھىبلارنىڭ تاشلىق، ئەگرى كوچىسىدىن،
ساكىيامۇنى
توۋلانسىمۇ گەرچە خورنىڭ شەكلىدە،
بارىمىز تەنها (بۇ راست)
نېرۋانىنىڭ پەشتاقلىرىدا.
ئېپ كەت مېنى سەرسان شاراپ تامچىسى
يولۇڭغا يات يوللىرىڭنى بويلىتىپ
ئىستىكىم ئىستەك
ئۆسكەن ئاينىڭ چېچەكلىرىدە
زىننەت بېرەر كۆيۈك ياريسى.

ھېچ ئىش يوق
قۇرۇپ قاپتۇ قەدىمىي قۇدۇق

ئابىدىسى بولۇپ ئويچان كۆزلەرنىڭ
سوغىلار
كۆك ئاسماندا قاپتۇ ساڭگىلاپ
ھەي، ياۋا چۆپكە ئايلايغان راھىب
ئاتەشلەرنىڭ ئەنگۈشتەرىگە
چۈشكەنغۇ بىز سوغىلاردىن تامچىلاپ؟
لېكىن، بىزمۇ سىڭىمىز
شەھەر سىڭگەن ساھىلغا
بەكمۇ ئاستا ياكى ئالدىراپ.

ئەسكى تامنىڭ ئاراچلىرىدا،
ئۆتمۈشلەردىن ئېشىلمەكتە تار.

دېڭىزلارنىڭ مەۋجىدە مەڭگۈ،
بىر ياتىسى چۆكەلمىگەن قۇياشىسەن.
ئۆتۈپ بارار يول - يولۇڭدا بېلىجان
بىزمۇ شۇنداق كېتىمىز
يول - يولۇڭدا ئۆتۈپ بارار بېلىجان.

1993 - يىل. ئۈرۈمچى

سەيياھ بالا

ئاپئاق قاردا ئىزلىرىم قالدى.
كەلگەندە باھار
ئەگۈزلەردىن كېلەر تەۋشىم.

قۇشلار بالىسىمكىن ئورمانلارنىڭ؟
كۈلسە ياپراقلار
چىشلىرى بولۇپ يالتىرار شەبنەم.

يالاڭ شاخلارغا
چىقىۋالدى قاچان ياپراقلار؟
ئېيتمايدۇ نېچۈن
شامال
ئەشۇ ماڭا ئامراقلار؟

يازدا كېچىلەر
ئوخشاپ قالار دەرەخلەرگە
يۇلتۇزلار — مېۋىلەر
سامانيولى دەرياسىغا

مۇلايىم، ئاستا تۆكۈلەر.
ئالمىلار ئاتار

ئالتۇن رەڭلىك چۇشلەرگە
ئاتقاندا تاڭ.

باغۋەن قىزغا ئوخشاپ قالار ئاي
ئۇخلاپ قالغان.

قۇياش
تەڭرى باشقۇرغان كۇزەت چىرىغى
باشاقلاردا تاۋلىنار ئوغۇز رەڭ بولۇپ
ئانام ئەجرى، دادامنىڭ تەرى.

بىر تال بۇغداي
ئاي تۇغار يەنە
قۇياش تۇغار يۇرەكلەرگە
ئوخشاپ قالار ئاتا - ئانام
چىراغ مېۋىلەيدىغان دەرەخلەرگە.

ھەر بىر كېچە
تۇغۇپ قۇيار مېنى دالىغا
تۇغۇپ قويار چىغىر يوللارنى
سوزۇپ - سوزۇپ يىراقتا.
قوشكېزەكمەن چىغىر يول بىلەن
كۇندۇز بىزنىڭ يۆگەكلىرىمىز بۇلۇتلار
سۇت بېرىدىغان ئىنەكلىرىمىز.

ئىزلىرىمىز

توقۇلىدۇ پەسىللەردە.
پەسىللەر
تۇنەپ ئۆتەر مۇھەللىمىزدىكى
يەتتە تاشلىق تۇگمەنلەردە،
ئۆگزىلەردە
ئېگىز - ئېگىز تېرەكلەردە.

1999 - يىل. ئۈرۈمچى

[General Information]
书名=空中阁　维吾尔文
SS号=40300674